

Wiesław Godzic

Hanna Ciborowska

Beata Piaseczna

Joanna Bąk

Jan Wendt

Język polski

eduROM

Przewodnik metodyczny

Gimnazjum, klasy 1–3

Gdańsk 2001

© Copyright by Young Digital Poland S.A., 2001

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	1
I. EduROM-y – SZANSA NA PRZYSZŁOŚĆ I WYZWANIE DLA TRADYCJI EDUKACYJNEJ	3
II. NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO ZA POMOCĄ PROGRAMÓW eduROM.....	8
III. MATERIAŁ NAUCZANIA I JEGO PODZIAŁ NA JEDNOSTKI LEKCYJNE	11
Klasa I	11
Podział materiału na działy i lekcje.....	11
Podział materiału na jednostki lekcyjne	12
Klasa II	55
Podział materiału na działy i lekcje.....	55
Podział materiału na jednostki lekcyjne	56
Klasa III	85
Podział materiału na działy i lekcje.....	85
Podział materiału na jednostki lekcyjne	86
IV. SCENARIUSZE WYBRANYCH LEKCJI	120
Opis schematu prowadzonych zajęć z wykorzystaniem całego programu multimedialnego lub wybranych opcji.....	120
Sugestie pracy z programem	120
Scenariusze zajęć.....	121
Klasa I	122
Klasa II	136
Klasa III	153
V. SPRAWDZIANY WIADOMOŚCI ORAZ UMIEJĘTNOŚCI (PRZYKŁADY)	170
Klasa I	170
Lekcja 23	170
Klasa II	176
Lekcja 24.	176

Klasa III	178
Lekcja 5.	178
VI. EduLAN	183
1. CO TO JEST eduLAN?	183
2. WYMAGANIA TECHNICZNE.....	185
Wymagania techniczne dla wersji jedno stanowiskowej.....	185
Wymagania techniczne dla wersji sieciowej	185
3. INSTALACJA.....	186
Instalacja jedno stanowiskowa	186
Instalacja sieciowa	186
4. MODUŁ NAUCZYCIELSKI	187
Opis funkcjonalności wersji sieciowej	187
Sterowanie pracą uczniów ze stanowiska nauczyciela w pracowni szkolnej	188
Wybór materiału	189
Sterowanie pracą uczniów.....	189
Opis ikon.....	190
Głosowanie.....	191
5. Praca grupowa uczniów.....	191
Praca grupowa.....	192
Dokonywanie oceny pracy uczniów	192
Raporty wyników.....	193
Przekazywanie uczniom uwag i wskazówek drogą elektroniczną	194
Wysyłanie wiadomości tekstowych do wszystkich uczniów lub wybranego ucznia	194
6. APLIKACJA UCZNIĄ.....	195
BIBLIOGRAFIA	196

I. EduROM-y – SZANSA NA PRZYSZŁOŚĆ I WYZWANIE DLA TRADYCJI EDUKACYJNEJ

Kiedy dziecko wraca ze szkoły i pyta: „Po co mam się uczyć algebry?”, to nie odpowiadamy: „Bo uczyli się jej nasi przodkowie”, ale że przyda nam się w przyszłości.

Alvin Toffler

Polska szkoła przeżyła wiele wstrząsów w ciągu ostatnich kilkunastu lat, prawdopodobnie za dużo nawet dla zdrowego organizmu. W związku z przemianami politycznymi i ekonomicznymi w Polsce po 1989 roku doszło do rozległej transformacji na obszarze mediów. Jednocześnie w latach dziewięćdziesiątych rozpoczęła się rewolucja informacyjna, spowodowana rozwojem komunikowania się przy użyciu sieci teleinformatycznych. Zaostrzenie sytuacji spowodowały działania rządu, który wprowadził reformy struktur państwa, w szczególności na obszarze najbardziej nas interesującym – edukacji. Obserwuje się obecnie stan tymczasowości wielu rozstrzygnięć, chaosu i działań doraźnych.

Oto jaką mamy sytuację: chaos systemu edukacyjnego w powiązaniu z niechęcią i bojaźnią w stosunku do ekspansywnych mediów audiowizualnych, których przekazy są powszechnie konsumowane przez młodzież. Mamy przed oczami modelową sytuację, zgodnie z którą wykład nauczyciela rozmija się z oczekiwaną przez uczniów ofertą medialną. Dostrzegamy także znaczne prawdopodobieństwo krańcowej sytuacji komunikacyjnej zapaści między pokoleniem ygreków, „przylepionych” do ekranu monitora telewizyjnego, a nauczycielem, pozbawionym motywacji do telewizyjnego i komputerowego samodoskonalenia się. Co zaś wydaje się najgroźniejsze – nauczyciel nie jest bynajmniej przekonany, że kolorowe nowinki na ekranie mogą być podstawą klasówek i kartkówki, czyli służyć takiej formie przekazywania i sprawdzania wiadomości uczniów, jakiej sam podlegał, jakiej uczono go na studiach i w jaką zapewne głęboko wierzy.

Przystępując do omówienia eduROM-u, nowego rodzaju pomocy naukowej, trzeba dobitnie powiedzieć, że po pierwsze – scenariusz pesymistyczny nie musi się urzeczywistnić, że mamy szansę na współdziałanie nauczycieli i uczniów, czyli zachowanie podstawowej relacji edukacyjnej komunikacji. Po drugie zaś, trzeba uwierzyć, że multimedialne pomoce dydaktyczne, wzbudzając sporo oczywistych emocji i wątpliwości, wyznaczają nieunikniony kierunek rozwoju szeroko rozumianej kultury współczesnej. Jednym słowem, multimedia w szkole są koniecznością, a im prędyj wprowadzimy je w szerokim zakresie, tym lepiej dla wszystkich uczestników tego procesu; tym mniej bolesna i niepewna będzie edukacyjna przyszłość.

Nie jestem pedagogiem, chociaż od dwudziestu kilku lat uczę studentów i przyszyłych nauczycieli. Zajmuję się mediami: najpierw był to film, potem media i kultura popularna. Ostatnie dwie książki poświęciłem telewizji: jej gatunkom, środkom wyrazowym i kontekstom kulturowym („Telewizja jako kultura”, 1999; „Rozumieć telewizję”, 2001). Zajmuję się ponadto interaktywnymi mediami audiowizualnymi, czego dowodem są opracowania zbiorowe („Humanista w cyberprzestrzeni”, 1999; „Podglądanie Wielkiego Brata”, 2001). Sporo doświadczenia przyniosła mi praca nad raportem na temat edukacji medialnej w Polsce, przyjętym przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji w listopadzie 2000 roku.

Wymieniam moje dokonania na obszarze szeroko pojętej refleksji nad współczesną audiowizualnością wyłącznie w celu przekonania czytelnika, że jest na tym polu miejsce dla badaczy rozmaitych profesji i metodologii. Żałować trzeba, że jak na razie ich kontakty nie są zbyt owocne. Tak więc moje spojrzenie jest z konieczności obciążone pewnego rodzaju jednostronnością. Mam przemyślane raczej to, czego należałoby uczyć w nowej szkole, mniej wiem na temat tego, jak należy to robić. W związku z tym odczuwam duży dyskomfort. Pewna pociecha pochodzi jedynie stąd, że – w moim przekonaniu – więcej jest takich, którym się wydaje, że potrafią uczyć, ale nie wiedzą, czego powinno to dotyczyć.

Myślę, że koniecznością staje się przejście do „krytycznej pedagogiki medialnej”, która będzie dostrzegała ogromną siłę twórczą mediów: ich zdolność do intelektualnego prowokowania i dogłębnego uczenia. Także ich zdolności pobudzania wyobraźni – chociaż wyobraźnia ta różni się niewątpliwie od tej, którą pobudzała książka, malarstwo i muzyka sal koncertowych. To także nauka medialnych gustów, bo na ogół czerpiemy wzorce z tego, co oglądamy. Nie ma zaś innego sposobu uczenia „właściwych” i „pożądanych” zachowań medialnych, jak tylko krytyczna analiza tzw. naturalnej obecności mediów w środowisku społecznym. Tymczasem pozycja multimediów w szkolnej praktyce balansuje między ostrożną bojaźnią a przekonaniem, że mamy do czynienia z kolejną iluzją.

Powstają pytania: jaką rolę odgrywają multimedia i – dosadniej – kto jest wrogiem multimediów? Przyznaję, że do niedawna sam znajdowałem się raczej po stronie umiarkowanych sceptyków. W numerze 11 tygodnika menedżerów i informatyków „Computerworld Polska” (12 marca 2001) sugerowałem istnienie nie bezpieczeństwa iluzji multimedialnego mitu (na marginesie wyczerpującego artykułu Andrzeja Gontarza „Multimedialna szkoła”). Czy multimedialne krążki nie przyniosą więcej szkody niż pożytku? – pytałem.

Wielokrotnie powołujemy się na doświadczenia czerpane z multimedialnych lekcji języków obcych i osiągnęte dzięki nim sukcesy jesteśmy w stanie ochoczo uznać za osiągnięcia tej formuły dydaktycznej. Gdy tymczasem podstawowa różnica tkwi w zakresie nauczycielskiego udziału. Języków obcych można (do pewnego etapu) wyuczyć się bez jego pomocy. Nie wyobrażam sobie natomiast sytuacji, w której krążek z cyfrowym nośnikiem mógłby zastąpić nauczyciela.

Multimedia w szkole zagrożone są grzechem encyklopedyzmu – obawiałem się. Treści nauczania jest zbyt dużo i często prezentowane są one niespójnie: uczeń, tak jak uczestnik telewizyjnego teleturnieju, często powinien znać dokładną wysokość bramki hokejowej, a nie musi wiedzieć, jakie są reguły tej gry. Zbyt często wiele rzeczy prezentowanych jest na tym samym poziomie ważności, co sprawia, że wzmagają się chaos świata na skutek chaosu niespójnych kategorizacji i dziwacznych klasyfikacji. Uważam więc, że multimedia powinny być „zaledwie” uzupełnieniem i dodatkiem do lekcji przygotowanej przez nauczyciela. To właśnie nauczyciel, stojący twarzą w twarz z uczniami, odpowiada za wybór i realizację materiałów ikonicznych, animacji i dźwiękowych przykładów, najtrafniejszych dla jego pomysłu. Jeśli zgadzamy się na łatwiznę pozornie kompetentnego „prowadzenia ucznia za rękę” przez komputerowy interfejs, to wówczas bez walki oddajemy pozycję nauczyciela jako przewodnika po świecie chaosu. A to jeszcze nie ten czas i warto nad tym popracować...

Prezentowany tu eduROM spełnia wiele postulatów, o których wspomniałem. Unika także bardzo wielu niebezpieczeństw zasygnalizowanych przez krytyków tej formy dydaktycznej.

Jest to bardzo ambitnie pomyślany, odważny ze względu na zastosowaną formę i mistrzowsko wykonany program multimedialny. Na podkreślenie zasługuje niebanalna i bardzo nowoczesna formuła dydaktyczna, z powodu której program zatytułowany „Język polski” zawiera w istocie jedną grupę tematyczną poświęconą literaturze. Może to spowodować nieprzychylnie opinie tradycyjnych nauczycieli, ale sądzę, że wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniom i zdolnościom percepcyjnym uczniów. Nauczyciel staje przed podstawowym problemem metodologicznym: czy zacząć od Szekspirowskiego „Hamleta”, a potem (jeśli starczy czasu) wspomnieć o wybitnych inscenizacjach teatralnych czy bulwersujących postmodernistycznych

inscenizacjach. Większość wybiera drogę porządku historycznego, ale wydaje się, że właściwsze dla dzisiejszego kilkunastolatka jest rozpoczęcie od współczesnego spojrzenia Kennetha Branagha na dramat elżbietański i powrót tą drogą do Szekspira. Jednym słowem: „język polski” jest wszędzie – w radiu, telewizji, Internecie i na deskach scenicznych, a nie wyłącznie w książce.

EduROM, prezentowany przez Young Digital Poland, wydaje mi się jednym z niewielu podręczników, które uczeń może polubić. Nie jest księgą, która zawiera wszystko to, co słuszne i co należy „wykuć na blachę” – definicji i kategoryzacji znajduje się tutaj znacznie mniej niż w tradycyjnym podręczniku. Staje się natomiast partnerem, nawet kumplem i doradcą wyśmienitym – otwartym na indywidualne sądy ucznia i nakłaniającym go do samodzielnego myślenia.

Podkreślam rolę przyjaznego interfejsu: bardzo łatwo można się zorientować, jak odpowiadać na pytania czy też jak przewijać strony. Dobrą rzeczą jest załączony słownik i możliwość szybkiego dostępu do niego. Jeden z podstawowych zarzutów, jakie możemy mieć do wydawnictw multimedialnych – zarzut encyklopedyzmu – został zminimalizowany w tym opracowaniu. Uczeń nie musi bowiem przez sterty informacji przechodzić systematycznie: one są przy okazji, niejako z boku i rola prawdziwego, żywego nauczyciela polega na zwróceniu uwagi na potrzebę sięgnięcia do niektórych z nich. To wszystko powoduje, że eduROM może stanowić płaszczyznę wspólnej, partnerskiej rozmowy nauczyciela i ucznia. Może doprowadzić do sytuacji wymiany myśli, komunikacji i swobodnej nieskrępowanej, twórczej działalności ucznia. EduROM unika ponadto niebezpieczeństwa związanego z rozpowszechniającym się gatunkiem, zwanym „edutainment”, polegającym na silnie rozrywkowej prezentacji treści edukacyjnych. Jego interfejs jest zabawny, dowcipny i przyjaźnie zwracający się do użytkownika, ale też nie przekracza granicy dobrego smaku i nie epatuje wyłącznie swoją atrakcyjnością wizualną.

Nikt nie lubi podlegać determinizmowi – sytuacja, w której musimy czegoś dokonać albo zareagować w określony sposób, budzi u wolnego człowieka silny sprzeciw. Sprzeciw jest zapewne tym silniejszy, że dotyczy nauczyciela, postaci stereotypowo pojmowanej jako mądrzejsza, bardziej kompetentna i dysponująca bogatszym doświadczeniem niż ci, których naucza.

Trzeba przyznać, że media (film, telewizja, gry wideo, sztuka multimedialna, reklama, Internet), bagatelizowane przez szkolną dydaktykę, zawładnęły umysłami uczniów. Jeśli nauka ma polegać na przygotowaniu do życia we współczesnym świecie, to najwyraźniej tego nie robi. Jestem w tej sytuacji przekonany, że to właśnie eduROM-y – coraz lepsze, coraz mądrzejsze i głębsze, stawiające raczej prowokujące pytania niż wymagające tylko wiedzy encyklopedycznej – są jedyną szansą na przekazanie uczniom postaw szlachetnych i mądrych w formie możliwej do zaakceptowania zarówno przez nich, jak i przez nauczycieli. Walka z multimediami w szkołach wydaje mi się czasem straconym, bo jest to zajęcie z góry skazane na przegraną. Zadanie, które stoi przed nami, powinno polegać na walce

o multimedia; o to, żeby w atrakcyjnej formie przekazywały ważne pytania o świat, w którym żyjemy, i proponowały odpowiedzi zgodne z naszą tradycją i historią.

Wiesław Godzic

I

EduROM-y – SZANSA NA PRZYSZŁOŚĆ I WYZWANIE DLA TRADYCJI EDUKACYJNEJ

II. NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO ZA POMOCĄ PROGRAMÓW eduROM

Jeśli twoje dziecko żyje nad morzem, lepiej nauczyć je pływać, zamiast budować mur na plaży.

G. M. Nissim

Jednym z przejawów nowoczesnego nauczania jest korzystanie z programów multimedialnych. Oddziałują one zarówno na słuch, jak i na wzrok użytkownika, co umożliwia szeroki wachlarz doznań i pobudza do pracy kilka zmysłów. Tak więc istotną zaletą programów multimedialnych jest możliwość zaktywizowania procesów myślowych u dzieci, które są zwykle bardzo otwarte na wszelkiego rodzaju niekonwencjonalne czy wręcz nowatorskie sposoby zdobywania wiedzy.

Program do nauki języka polskiego z serii eduROM wychodzi naprzeciw współczesnym zapotrzebowaniom dydaktycznym. Wiele uwagi poświęca się tu mediom (film, telewizja, sztuka multimedialna, reklama, Internet), często pomijanym przez szkolną dydaktykę. Program ten, przekazując uczniom tradycyjną wiedzę, typową dla lekcji języka polskiego, jednocześnie przygotowuje ich do świadomego i krytycznego odbioru komunikatów medialnych. Pozwala to na spełnienie zadań zapisanych w podstawie programowej, w ścieżce „Edukacja medialna i czytelnictwo”, nakładającej na szkołę obowiązek zarówno zapoznania uczniów z dziełami medialnymi (fotografia, radio, film, telewizja i teatr), jak i wyrobienia w podopiecznych umiejętności krytycznej analizy oferty mediów, umożliwiającej dokonywanie właściwego wyboru w trakcie korzystania ze środków masowej komunikacji. Obszar edukacji medialnej, czyli wiedzy na temat mediów elektronicznych, ich środków wyrazu, tendencji rozwojowych i umiejętności korzystania z nich, jest w Polsce zaniedbany. Na lekcjach języka polskiego przeznaczona jest ogromnie duża część czasu na analizowanie lektur napisanych przed wiekami, a zupełnie pomija się problemy tak ważne, jak np. umiejętność korzystania z telewizji i innych środków audiowizualnych, którym dzieci i młodzież poświęcają kilkadziesiąt godzin w tygodniu, co niejednokrotnie doprowadza do uzależnienia.

Współcześnie wymaga się od nauczyciela, aby stał się przewodnikiem w chaosie świata kreowanego przez media. Zarówno uczniom, jak i nauczycielom potrzebna jest wiedza o środkach masowego przekazu i o psychologicznych mechanizmach oddziaływania mediów. Program eduROM Język polski prezentuje nie tylko historię danego medium, ale również jego język, funkcje i psychologię oddziaływania, co znacznie zwiększa stopień świadomości widza i zmniejsza „analfabetyzm medialny”, z którym mamy do czynienia obecnie.

W toku nauczania języka polskiego możliwe jest wykorzystywanie do celów dydaktycznych różnych słowników lub encyklopedii wydanych w wersji elektronicznej. Wielość programów multimedialnych z zakresu literatury, gramatyki i ortografii, a więc dziedzin ściśle powiązanych lub wręcz tożsamy pod względem materiału z wymaganiami programowymi, pozwala na wybór pozycji najlepszej, najprzydatniejszej lub po prostu najefektowniej wydanej. W tej grupie opracowań mieści się proponowany program multimedialny do nauki języka polskiego w klasach gimnazjalnych, możliwy do wykorzystania zarówno jako środek dydaktyczny, jak i jako podręcznik. Zawiera on nie tylko treści literackie, ale również materiał gramatyczny i ortograficzny.

Doskonała znajomość zagadnień oraz doświadczenie pedagogiczne autorów, nauczycieli akademickich oraz licealnych i gimnazjalnych, pozwoliły stworzyć podręcznik, który może być wykorzystywany zarówno podczas zajęć lekcyjnych, jak i w czasie samodzielnej pracy w domu. Oprócz materiału podstawowego obejmuje on również zagadnienia przeznaczone dla uczniów szczególnie zainteresowanych daną tematyką, zawiera liczne ciekawostki, ćwiczenia podsumowujące każdy rozdział, wiele biogramów oraz słowniczek najtrudniejszych terminów. Całość uzupełniają zdjęcia, rysunki, schematy, animacje oraz filmy (samych tylko zdjęć w programach przeznaczonych dla trzech klas jest ponad 2000). Podczas prowadzonych zajęć możliwe jest wykorzystanie zarówno podstawowego materiału tekstowego, jak i dodatkowych informacji wywoływanych z opcji **Ciekawostki**. Doskonałą pomocą w prowadzeniu zajęć na temat kina, teatru, telewizji czy reklamy będą niewątpliwie liczne filmy (ponad 200). Bardzo przydatny w nauczaniu języka polskiego jest program narzędziowy **Biogramy**, zawierający blisko 400 życiorysów najważniejszych osób w dziejach literatury i sztuki. Dodatkowym walorem programu do języka polskiego z serii eduROM jest program narzędziowy **Wypracowania**, w którym nie tylko można zapisać wypracowanie, ale również je wydrukować.

Program języka polskiego z serii eduROM jest pierwszym i jak na razie jedynym na krajowym rynku wydawnictw multimedialnych kompletnym opracowaniem materiału do nauczania języka polskiego w trzech klasach gimnazjum. Spełnia przy tym wszystkie wymagania dydaktyczne stawiane tego typu wydawnictwom i programom komputerowym.

Dla ułatwienia pracy z programem przygotowano nakładkę sieciową eduLAN, działającą w lokalnej sieci szkoły. Jej zadaniem jest umożliwienie przeprowadzenia lekcji przedmiotowej w pracowni komputerowej na bazie programów serii eduROM oraz wspomaganie procesu zarządzania wynikami pracy uczniów. Kolejnym ułatwieniem pracy z programem są specjalnie przygotowane przykładowe scenariusze lekcji języka polskiego prowadzonych z zastosowaniem programu multimedialnego eduROM Język polski.

Zastosowanie programu multimedialnego podczas zajęć lekcyjnych pozwala też na prowadzenie procesu nauczania według kilku klasycznych typów przedstawionych przez W. Okonia. Programy multimedialne umożliwiają: uczenie się przez przyswajanie podawanego materiału; uczenie się przez odkrywanie dzięki animacjom; uczenie się przez działanie podczas rozwiązywania ćwiczeń, wybierania

ekranów i dodatkowych opcji programu (wyświetlanie opcji słowniczka, biogramów, powiększanie wybranego fragmentu obrazu); uczenie się przez przeżywanie, co ułatwiają liczne filmy i ilustracje. Tego typu zajęcia zgodne są z założeniem aktywizmu w dydaktyce języka polskiego. Dzięki nim osiąga się wysoki stopień zaangażowania uczniów, których praca z programem multimedialnym polega na samodzielnym lub grupowym rozwiązywaniu różnych zadań, zróżnicowanych pod względem dydaktycznym i merytorycznym.

Joanna Bąk i Jan Wendt

III. MATERIAŁ NAUCZANIA I JEGO PODZIAŁ NA JEDNOSTKI LEKCYJNE

KLASA I

Podział materiału na działy i lekcje

III

Dział A: Kino

1. Jak opowiadać różne historie, czyli o języku filmu
2. Czy ruch jest środkiem wyrazu, czyli o języku filmu ciąg dalszy
3. Sztuka cięcia i klejenia, czyli o montażu w filmie
4. Sprawdzian

Dział B: Telewizja

5. Od dokumentu do kreacji, od zabawy po naukę, czyli o specyfice, funkcjach i typach programów telewizyjnych
6. Technika telewizyjna i jej twórcy, czyli jak powstaje program telewizyjny
7. Sprawdzian

Dział C: Fotografia

8. O zdjęciach nietypowych, czyli o fotografii profesjonalnej
9. Jak fotografia staje się dziełem sztuki, czyli co to jest fotografia artystyczna
10. Sprawdzian

Dział D: Reklama

11. Od starożytności do Internetu, czyli historia reklamy w pigułce
12. Wszędzie, gdzie spojrzysz... czyli o wszechobecności reklamy
13. „Kup coś u nas...”, czyli o perswazji w reklamie
14. Między kupcem a klientem, czyli o relacjach między nadawcą a odbiorcą w reklamie
15. Sprawdzian

Dział E: Teatr

16. Czas i przestrzeń
17. Światło i mrok
18. Dźwięk i cisza
19. Ruch i bezruch
20. Komizm i tragizm
21. Groteska w teatrze
22. Dramat jako tekst i sztuka teatru
23. Sprawdzian

Dział F: Literatura i obraz

24. Ja, autor
25. Kto obserwuje i kto mówi w utworze literackim
26. Bohater literacki
27. Fikcja a rzeczywistość w literaturze
28. Rodzaje i gatunki literatury pięknej
29. Sprawdzian

Dział G: Radio

30. Historia radia
31. Radio gra, czyli muzyka radiowa
32. Moja lista przebojów muzycznych
33. Sprawdzian

Dział H: Prasa

34. Prasa jako rodzaj medium masowego
35. Jak powstaje gazeta
36. Docieranie do odbiorcy
37. Poradnik sprawozdawcy. Nauka pisania sprawozdania
38. Sprawdzian

Dział I: Komputer

39. O języku komputerowym
40. Inny język – inny świat
41. Sprawdzian

Podział materiału na jednostki lekcyjne

Ze względu na swoją specyficzność program multimedialny pozwala na całkowicie indywidualny układ godzin, tak jak i na inne niż zwykle utrwalanie materiału i sprawdzanie stopnia jego opanowania. Każdy nauczyciel może ułożyć własny plan nauczania, podział materiału i wybrać szczegółowe cele swoich lekcji odpowiednio do liczby uczniów w klasie, możliwości oprogramowania i liczby stanowisk komputerowych.

Zaproponowany rozkład materiału obejmuje 100 godzin lekcyjnych. Pozostałe godziny (ok. 40) można przeznaczyć na omówienie lektur wybranych przez nauczyciela oraz prace klasowe i testy.

Dział A: Kino

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
1.	Jak opowiadać różne historie, czyli o języku filmu. eduROM G1 Lekcja 1.	3	Zapoznanie uczniów z podstawowymi terminami związanymi z językiem filmu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysłuchanie nagrania na temat tworzywa różnych sztuk i obejrzenie zdjęć, które je prezentują (str. 2). 2. Zapoznanie się z wykładem i nagraniem o języku filmu (str. 3). 3. Wykonanie ćw. 1, str. 3 – połączenie nazw artystycznych działalności z nazwami odpowiednich tworzyw. 4. Przeczytanie tekstu i obejrzenie filmu – rozmowa na temat różnic i podobieństw języka tych dzieł (str. 4). 5. Przypomnienie definicji zdania złożonego i wykonanie ćw. 2, str. 5. Utrwalenie zasad interpunkcji w zdaniach tego typu. 6. Obejrzenie zdjęć z filmu i zapoznanie się z pojęciami: fotka, widok, kadr (ćw. 3, str. 6). 7. Przeczytanie wykładu na temat kadru jako podstawowego elementu języka filmowego i obejrzenie przykładów kadrów z różnych filmów (str. 7). 8. Zapoznanie się z pojęciem: ujęcie i obejrzenie przykładu (str. 8). 9. Poznanie zasad stosowania długich i krótkich ujęć filmowych (str. 8). Obejrzenie czterech fragmentów filmów, które je prezentują. 10. Wykonanie ćw. 4, str. 9, sprawdzającego rozumienie poznanej zasady.

III

				<p>11. Przeczytanie wykładu o początkach filmu i obejrzenie fragmentu jednego z najstarszych filmów fabularnych („Ogrodnik polany” A. i L. Lumière), str. 10.</p> <p>12. Poznanie zasad odmiany rzeczowników typu: Amerykanin, Francuz i wykonanie ćw. 5, str. 11 (odmiana rzeczowników przez przypadki w l. poj. i l. mn.).</p> <p>13. Obejrzenie krótkiego filmu i wykonanie ćw. 6, str. 12, polegającego na określeniu czasu i miejsca akcji oraz liczby ujęć.</p> <p>14. Zapoznanie się z pojęciami: scena, sekwencja, film i obejrzenie przykładów (str. 13).</p> <p>15. Praca z programem Słowniczek – przeczytanie definicji tych pojęć.</p> <p>16. Grupowanie terminów odnoszących się do języka pisanego i języka filmu (ćw. 4, str. 14).</p> <p>17. Obejrzenie filmu (str. 15) i wykonanie ćw. 8 – zaznaczenie odpowiedzi, z ilu scen jest zbudowany ten film.</p> <p>18. Utrwalenie pojęcia „kadr” (ćw. 9, str. 16).</p>
2.	<p>Poznajemy plany filmowe.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 1.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów z typami planów filmowych.</p>	<p>1. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie wykładu na temat różnych planów filmowych (str. 17, 18, 19).</p> <p>2. Obejrzenie przykładów różnych planów filmowych (str. 17, 18).</p> <p>3. Sprawdzenie rozumienia pojęcia plan filmowy (ćw. 10, str. 18).</p> <p>4. Obejrzenie fragmentu filmu „Ogniem i mieczem” i omówienie typów planów, jakie zastosował reżyser (str. 20).</p>

				5. Wykonanie ćw. 11, str. 21. Utrwalenie zasady interpunkcyjnej: przecinek w zdaniu złożonym.
3.	Czy ruch jest środkiem wyrazu, czyli o języku filmu ciąg dalszy. eduROM G1 Lekcja 2.	2	Zapoznanie uczniów z ruchem filmowym jako podstawowym środkiem ekspresji w filmie.	<p>1. Wysłuchanie nagrania ilustrowanego zdjęciami na temat ruchu filmowego (str. 2).</p> <p>2. Wykonanie ćw. 1, str. 2. Zaznaczenie możliwości różniących film od fotografii.</p> <p>3. Obejrzenie przykładów dwóch filmów potwierdzających fakt, że ruch dynamizuje narrację filmową (str. 3).</p> <p>4. Wejście w rolę reżysera filmowego i wybranie jednej z kilku podanych możliwości, pozwalających na uzyskanie możliwie naturalnego ujęcia ukazującego wysoką wieżę oraz krajobraz wokół bohatera (ćw. 4, str. 4).</p> <p>5. Wprowadzenie pojęcia „panorama”.</p> <p>6. Zapoznanie się z wykładem oraz obejrzenie materiału filmowego na temat panoramy poziomej i pionowej (str. 5).</p> <p>7. Obejrzenie na przykładzie filmów (str. 6, 7):</p> <p>a) wyglądu panoramy (pionowej i poziomej),</p> <p>b) ruchu kamery podczas panoramowania.</p> <p>8. Wysłuchanie nagrania ilustrowanego zdjęciami oraz przeczytanie wykładu na temat jazdy kamery (str. 8).</p> <p>9. Obejrzenie filmów ilustrujących jazdy kamery na ekranie (str. 9).</p> <p>10. Obejrzenia materiału filmowego prezentującego ruchy kamery podczas jazd oraz ruch przyspieszony i zwolniony (str. 10, 11).</p>

				<p>11. Wykonanie ćw. 3, str. 12 i ćw. 4, str. 13. Sprawdzenie rozumienia poznanych pojęć oraz dopasowanie do podanych kadrów określić, które oddawałyby ich charakter emocjonalny.</p> <p>12. Wysłuchanie nagrania ilustrowanego zdjęciami oraz zapoznanie się z wykładem o podstawowych ustawieniach kamery (str. 14).</p> <p>13. Obejrzenie i omówienie filmu prezentującego zmienne punkty widzenia kamery (str. 15).</p> <p>14. Przeczytanie wykładu o sposobie ustawienia kamery, tzw. kamera subiektywna i obejrzenie przykładów jej zastosowania (str. 16).</p> <p>15. Przypomnienie wiadomości o zdaniach złożonych współrzędnie (tekst, str. 17) i wykonanie ćw. 5 (str. 18, 19), sprawdzającego znajomość typów tych zdań i zasad interpunkcji.</p>
4.	<p>Sztuka cięcia i klejenia, czyli o montażu w filmie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 3.</p>	3	<p>Zapoznanie z montażem filmowym i jego typami.</p>	<p>1. Zestawienie podanych elementów w logiczną całość – zdanie oraz film (str. 2) i omówienie tego zadania.</p> <p>2. Przeczytanie wykładu i obejrzenie materiału filmowego na temat montażu filmowego (str. 3).</p> <p>3. Wysłuchanie nagrania i obejrzenie zastosowania montażu równoległego w filmie „Narodziny narodu” z 1915 r. (str. 4).</p> <p>4. Zapoznanie się z informacją i obejrzenie zdjęcia D. W. Griffitha (ojca montażu), str. 4.</p> <p>5. Wykonanie ćw. 2 i 3, str. 5 – zastosowanie wiadomości ze słowotwórstwa (nazwy wykonawców czynności i narzędzi).</p>

				<p>6. Zapoznanie się z wykładem o typach połączeń montażowych i obejrzenie przykładów (str. 6, 7).</p> <p>7. Przeczytanie wykładu (rodzaje montażu) i wysłuchanie nagrania oraz obejrzenie pracy montażysty filmowego (str. 8).</p> <p>8. Wprowadzenie pojęcia imiesłów przysłówkowy (str. 9).</p> <p>9. Sprawdzenie zastosowania wiadomości o tworzeniu imiesłówów przysłówkowych (ćw. 4, str. 10).</p> <p>10. Praca z opcją Zapamiętaj – poprawność użycia imiesłówów w zdaniu.</p> <p>11. Wysłuchanie nagrania o sztuce montażu i obejrzenie różnych ujęć filmowych (str. 11 i 13).</p> <p>12. Obejrzenie trzech fragmentów filmów i zaznaczenie odpowiedzi na pytanie: Co reżyser chciał zasugerować widzowi? (ćw. 5, str. 12). Uczeń wykorzystuje wiadomości o sztuce montażu.</p> <p>13. Praca w opcji Słowniczek – sprawdzenie pojęć: montaż, ujęcie, scena, sekwencja, post-synchrony.</p> <p>14. Przeczytanie reguły ortograficznej dotyczącej pisowni zakończeń <i>-wszy, -wszy</i> i jej praktyczne zastosowanie (ćw. 7, str. 16).</p>
5.	Jesteśmy montażystami filmowymi. eduROM G1 Lekcja 3.	1	Utrwalenie pojęcia: montaż i zapoznanie się z przykładami artystycznego montażu.	<p>1. Wysłuchanie nagrania oraz obejrzenie oryginalnej sekwencji schodów odeskich z filmu „Pan-cernik Potiomkin”, a następnie odwołania do niej w filmie „Déjà vu” (str. 15).</p> <p>2. Omówienie artyzmu montażu powyższych sekwencji.</p> <p>3. Zabawa w montażystę filmowego: zestawienie taśm dźwiękowych z obrazem filmowym tak,</p>

				<p>by powstał spójny film (ćw. 6, str. 14).</p> <p>4. Omówienie wykonanych zadań.</p> <p>5. Praca w opcji Biogramy (nazwiska wybranych twórców filmowych).</p>
6.	Sprawdzian i omówienie. eduROM G1 Lekcja 4.	2	Sprawdzenie rozumienia i zastosowania wiadomości na temat kina.	<p>1. Uczeń rozumie i stosuje pojęcia: język filmu, scena, sekwencja, ujęcie, montaż.</p> <p>2. Zna podstawowe elementy kompozycji plastycznej obrazu filmowego i ich funkcje oraz rodzaje planów filmowych.</p> <p>3. Rozróżnia punkty widzenia kamery i typy montażu.</p> <p>4. Wymienia: nazwisko filmowca, który stworzył podstawy współczesnego języka filmu; twórców, którzy uważali montaż za podstawowy i najważniejszy środek wyrazu filmowego.</p> <p>5. Wyjaśnia, na czym polega sztuka montażu filmowego.</p>
7.	Oglądamy film i określamy jego środki wyrazu.	3	Praktyczne zastosowanie wiadomości na temat języka filmu	Obejrzenie wybranego filmu i omówienie środków, jakie zastosował reżyser.

Dział B: Telewizja

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
8.	Od dokumentu do kreacji, od zabawy po naukę, czyli o specyfice, funkcjach i typach programów telewizyjnych.	2	Przedstawienie funkcji i typów programów telewizyjnych.	<p>1. Uzupełnianie tabeli – zaznaczenie medium, dzięki któremu możliwy jest bezpośredni i jednoczesny przekaz audiowizualny informacji docierający do wielu odbiorców w różnych miejscach (ćw. 1, str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z wykładem i wysłuchanie nagrania na temat</p>

	<p>zyjnych. eduROM G1 Lekcja 5.</p>		<p>programów telewizyjnych bezpośrednich i odtwórczych (str. 2) oraz roli przekazu satelitarnego sygnału telewizyjnego (str. 3).</p> <p>3. Obejrzenie przykładów bezpośrednich programów telewizyjnych (str. 3).</p> <p>4. Wykonanie ćw. 2 (str. 4), polegającego na układaniu w tabeli programów nadawanych na żywo i emitowanych z taśmy.</p> <p>5. Obejrzenie animacji ukazującej przekaz satelitarny sygnału telewizyjnego (str. 5).</p> <p>6. Przeczytanie wykładu (wieloznaczność określenia: program telewizyjny) i sprawdzenie rozumienia tych wiadomości (ćw. 6, str. 6).</p> <p>7. Wysłuchanie nagrania ilustrowanego zdjęciami o typach programów (str. 7) i wykonanie zadania, potwierdzającego rozumienie wysłuchanych informacji (ćw. 4, str. 7).</p> <p>8. Praca z opcją Zapamiętaj (definicje pojęć: skrót, skrótowiec i ich pisownia) i wykonanie ćw. 5 i 6 str. 8.</p> <p>9. Zapoznanie się z wykładami i nagraniem (str. 14) na temat funkcji oraz rodzajach programów charakterystycznych dla telewizji (str. 9, 15).</p> <p>10. Obejrzenie przykładów programów charakterystycznych dla współczesnej telewizji (str. 11) i omówienie ich.</p> <p>11. Przeczytanie wykładu o profesjonalizmach (str. 10) i wykonanie ćw. 8 (str. 10).</p> <p>12. Obejrzenie fragmentów programów i określenie ich funkcji (ćw. 10, str. 13).</p>
--	---	--	---

				<p>13. Zapoznanie się z wykładem i nagraniem na temat ramówek i obejrzenie przykładów ramówek znanych programów telewizyjnych (str. 14).</p> <p>14. Praca w opcji Słowniczek (ramówka).</p> <p>15. Wysłuchanie nagrania o popularności audycji i określanie podstawowych funkcji wymienionych typów programu (str. 15).</p> <p>16. Przeczytanie wykładu (stacje komercyjne i publiczne) i praca z opcją Zapamiętaj (str. 16).</p> <p>17. Zaznaczanie „ch” wymiennego w podanych wyrazach (ćw. 12, str. 18).</p>
9.	<p>Piszemy sprawozdanie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 5., str. 19.</p>	2	<p>Doskonalenie umiejętności pisania sprawozdania.</p>	<p>1. Zapoznanie uczniów z wybranym przykładem wzorcowego sprawozdania i omówienie cech tej formy wypowiedzi.</p> <p>2. Pisanie sprawozdania na temat „Typy i rodzaje programów obejrzanych w ciągu jednego dnia w polskiej telewizji” (uczeń może wyobrazić sobie, że przyjechał z zagranicznej stacji telewizyjnej).</p> <p>3. Czytanie wybranych prac i omówienie ich przez nauczyciela.</p>
10.	<p>Technika telewizyjna i jej twórcy, czyli jak powstaje program telewizyjny.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 6.</p>	2	<p>Zapoznanie ze sposobami powstawania programów telewizyjnych.</p>	<p>1. Przeczytanie wykładu i wysłuchanie nagrania, ilustrowanego zdjęciami na temat sposobu powstawania programu telewizyjnego oraz jego twórcach (str. 2, 4).</p> <p>2. Praca z opcją Słowniczek – nazwy twórców programów telewizyjnych. (str. 2, 5)</p> <p>3. Przyporządkowywanie nazw programów poszczególnym redakcjom (ćw. 1, str. 3).</p>

				<p>4. Zapoznanie się z tekstem nagrania oraz wykładem o różnicach między realizacjami filmów kinowych i programów telewizyjnych (str. 4).</p> <p>5. Obejrzenie filmu, prezentującego pracę na planie w studiu telewizyjnym (str. 5).</p> <p>6. Przeczytanie wykładu i obejrzenie przykładów możliwości techniki telewizyjnej oraz przebiegu realizacji programu telewizyjnego w studiu i plenerze (str. 6, 7).</p> <p>7. Utrwalenie pisowni wyrazów z „h” i „ch” (ćw. 2, str. 8).</p>
11.	Sprawdzian i omówienie. eduROM G1 Lekcja 7.	2	Sprawdzenie umiejętności zastosowania wiadomości o telewizji.	<p>1. Uczeń wymienia nazwę przekazu telewizyjnego emitowanego bezpośrednio w momencie realizacji.</p> <p>2. Wylicza typy programów.</p> <p>3. Stosuje właściwą terminologię.</p> <p>4. Rozróżnia telewizję dokumentalną od artystycznej.</p> <p>5. Wyjaśnia funkcje programów telewizyjnych oraz różnicę w realizacji programów telewizyjnych i filmów kinowych.</p> <p>6. Charakteryzuje etapy przygotowań i realizacji programów telewizyjnych oraz osoby, które za nie odpowiadają.</p>

III

Dział C: Fotografia

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
12.	O zdjęciach nietypowych, czyli o fotografii profesjonalnej. eduROM G1 Lekcja 8.	1	Prezentacja cech oraz przeznaczenia fotografii profesjonalnych.	<ol style="list-style-type: none"> Obejrzenie przykładów profesjonalnych fotografii i określenie, na czym polega jej istota (ćw. 1, str. 2). Zapoznanie się z wykładem o cechach fotografii profesjonalnej oraz wysłuchanie nagrania o ich przeznaczeniu (str. 3). Praca w opcje Słowniczek – wyjaśnienie pojęcia: atelier (str. 4). Obejrzenie różnych fotografii oraz kartek okolicznościowych (str. 4, 5) i omówienie ich przeznaczenia. Połączenie tekstów życzeń i okoliczności ich składania (ćw. 2, str. 5). Obejrzenie materiału filmowego, prezentującego pracę zawodowego fotografa (str. 6). Utrwalenie pisowni „rz” po spółgłoskach.
13.	Jak fotografia staje się dziełem sztuki, czyli co to jest fotografia artystyczna. eduROM G1 Lekcja 9.	1	Zapoznanie uczniów z istotą, funkcją oraz przeznaczeniem fotografii artystycznej.	<ol style="list-style-type: none"> Obejrzenie materiału ilustracyjnego – reprodukcji dzieł malarzkich oraz fotografii artystycznych i omówienie ich (str. 20). Zapoznanie się z wykładem na temat artystycznego ukazywania świata (str. 2). Określanie istoty fotografii artystycznej (ćw. 1, str. 3) i wysłuchanie tekstu nagrania o funkcjach fotografii tego typu. Przeczytanie wykładu (str. 4) o rodzajach fotografii artystycznych.

				<p>5. Przyporządkowywanie nazw do rodzaju fotografii (ćw. str. 4).</p> <p>6. Praca z opcjami Słowniczek i Zapamiętaj oraz słownikiem wyrazów obcych – różne znaczenia słowa: akt oraz wykonanie ćwiczenia sprawdzającego poprawność jego zastosowania (ćw. 3, str. 5).</p> <p>7. Obejrzenie różnych typów fotografii artystycznej i wysłuchanie nagrania o jej tworzeniu (str. 7).</p>
14.	<p>Sprawdzian wiadomości o fotografii.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 10.</p>	1	Sprawdzenie zastosowania przyswojonej wiedzy.	<p>1. Uczeń wyjaśnia, czego wymaga fotografia profesjonalna.</p> <p>2. Wylicza typy specjalistycznych fotografii profesjonalnych i miejsca, gdzie się ją wykorzystuje.</p> <p>3. Wymienia funkcje fotografii artystycznej oraz rozumie, na czym polega jej specyficzność.</p> <p>4. Definiuje pojęcia: fotografia artystyczna, rastry.</p>

Dział D: Reklama

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
15.	<p>Od starożytności do Internetu, czyli historia reklamy w pigułce.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 11.</p>	1	Przedstawienie głównych faktów z historii reklamy.	<p>1. Przeczytanie wykładu na temat historii reklamy (str. 2) oraz obejrzenie przykładów różnych reklam.</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania o znakach reklamowych towarów i obejrzenie ilustracji szyldów średniowiecznych (str. 3).</p> <p>3. Przyporządkowywanie nazw rzemieślników zgodnie z wywieszonymi szyldami (ćw. 1, str. 4).</p>

				<p>4. Łączenie nazw firm samochodowych z ich logo (ćw. 2, str. 5).</p> <p>5. Zapoznanie się z tekstem – nazwy wykonawców czynności i wykonanie ćwiczenia sprawdzającego poprawność ich tworzenia (ćw. 3, str. 6).</p> <p>6. Przeczytanie tekstu na ekranie o pierwszych reklamach i obejrzenie przykładów (str. 7, 8).</p> <p>7. Utrwalenie pisowni wyrazów z „ż” i „rz” (ćw. 4, str. 9).</p>
16.	<p>Wszędzie, gdzie spojrzysz... czyli o wszechobecności reklamy.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 12.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów ze sposobami prezentowania reklam oraz podkreślenie jej wszechobecności.</p>	<p>1. Wysłuchanie nagrania o formach reklamy (str. 5) oraz obejrzenie przykładów reklam.</p> <p>2. Zaznaczanie form przekazu w obejrzanych reklamach (ćw. 1, str. 2).</p> <p>3. Obejrzenie filmu o różnorodnych sposobach prezentowania reklam i nazywanie tych sposobów (ćw. 2, str. 3).</p> <p>4. Przeczytanie tekstu na ekranie (str. 4) na temat wszechobecności reklamy.</p> <p>5. Praca w opcji Słowniczek – wyjaśnienie pojęcia: billboard.</p> <p>6. Redagowanie wypowiedzi pisemnej (str. 5).</p> <p>7. Utrwalenie pisowni rzeczowników zakończonych na <i>-arz, -aż, -erz, -eż</i> (ćw. 5, 6, str. 6, 7).</p>
17.	<p>„Kup coś u nas...”, czyli o perswazji w reklamie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 13.</p>	1	<p>Uświadomienie uczniom, na czym polega perswazyjna funkcja reklamy.</p>	<p>1. Przygotowanie oraz pisanie tekstu reklamowego (str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem o funkcji perswazyjnej reklamy (str. 3).</p> <p>3. Określanie wpływu reklamy na konsumenta (ćw. 2, 3; str. 3, 4).</p>

				<p>4. Wysłuchanie nagrania o efekcie powtarzalności w reklamie (str. 5) oraz obejrzenie przykładów reklam i omówienie ich.</p> <p>5. Utrwalenie pisowni wyrazów z „ó” i „u” (ćw. 5, 6, str. 6, 7).</p>
18.	<p>Między kupcem a klientem, czyli o relacjach między nadawcą a odbiorcą w reklamie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 14.</p>	2	<p>Zapoznanie z relacją między odbiorcą a nadawcą w reklamie.</p>	<p>1. Obejrzenie przykładów reklam i określenie ich odbiorców oraz nadawców (str. 2–4).</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania na temat odbiorców i nadawców reklam (str. 3).</p> <p>3. Ustalanie relacji zachodzących w procesie reklamowania (ćw. 4, str. 5).</p> <p>4. Zapoznanie się z tekstem (str. 6) o imiesłowach przymiotnikowych i zastosowanie tych wiadomości (ćw. 5, str. 7).</p> <p>5. Ćwiczenia w pisowni „nie” z imiesłowami przymiotnikowymi i przysłówkowymi (str. 8, 9).</p>
19.	<p>Sprawdzian i jego omówienie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 15.</p>	2	<p>Sprawdzenie wiadomości o reklamie.</p>	<p>1. Uczeń zna krótką historię reklamy.</p> <p>2. Potrafi zdefiniować pojęcia związane z reklamą oraz określić cechy dobrej reklamy.</p> <p>3. Wyjaśnia, jaka reklama oddziałuje najwszechstronniej na odbiorcę.</p>

III

Dział E: Teatr

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
20.	Czas i przestrzeń. eduROM G1 Lekcja 16.	3	Zapoznanie z rodzajami przestrzeni i czasu scenicznego.	<p>1. Wysłuchanie nagrania ilustrowanego reprodukcjami obrazów na temat czasu i przestrzeni (str. 2). Określanie przestrzeni (ćw. 2, str. 3).</p> <p>2. Poprawne użycie zaimków pytających o czas i przestrzeń (ćw. 1, str. 3).</p> <p>3. Zapoznanie się z nagraniem i wykładem oraz fotografią przedstawiającą fragment scenografii sztuki teatralnej. Zaznaczenie elementów dekoracji według uwag zawartych w didaskaliach (ćw. 3, str. 4). Przeczytanie Ciekawostki o specyfice didaskaliów w „Weselu” S. Wyspiańskiego (str. 4).</p> <p>4. Obejrzenie fotografii ze spektaklu „Balladyna” i ułożenie ich w porządku chronologicznym (ćw. 5, str. 7).</p> <p>5. Zapoznanie się z wykładem na temat przestrzeni scenicznej i domyślnej (str. 14). Uzupełnienie tabelki – wpisanie nazwisk autorów, tytułów i imion postaci znanych dramatów, określenie przestrzeni (ćw. 10 i 11, str. 14).</p> <p>6. Zaznaczanie elementów dekoracji domyślnej, wypowiedzi na stronie, określanie dystansów przestrzennych między aktorami oraz między aktorem i widzem, określanie czasu i przestrzeni – przeczytanie informacji na ten temat, (ćw. 12–17, str. 16–22).</p> <p>7. Ćwiczenia w określaniu czasu i wykład na ten temat (ćw. 18–22, str. 23–27).</p>

				8. Przypomnienie zasad pisowni „nie” z różnymi częściami mowy (ćw. 23, str. 29). Poznanie zasady pisowni z wykorzystaniem opcji Zapamiętaj .
21.	Historia teatru. eduROM G1 Lekcja 16.	1	Zapoznanie uczniów z historią teatru.	<p>1. Przeczytanie informacji na temat teatru starożytnych Greków (str. 8). Rozmowa na temat początków teatru. Omówienie budowy sceny i widowni.</p> <p>2. Zapoznanie z nazwami elementów teatru starożytnego (ćw. 7, str. 11).</p> <p>3. Przeczytanie wykładu na temat historii i rodzajów dekoracji (str. 12).</p> <p>4. Obejrzenie i omówienie fotografii przedstawiających zmiany dekoracji w sztuce „Dziady” (str. 5).</p> <p>5. Wysłuchanie nagrania opowiadającego o cechach charakterystycznych teatru starożytnego.</p> <p>6. Zapisanie wniosku z lekcji – przedstawienie w punktach historii teatru.</p>
22.	Opisujemy salę teatralną. eduROM G1 Lekcja 16.	1	Zapoznanie uczniów z budową teatru.	<p>Lekcja powinna być poprzedzona wyjściem do teatru.</p> <p>1. Rozmowa na temat wyglądu sali teatralnej – swobodne wypowiedzi uczniów.</p> <p>2. Obejrzenie i omówienie schematów układu sceny względem widowni (str. 9). Analiza rysunków i opisu.</p> <p>3. Łączenie zdjęć z odpowiednimi schematami układów sceny (ćw. 6, str. 10). Omówienie efektów pracy.</p> <p>4. Poznanie znaczenia wyrazów: kulisy i paludamenty, ich poprawne użycie (ćw. 9, str. 13).</p>

				5. Podsumowanie: zapisanie wniosku z lekcji – opisanie elementów sali teatralnej.
23.	Światło i mrok. eduROM G1 Lekcja 17.	2	Uświadomienie funkcji światła w sztuce teatralnej.	<p>1. Analiza obrazu R. Magritte`a „Imperium światła”. Rozmowa na temat zastosowanego przez malarza triku – Ciekawostka (str. 2).</p> <p>2. Przeczytanie tekstu na temat znaczenia światła w spektaklu (str. 3).</p> <p>Obejrzenie filmu i fotografii i wysłuchanie nagrania na temat rodzajów oświetlenia (str. 3, 4), rozmowa na temat pracy operatora światła.</p> <p>3. Rozmowa o imitacji różnych zjawisk na podstawie fragmentu „Balladyny” i tekstu (str. 5).</p> <p>4. Oznaczanie elementów przedstawienia, na które pada światło, określanie rodzaju oświetlenia oraz gatunków muzyki (ćw. 1–2, str. 6–9).</p> <p>5. Przeczytanie tekstu i rozmowa na temat mroku i jego funkcji w teatrze (ćw. 4–6, str. 10–11). Wyjaśnienie frazeologizmu „egipskie ciemności” (ćw. 6, str. 11).</p> <p>6. Wypisanie form obocznych rodziny wyrazów „światło” (ćw. 7, str. 12).</p> <p>7. Dobieranie odpowiednich definicji do podobnie brzmiących wyrazów z rodziny „światło” (ćw. 8, str. 12).</p> <p>8. Tworzenie złożeń z podanych wyrazów (ćw. 9, str. 13). Zapoznanie się z definicją złożeń – str. 13.</p>

				9. Ćwiczenia w poprawnej pisowni przedrostków <i>wz-</i> , <i>ws-</i> (ćw. 10, 11, str. 14, 15). Uzupełnienie reguły ortograficznej (str. 15).
24.	Dźwięk i cisza. eduROM G1 Lekcja 18.	2	Zapoznanie ze znaczeniem muzyki w spektaklu teatralnym.	<p>1. Wysłuchanie fragmentów występów uczestników Konkursu Chopinowskiego (str. 2). Zapoznanie się z nagraniem na temat uniwersalności muzyki (str. 2).</p> <p>2. Łączenie różnych form zapisu z ich nazwami (ćw. 1, str. 3).</p> <p>3. Przeczytanie tekstu na ekranie, obejrzenie fotografii i wysłuchanie nagrania na temat partytury teatralnej (str. 4).</p> <p>4. Użycie słowa „gra” w różnych kontekstach (ćw. 2, str. 5).</p> <p>5. Porównanie zapisu partytury z jej realizacją – obejrzenie fragmentu sztuki. Wyjaśnienie znaczenia pojęcia „partytura” – Słowniczek (str. 6).</p> <p>6. Wysłuchanie i omówienie wywiadu z kompozytorem (str. 7). Zaznaczenie wyrazów obcych (ćw. 3, str. 8). Określenie roli kompozytora (ćw. 4 i 5, str. 8, 9). Układanie fragmentów wykładu w odpowiedniej kolejności (ćw. 6, str. 11). Określenie funkcji kompozytora (ćw. 7, str. 12).</p> <p>7. Rozmowa na temat instrumentów muzycznych w teatrze (tekst oraz ćw. 12 i 13, str. 16, 17).</p> <p>8. Zapoznanie się z tekstem na temat funkcji ciszy w teatrze. Wykonanie ćw. 14–16 (str. 19–21).</p> <p>9. Przypomnienie i uzupełnienie wiadomości na temat pisowni cząstek <i>-byś</i>. Wykonanie ćw. 9. (str. 22) oraz uzupełnienie reguły ortograficznej (str. 22).</p>

III

25.	Muzyka Chopina w wierszu W. Chotomskiej. eduROM G1 Lekcja 18.	1	Ćwiczenia w analizowaniu utworu poetyckiego.	<p>1. Rozmowa na temat znaczenia i funkcji muzyki.</p> <p>2. Zapoznanie się z utworem W. Chotomskiej pt. „Preludium deszczowe” (wersja audio i tekst), poprzedzone przeczytaniem biografii poetki (str. 13).</p> <p>3. Przypomnienie znaczenia słowa „preludium” – omówienie jego etymologii.</p> <p>4. Zapoznanie się z tekstem na temat funkcji fortepianu w sztuce teatralnej (str. 13). Rozmowa na ten temat.</p> <p>5. Rozpoznawanie preludium – ćw. 10 (str. 15). Przeczytanie Ciekawostki na ten temat (str. 15).</p> <p>6. Dokładna analiza treści i budowy wiersza (ćw. 8, 9 i 11, str. 14, 15).</p> <p>7. Podsumowanie lekcji – odczytanie utworu z właściwą modulacją, intonacją i tempem na tle muzyki.</p>
26.	Ruch i bezruch. eduROM G1 Lekcja 19.	2	Zapoznanie z ruchem i bezruchem jako elementu dzieła teatralnego.	<p>1. Zapoznanie się z tekstem, filmem, fotografiami i nagraniem na temat ruchu scenicznego (str. 2). Określanie uczuć postaci na podstawie ich zachowań (ćw. 1, str. 3). Określanie elementów ruchu na podstawie filmu (ćw. 2, str. 4).</p> <p>2. Przeczytanie tekstu i rozmowa na temat teatru pantomimicznego (ćw. 3, str. 5). Określenie różnych sytuacji na podstawie ruchu postaci oraz sposobu ich poruszania się w filmie (ćw. 4 i 7, str. 6 i 8).</p> <p>3. Omówienie roli i zadań choreografa – tekst i ćw. 5 (str. 7). Wyjaśnienie frazeologizmu „grać pierwsze skrzypce” (ćw. 6, str. 7).</p> <p>4. Zapoznanie się z informacją na temat E. Wycichowskiej. Analiza treści tekstu (ćw. 8, 9, str. 9–11).</p>

				<p>5. Rozmowa o balecie jako widowisku. Przeczytanie tekstu i obejrzenie filmu (str. 12–13). Wykonanie ćw. 11 (str. 14).</p> <p>6. Analiza obrazu E. Degas pt. „Niebieskie tancerki”. Zapoznanie się z tekstem i nagraniem (str. 15–16). Wykonanie ćw. 12–14 (str. 16).</p> <p>7. Obejrzenie fragmentu sztuki prezentującej ruch i bezruch – „Czekając na Godota” (str. 17). Analiza dzieła (ćw. 15–16, str. 19). Uporządkowanie fotografii według przedstawionego na nich ruchu i bezruchu (ćw. 17, str. 20).</p> <p>8. Wykonanie ćw. 18 i 19 (str. 21). Łączenie w pary wyrazów o znaczeniu przeciwstawnym i przypomnienie terminu „antonim”.</p>
27.	<p>Komizm i tragizm.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 20.</p>	1	<p>Zapoznanie z rodzajami komedii i tragedii.</p>	<p>1. Wyjaśnienie znaczenia czasownika „śmiać się” (ćw. 1 i 2, str. 2, 3).</p> <p>2. Analiza cytatu bajki Krasickiego na temat śmiechu (ćw. 2 i 3, str. 4).</p> <p>3. Zapoznanie się z rodzajami komizmu w utworze i w życiu – tekst, nagranie i fotografie (str. 5)</p> <p>4. Przeczytanie wykładu na temat komedii dell`arte i jej historii (str. 10). Omówienie rysunków. Określanie jej cech (ćw. 11–14, str. 12–14).</p> <p>5. Przeczytanie tekstu i wysłuchanie nagrania na temat tragedii. Wykonanie ćw. 15 (str. 15).</p> <p>6. Analiza fragmentu „Antygony” jako przykładu tragedii (ćw. 16, str. 16).</p>

				7. Rozmowa na temat reakcji widzów w różnych sytuacjach (ćw. 17–20, str. 17–20).
28.	Co nas śmieszy w „Zemście” A. Fredry. eduROM G1 Lekcja 20.	1	Zapoznanie z rodzajami komizmu.	<p>1. Przeczytanie informacji o autorze – A. Fredrze – Biogramy.</p> <p>2. Rozmowa na temat komizmu – z czego się najczęściej śmiejemy?</p> <p>3. Przeczytanie fragmentu dramatu A. Fredry pt. „Zemsta” (str. 8). Ponowne odczytanie z podziałem na role z odpowiednią intonacją.</p> <p>4. Rozmowa na temat nastroju wywołanego fragmentem utworu. Określenie dramatu jako przykładu komedii (ćw. 5, str. 6).</p> <p>5. Określenie rodzajów komizmu – słownego, sytuacji, charakteru i postaci. Podanie przykładów z tekstu.</p> <p>6. Analiza treści fragmentu dramatu (ćw. 6–8 i 10, str. 7–9).</p> <p>7. Tworzenie wyrazów bliskoznacznych do pojęć – komedia, komik (ćw. 9, str. 8).</p> <p>8. Podsumowanie: wniosek z lekcji – dlaczego śmiejemy się podczas czytania „Zemsty” – zapis do zeszytu.</p>
29.	Groteska w teatrze. eduROM G1 Lekcja 21.	1	Zapoznanie z groteską jako sposobem przedstawienia świata w utworze.	<p>1. Zapoznanie się z utworem S. Mrożka pt. „Szczęśliwe wydarzenie” – wysłuchanie jego nagrania i przeczytanie tekstu z podziałem na role (str. 2). Analiza treści utworu (ćw. 1–5, str. 3–6).</p> <p>2. Przeczytanie i omówienie ogłoszeń prasowych (str. 6). Wykonanie ćw. 5 (str. 6).</p> <p>3. Redagowanie ogłoszenia. Przeczytanie i omówienia kilku prac.</p>

				<p>4. Zapoznanie się z wykładem wyjaśniającym znaczenie pojęcia „groteska” (str. 20). Rozmowa na temat opaczego świata groteski.</p> <p>5. Rozpoznawanie na rysunkach postaci groteskowych (ćw. 16, str. 21).</p>
30.	<p>Groteska jako przykład parodii utworu literackiego.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 21.</p>	1	Zapoznanie z groteską jako przykładem parodii.	<p>1. Rozmowa na temat groteski w poznanych utworach literackich.</p> <p>2. Przeczytanie informacji o K. I. Gałczyńskim – Biogramy.</p> <p>3. Przeczytanie i wysłuchanie aktów pochodzących z utworu „Teatryk Zielona Gęś” (str. 9, 12, 14 i 18). Analiza ich treści. Czytanie z podziałem na role z odpowiednią intonacją i modulacją głosu.</p> <p>4. Wyjaśnienie znaczenia słów: biurokrata, faktyczny, formalny (ćw. 14 i 15, str. 16). Ułożenie zdań z tymi wyrazami.</p> <p>5. Redagowanie dialogu – zapis rozmowy Gzegzółki z Duchem (str. 19).</p> <p>6. Rozmowa na temat utworów K.I. Gałczyńskiego jako przykładami parodii znanych utworów literackich (ćw. 17, str. 22). Zapisanie wniosku z lekcji na ten temat.</p>
31.	<p>Dramat jako tekst i sztuka teatralna.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 22.</p>	1	Zapoznanie uczniów z budową dramatu i sposobem realizacji jego tekstu.	<p>1. Zapoznanie się z wykładem na temat budowy dramatu jako tekstu literackiego (str. 2).</p> <p>2. Użycie słowa „scena” w dwóch różnych znaczeniach (ćw. 1, str. 3).</p> <p>3. Uzupełnianie schematu struktury dramatu (ćw. 2, str. 3). Przeczytanie Ciekawostki o jednoaktówkach.</p>

				<p>4. Określanie form wypowiedzi w dramacie (ćw. 3, str. 4).</p> <p>5. Zapoznanie się z wykładem na temat scenariusza teatralnego, inaczej: partytury (str. 5). Wykonanie ćw. 4 (str. 5), polegającego na połączeniu wykonawców zawodu teatralnego z czynnościami, jakie wykonują.</p> <p>5. Ustalanie kolejności etapów pracy nad realizacją sztuki teatralnej (ćw. 5, str. 6).</p> <p>6. Poznanie cech tekstu i sposobu jego realizacji scenicznej (tekst, str. 7). Odróżnianie cech tekstu i cech przedstawienia (ćw. 6, str. 8).</p> <p>7. Tworzenie z puzzli portretu bohatera na podstawie fragmentu utworu (str. 9).</p> <p>8. Rozmowa na temat różnicy w odbiorze tekstu i przedstawienia – ćw. 8, str. 10.</p>
32.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 23.</p>	2	Sprawdzenie wiadomości o teatrze.	<p>1. Uczeń zna rodzaje przestrzeni teatralnej.</p> <p>2. Określa rodzaj dystansu między postaciami, czas sceniczny, rodzaje ruchu scenicznego i rodzaje komizmu.</p> <p>4. Zna i stosuje pojęcia związane z teatrem.</p> <p>5. Zna cechy utworu dramatycznego.</p>

Dział F: Literatura i obraz

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji
33.	Ja, autor. eduROM G1 Lekcja 24.	2	Zapoznanie z rolą i zadaniami autora dzieła literackiego.	<ol style="list-style-type: none"> Zabawa dramowa (rzeźby). Rozmowa na temat tworzyw różnych dzieł sztuki z uwzględnieniem literatury. Zapoznanie z biografią W. Szymborskiej (Biogramy, str. 2) oraz utworem „Radość pisania” (str. 2), poprzedzone obejrzeniem tomików poezji poetki. Analiza utworu (ćw. 1–10, str. 3–7). Rozmowa na temat odpowiedzialności za to, co się tworzy. Redagowanie notatki. Zapoznanie się z wierszem J. Iwaszkiewicza pt. „Do czytelnika” (str. 8). Obejrzenie i rozmowa na temat materiału ilustrującego utwór – próba przekładu intersemiotycznego. Analiza utworu (ćw. 11–14, str. 9–10). Omówienie fragmentu „Benio-wskiego” J. Słowackiego (str. 11). Rozmowa na temat tworzywa literatury (ćw. nr 15 i 16, str.12). zapoznanie się z tekstem, str. 11. Wysłuchanie fragmentu artykułu J. Szczęsnej na temat reakcji czytelników powieści M. Musierowicz (str. 13). Obejrzenie i omówienie materiału ilustracyjnego, wykonanie ćw. 16–20 (str. 15), dotyczących wpływu czytelników na losy bohaterów powieści. Podsumowanie. Dokończenie zdania: Autor dzieła literackiego (cele i zadania pisarza). Praca domowa: Czy twórca może być demiurkiem? (ok. 10 zdań) – wykorzystanie Słowniczka.

III

34.	Autor w procesie twórczym. eduROM G1 Lekcja 24.	1	Zapoznanie z procesem tworzenia i tworzywem literatury.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabawa dramowa: pomniki. 2. Wysłuchanie nagrania (str. 16), wykonanie ćw. 21 i 22 (str. 16) oraz przeprowadzenie rozmowy na temat procesu twórczego i tworzywa różnych dzieł. 3. Rozmowa na temat wpływu przeżyć i doświadczeń autora na sposób jego wypowiedzi. Wysłuchanie nagrania na ten temat (str. 17). 4. Określanie twórców różnych dzieł sztuki (ćw. 23, str. 18). 5. Wysłuchanie i przeczytanie utworów K.K. Baczyńskiego i H. Poświatowskiej (str. 19). Zapoznanie się z biografią K.K. Baczyńskiego – Biogramy. Rozmowa na temat sytuacji, w jakiej znaleźli się twórcy tych wierszy, i jej wpływu na ich twórczość (ćw. 24, str. 20). 6. Obejrzenie i omówienie reprodukcji obrazu G. Seurata jako przykładu oryginalności dzieła sztuki. Zapoznanie się z nagraniem na ten temat. 7. Zapoznanie się z utworem T. Czyżewskiego pt. „Hymn do maszyny”. Rozmowa na temat przejawów oryginalności w dziele Czyżewskiego i Seurata (ćw. 25, str. 24). 8. Zapisanie wniosku z lekcji poprzedzone dyskusją na temat wpływu sytuacji życiowej i przeżyć autorów na ich twórczość.
35.	Ja, poeta. eduROM G1 Lekcja 24.	1	Tworzenie własnych tekstów poetyckich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przypomnienie wiadomości z ostatniej lekcji na temat procesu tworzenia, tworzywa literatury, celu i zadań poety, wpływu jego przeżyć i doświadczeń na dzieło oraz oryginalności dzieła. 2. Ponowne wysłuchanie utworów poetyckich omawianych na ostatniej lekcji.

				<p>3. Rola środków poetyckich stosowanych w liryce.</p> <p>4. Tworzenie własnych tekstów poetyckich z wykorzystaniem środków artystycznych – zachęcenie do tworzenia oryginalnych utworów.</p> <p>5. Prezentacja utworów przez chętnych uczniów. Omówienie wierszy. Wybranie najciekawszych i ich publikacja np. w gazetce szkolnej lub wydanym specjalnie klasowym tomiku poezji.</p>
36.	<p>Ja, aktor – jak pięknie recytować?</p> <p>eduROM G1 Lekcja 24.</p>	1	Interpretacja głosowa utworów poetyckich.	<p>ysłuchanie wzorcowych e ta utworów (lekcja 24).</p> <p>2. Ustalenie punktacji za recytację, np. uczeń:</p> <p>a) wygłasza z pamięci tekst (dopuszczalna jedna pomyłka) – 1 pkt; b) oddaje nastrój utworu – 1 pkt; c) stosuje właściwą modulację i intonację – 1 pkt; d) poprawnie akcentuje wyrazy – 2 pkt; e) mówi we właściwym tempie (pauzy, przerzutnie) – 1 pkt.</p> <p>Dodatkowo na ocenę celującą:</p> <p>a) mówi z poprawną dykcją, b) wykorzystuje elementy inscenizacji.</p> <p>Ustalenie liczby punktów na poszczególne oceny.</p> <p>3. Głośne czytanie utworów z uwzględnieniem powyższych cech recytacji.</p> <p>4. Praca domowa: naucz się pięknie recytować wybrany utwór poetycki – możesz wybrać swój wiersz.</p>

37.	Piękna recytacja wybranych utworów poetyckich.	1	Wygłaszanie z pamięci utworów poetyckich.	Recytacja wybranych utworów. Nagranie wzorcowych recytacji na kasetę. Omówienie i ocena recytacji.
38.	Kto obserwuje i kto mówi w utworze literackim. eduROM G1 Lekcja 25.	3	Zapoznanie się z elementami świata przedstawionego w utworze epickim – narracja i narrator.	<p>1. Rozmowa na temat osoby wypowiadającej się w utworze lirycznym.</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania i rozmowa na temat narratora a autora utworu epickiego. Przypomnienie cech epiki. Odróżnianie autora od podmiotu mówiącego (ćw. 1, str. 2).</p> <p>3. Wysłuchanie i przeczytanie fragmentu noweli M. Konopnickiej pt. „Gloria victis”. Analiza fragmentu pod kątem narracji i narratora (ćw. 2, 3, str. 4).</p> <p>4. Zapoznanie się z narracją szkatułkową – Słowniczek (str. 5)</p> <p>5. Wysłuchanie nagrania na temat narratora wszechwiedzącego. Omówienie fotografii (str. 7) oraz zaznaczenie zdań, w którym narrator wyprzedza czytelnika o rozwoju wypadków (ćw. 4, str. 7)</p> <p>6. Zapoznanie się z pojęciami: personifikacja, animizacja. Wysłuchanie nagrania o rodzajach narratorów w tekście i o przedmiotach „mówiących” (str. 13).</p> <p>7. Stosowanie wiadomości – personifikacja i animizacja (ćw. 10 i 11, str. 14). Wyjaśnienie słowa „personifikacja” – Słowniczek.</p> <p>8. Zapoznanie się z narracją pierwszoosobową i trzecioosobową – nagranie (str. 15). Stosowanie wiadomości o różnych typach narracji (ćw. 12, 13, str. 16).</p>

				<p>9. Podsumowanie: Rozmowa na temat podmiotu lirycznego i narratora. Wykorzystanie opcji Zapamiętaj na ten temat (str. 13).</p> <p>10. Praca domowa: Opisz w kilku zdaniach (ok. 10) losy twojej szkolnej ławki. Zastosuj narrację pierwszoosobową.</p>
39.	Opowieść starego dębu. eduROM G1 Lekcja 25.	1	Redagowanie opowiadania z zastosowaniem narracji pierwszoosobowej.	<p>1. Zapoznanie się z Ciekawostką na temat opowieści starego dębu (str. 7).</p> <p>2. Przypomnienie różnych typów narracji, animizacji i personifikacji.</p> <p>3. Praca w zespołach: gromadzenie słownictwa – wypisanie na szarym papierze:</p> <p>a) I gr. – wyrazy określające czynności (czasowniki);</p> <p>b) II gr. – wyrazy określające czas akcji, np. któregoś dnia, rano, wczoraj, następnego dnia, wkrótce, itp.;</p> <p>c) III gr. – wyrazy określające miejsce akcji, np. w lesie, nieopodal, blisko, na skraju, wśród gęstwiny, itp. (uczniowie korzystają ze słownika wyrazów bliskoznacznych i frazeologicznego).</p> <p>4. Wywieszenie prac zespołów na tablicy.</p> <p>5. Redagowanie w grupach opowiadań z wykorzystaniem wcześniej zgromadzonego słownictwa.</p> <p>6. Prezentacja i omówienie prac.</p>
40.	Był sobie słoń. eduROM G1 Lekcja 25.	1	Określanie elementów świata przedstawionego w opowiadaniu S. Mrożka pt. „Słoń”.	<p>1. Przeczytanie opowiadania pt. „Słoń” poprzedzone zapoznaniem się z informacją o pisarzu – Biogramy lub encyklopedia.</p> <p>2. Rozmowa na temat autora i narratora opowiadania. Określenie nastroju, jaki wywołał utwór.</p>

				<p>3. Analiza treści utworu (ćw. 6–8, str. 10 i 11). Układanie obrazków komiksu według kolejności na podstawie opowiadania. Omówienie cech komiksu. Rozmowa na temat czasu i miejsca akcji.</p> <p>4. Rozmowa na temat reakcji uczniów na opisaną sytuację (ćw. 9, str. 12).</p> <p>5. Podsumowanie: uczniowie opowiadają historię słonia na różne sposoby – na poważnie, ze zgrozą, humorystycznie lub z ironią. Stosują narrację trzecioosobową.</p>
41.	<p>Bohater literacki.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 26.</p>	3	<p>Zapoznanie z różnego typu bohaterami utworów epickich, doskonalenie formy charakterystyki.</p>	<p>1. Wysłuchanie nagrania oraz rozmowa na temat bohatera literackiego (str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z fragmentem powieści R. Bacha pt. „Mewa” i analiza świata przedstawionego (ćw. 1–7, str. 3–7), czyli określenie czasu i miejsca akcji, wskazanie głównego bohatera i jego cech, określenie marzeń bohatera.</p> <p>3. Analiza fragmentu utworu, określenie funkcji wielokropka oraz czytanie tekstu w odpowiednim tempie (ćw. 6, str. 7).</p> <p>4. Wysłuchanie nagrania na temat bohatera indywidualnego i zbiorowego. Wykonanie ćw. 8 (str. 8), w którym uczniowie na podstawie podanych tytułów określają typ bohatera: zbiorowy czy indywidualny.</p> <p>5. Podsumowanie: Rozmowa na temat znanych utworów – próba określenia typów bohaterów, zapisanie do zeszytu wniosku – zestawienie kilku bohaterów literackich i określenie ich typów.</p>

42.	Sposób przedstawienia świata w „Chłopach” W. Reymonta. eduROM G1 Lekcja 26.	1	Określanie elementów świata przedstawionego w utworze epickim.	<p>1. Wysłuchanie i przeczytanie fragmentu „Chłopów” W. Reymonta poprzedzone informacją o pisarzu – laureacie literackiej Nagrody Nobla (str. 9, str. 15 – nagranie, ćw. 15, str. 15). Rozmowa na temat Nagrody Nobla i polskich laureatów w dziedzinie literatury.</p> <p>2. Analiza świata przedstawionego w poznanym utworze – przykład bohatera zbiorowego, sposób ich przedstawienia, wydarzenia i ich kolejność, narracja i narrator (ćw.10–12, str.10–11).</p> <p>3. Omówienie archaizmów (ćw. 12, str. 12). Odnalezienie wśród różnych przedmiotów „dwojaków” i wyjaśnienie etymologii tego słowa (str. 14).</p> <p>4. Zaznaczenie fotografii obrazującej porównanie – omówienie jego funkcji w utworze (ćw. 13, str. 13).</p> <p>5. Wysłuchanie nagrania wyjaśniającego różnice między formą czynną a bierną czasowników oraz wykonanie ćw. 16 (str. 18), polegającego na uzupełnieniu zdań odpowiednią formą czasownika „zostać”.</p> <p>6. Podsumowanie: Określenie tempa i przebiegu akcji we fragmencie „Chłopów”. Zapoznanie się z nagraniem wyjaśniającym, od czego zależy przebieg i tempo akcji. obejrzenie fotografii (str. 16). Rozpoznawanie bohaterów znanych filmów (ćw. 16, str. 17) i omówienie ich akcji – porównanie z akcją fragmentu „Chłopów”. Zapisanie na ten temat notatki.</p>
43.	Jaka naprawdę jest Ania? eduROM G1 Lekcja 26.	1	Doskonalenie charakteryzowania postaci literackiej.	<p>1. Zapoznanie się z fragmentem utworu L. M. Montgomery „Ania z Zielonego Wzgórza” (str. 19).</p> <p>2. Opisywanie postaci bohaterki (ćw. 18–20, str. 20–23). Stosowa-</p>

				<p>nie charakteryzowania bezpośredniego i pośredniego (nagranie, str. 21). Tworzenie antonimów.</p> <p>3. Przeczytanie tekstu na ekranie o miejscach i ich nazwach występujących w powieści.</p> <p>4. Obejrzenie fotografii i zaproponowanie nietypowych nazw dla miejsc na nich przedstawionych (str. 24).</p> <p>5. Podsumowanie: pisemna redakcja charakterystyki – odpowiedź na pytanie zawarte w temacie.</p>
44.	<p>Indywidualiści na kartach powieści.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 26.</p>	2	<p>Zapoznanie uczniów z cechami bohatera indywidualisty.</p>	<p>1. Przypomnienie poznanych typów bohaterów literackich. Podanie ich przykładów.</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem przedstawiającym bohatera indywidualistę. Omówienie fotografii Guliwera (str. 25).</p> <p>3. Obejrzenie rysunków i zaznaczenie na nich indywidualistów (str. 26).</p> <p>4. Wysłuchanie i przeczytanie fragmentu powieści K. Boglar pt. „Mgła nad Doliną Wiatrów”. Wyodrębnienie bohatera nietypowego i uzasadnienie wyboru (str. 27).</p> <p>5. Wysłuchanie i przeczytanie fragmentu utworu A. Sygietyńskiego pt. „Na skałach Calvados” (str. 28). Analiza utworu – obserwator w tekście, postać wyróżniająca się z tłumu (ćw. 23, 24, str. 28).</p> <p>6. Zapoznanie się z innym fragmentem powieści opisującym wygląd rybaków. Wykonanie ćw. 25 (str. 29), w którym uczniowie wykorzystują podane wyrażenia do opisu bohaterów.</p>

				<p>7. Podsumowanie: zapisanie wniosku z lekcji na temat cech charakteryzujących bohatera indywidualistę.</p> <p>8. Praca domowa: ćw. 26. zapoznanie się z materiałem ze str. 30, 31. (kreacja świata przedstawionego w utworze literackim).</p>
45.	<p>Fikcja a rzeczywistość w literaturze.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 27.</p>	3	<p>Zapoznanie ze sposobami przedstawiania świata w utworze literackim – fikcyjnym, realistycznym i fantastycznym.</p>	<p>1. Rozmowa na temat odbioru dzieła malarskiego i literackiego – rola wyobraźni. Wysłuchanie nagrania oraz obejrzenie reprodukcji (str. 2), połączenie cech wspólnych obrazów malarskich. Powiększenie reprodukcji, dokładna obserwacja, zwrócenie uwagi na odbicie występujące na nich.</p> <p>2. Zapoznanie się z artykułem na temat fikcji i realiów w powieści M. Musierowicz „Jeżycjada”. Wysłuchanie nagrania o świecie przedstawionym i realnych miejscach opisanych w powieści (str. 5).</p> <p>3. Zaznaczenie odpowiedzi na pytanie: co to jest fikcja literacka? (ćw. 2, str. 6). Określenie cech bohaterów powieści M. Musierowicz jako postaci fikcyjnych, ale prawdopodobnych (ćw. 3, str. 3).</p> <p>4. Odróżnianie elementów świata fantastycznego, realistycznego i fikcyjnego (ćw. 4, str. 7). Przeczytanie Ciekawostki – wyjaśnienie słowa „fantastyczny”(str. 7).</p> <p>5. Omówienie i analiza rysunku M.C. Eschera. Nadanie mu tytułu i uzasadnienie (ćw. 5, 6, str.8 – 10). Rozmowa na temat niezwykłości rysunku.</p> <p>6. Zapoznanie się z fragmentem utworu M. Tomaszewskiej pt. „Tapatiki na Ziemi”– tekst i nagranie (str. 11). Rozmowa na temat wymyślonych przez autora przedziwnych historii – kreacji przestrzennych i postaci. Analiza frag-</p>

III

				<p>mentu – kto do kogo mówi w utworze i z jakim skutkiem, sposób porozumiewania się bohaterów, nadanie tytułów częściom utworu, imiona bohaterów, co zapowiada wypowiedź narratora, wyjaśnienie znaczeń wyrażań, przygody i przeżycia bohatera, krzyżówka z treści utworu, puzzle, wybór fotografii miejsca, na które chciałbym polecieć stereolotem – uzasadnienie wyboru (ćw. 7–14, str. 11–18).</p> <p>7. Zapoznanie się z wykładem wyjaśniającym różnicę między literaturą science fiction, a literaturą faktu - łączenie cech tych rodzajów literatury (ćw.15, str.20).</p> <p>8. Wyjaśnienie etymologii wyrazu „odzwierciedlać”. Wysłuchanie nagrania na temat rodziny wyrazów (str. 20). Tworzenie wyrazów pokrewnych do podanych przez nauczyciela wyrazów podstawowych. Przedstawienie rodziny wyrazów na wykresie.</p>
46.	<p>Rodzaje i gatunki literatury pięknej.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 28.</p>	2	<p>Zapoznanie z cechami liryki, epiki i dramatu.</p>	<p>1. Rozmowa na temat podziału dzieł literackich na rodzaje. Zapoznanie się z tekstem wyjaśniającym zasady podziału na rodzaje literackie oraz główne cechy epiki (str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem na temat wyznaczników liryki. Analiza „Hymnu o miłości” św. Pawła pod kątem omówienia cech utworu lirycznego – podmiot liryczny, monolog, przeżycia opisane w utworze (str. 3).</p> <p>3. Przeczytanie i omówienie tekstu na temat przeznaczenia i cech utworów dramatycznych. Scharakteryzowanie fotografii strony dramatu („Balladyna”), omówienie zdjęcia ze sztuki teatralnej (str. 4).</p> <p>4. Wykonanie ćw. 1 (str. 5), pole-</p>

				<p>gającego na przyporządkowaniu osób wypowiadających się w trzech rodzajach literackich. Przyporządkowanie utworów do właściwych rodzajów literackich (ćw. 2, str. 5).</p> <p>5. Zapoznanie się z tekstem na temat podziału utworów epickich na gatunki na podstawie formy zapisu – ujęcie w wersy i zapis ciągły (ćw. 3, str. 7). Nazwanie gatunków literackich na podstawie formy ich zapisu – mowy związanej i niewiązanej (ćw. 4, str. 7).</p> <p>6. Podsumowanie: zapisanie wniosku z lekcji – wypisanie w punktach cech liryki, epiki i dramatu.</p>
47.	<p>Kto i jak wypowiada się w utworze lirycznym?</p> <p>eduROM G1 Lekcja 28.</p>	1	Zapoznanie z głównymi gatunkami lirycznymi.	<p>1. Przypomnienie cech utworów lirycznych.</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem na temat podziału liryki na pośrednią i bezpośrednią i podmiotu lirycznego zbiorowego (str. 8).</p> <p>3. Wysłuchanie i przeczytanie tekstów poetyckich M. Kamieńskiej i M. Hillar poprzedzone zapoznaniem się z biografiami poetek (Biogramy). Analiza utworów: określenie podmiotu, tematu, cechy świata opisanego w wierszu M. Hillar – potwierdzanie odpowiedzi odpowiednimi cytatami, uzupełnianie zdań – apelu do ludzkości (ćw. 5–8, str. 9–12).</p> <p>4. Interpretacja głosowa utworów poetyckich poznanych na lekcji.</p> <p>5. Podsumowanie: zapisanie wniosku: wypisz w punktach wyznaczniki utworów lirycznych.</p>
48.	<p>Wyznaczniki utworu dramatycznego.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 28.</p>	1	Zapoznanie z cechami i gatunkami dramatu.	<p>Przypomnienie cech utworów lirycznych i epickich – rozmowa.</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem na temat cech utworów dramatycznych, pojęciami: farsa i tragifarsa oraz Ciekawostką, wyjaśniającą</p>

				<p>pochodzenie słowa „farsa” (str. 13, 14).</p> <p>3. Zapoznanie się z fragmentem dramatu F. Dürrenmatta pt. „Wizyta starszej pani” (str. 15) – wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu z podziałem na role ze zwróceniem uwagi na odpowiednią intonację i tempo.</p> <p>4. Zaznaczenie elementów groteski w poznanym fragmencie (ćw. 9, str. 16).</p> <p>5. Rozmowa na temat sposobu imitowania odgłosów w nagrany dramacie (ćw. 10, str. 16). Przeczytanie Ciekawostki na temat synonimów pojęcia imitacja. Układanie zdań z wyrazami: markować, imitować, naśladować. Zapis do zeszytu.</p> <p>6. Podsumowanie: zapisanie wniosku z lekcji – wypisanie w punktach wyznaczników utworu dramatycznego.</p>
49.	<p>Liryka, epika, czy dramat? – o cechach utworów mieszanych.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 28.</p>	1	<p>Zapoznanie z cechami utworów mieszanych.</p>	<p>1. Rozmowa na temat trzech poznanych rodzajów literackich i ich głównych wyznaczników.</p> <p>2. Zapoznanie się z balladą A. Mickiewicza. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu (str. 18).</p> <p>3. Próba określenia rodzaju literackiego ballady. Zapoznanie się z tekstem i Ciekawostką na temat gatunków mieszanych.</p> <p>4. Analiza treści utworu – plan wydarzeń, scharakteryzowanie bohaterki, sformułowanie morału (ćw. 11–13, str. 19, 20).</p> <p>5. Wykonanie ćw. 14 (str. 21), polegającego na wpisaniu imion bohaterów wypowiadających kwestie w balladzie.</p>

				<p>6. Podsumowanie: zapisanie wniosku z lekcji – wypisanie w punktach cech utworów mieszanych.</p> <p>7. Praca domowa: ćw. nr 15, zapoznanie się z tekstem na temat literatury pięknej i beletrystyki (str. 22).</p>
50.	<p>Sprawdzian, omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 29.</p>	2	<p>Sprawdzenie stopnia opanowania wiadomości o rodzajach i gatunkach literackich.</p>	<p>1. Uczeń łączy twórców różnych dziedzin sztuki z ich dziełami.</p> <p>2. Przyporządkowuje dzieła ich autorom.</p> <p>3. Zna i stosuje podział literatury na rodzaje i gatunki literackie.</p> <p>4. Analizuje utwór literacki.</p> <p>5. Nazywa osobę wypowiadającą się w utworze.</p> <p>6. Rozróżnia formy zapisu w literaturze – mowę wiążaną i niewiązaną.</p> <p>7. Rozumie i posługuje się pojęciami z teorii literatury: wers, rym, bajka, tren, proza, wiersz itp.</p>

Dział G: Radio

51.	<p>Historia radia.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 30.</p>	3	<p>Zapoznanie uczniów z historią i specyfiką radia.</p>	<p>1. Rozmowa na temat specyfiki przekazu radiowego i roli radia.</p> <p>2. Zapoznanie się z tekstem na temat początków radia i jego wynalazców, obejrzenie fotografii twórców radia (str. 2), odszukanie informacji o nich w Biogramach.</p> <p>3. Wysłuchanie nagrania o rozwoju radia i obejrzenie zdjęć przedstawiających odbiorniki radiowe (str. 3).</p>
-----	--	---	---	---

4. Zastosowanie informacji o rozwoju radia (ćw. 1, str. 4).
5. Wykonanie ćw. 3 (str. 5), polegającego na rozpoznaniu wśród różnych zapisów informacji alfabety Morse'a.
6. Tworzenie form czasu przeszłego czasowników (ćw. 4, str. 5).
7. Zapoznanie się z informacją na temat pierwszych relacji na żywo (str. 7).
8. Wysłuchanie bezpośrednich relacji dźwiękowych. Nazywanie rodzajów relacji (ćw. 5, str. 7).
9. Wskazywanie różnic między wiadomościami radiowymi a prasowymi (ćw. 6, str. 9). Wypowiedź pisemna na ten temat (str. 10).
10. Zapoznanie się z nagraniem i tekstem na temat polskich osiągnięć w technice radiowej. Obejrzenie fotografii (str. 11). Wykonanie ćw. 8 (str. 12) z tym związanego.
11. Korzystanie ze słownika wyrazów obcych – odszukanie i odczytanie znaczenia słów: synchronia i diachronia. Wykonanie ćw. 9 (str. 12).
12. Wysłuchanie nagrania na temat pierwszych rozgłośni radiowych w Polsce. Wykonanie ćw. 11 (str. 15), polegającego na wykorzystaniu powyższych informacji.
13. Zapoznanie się z tekstem na temat dźwięku jako tworzywa słuchowisk radiowych. Wykonanie ćw. 12 i 13 (str. 16, 17), polegających na dobieraniu dźwięków do odpowiednich nazw.

				14. Podsumowanie: Wykonanie ćw. 2 (str. 4 i 10, 14), rozmowa na temat odkryć i wynalazków oraz wyjaśnienie, co to jest amplifikatornia. Wypisanie w punktach najważniejszych faktów z historii radia.
52.	Radio gra, czyli muzyka radiowa. eduROM G1 Lekcja 31	1	Zapoznanie ze sposobami tworzenia muzyki radiowej.	<p>1. Dobieranie odpowiedniej muzyki do tańców pokazanych na filmie (ćw. 1, str. 2). Przyporządkowanie usłyszanych dźwięków odpowiednim instrumentom (ćw. 2, str. 3). Zakwalifikowanie instrumentów do odpowiedniej grupy (ćw. 3, str. 4). Wysłuchanie fragmentu „Czterech pór roku” Vivaldiego i określenie nastroju utworu. Zapoznanie się z Ciekawostką na temat muzykoterapii (str. 4).</p> <p>2. Obejrzenie filmu przedstawiającego fragment audycji radiowej nadawanej w studiu (str. 5). Przczytanie tekstu na temat funkcji piosenek.</p> <p>3. Odróżnianie fragmentów muzyki służącej jedynie za tło słowu (ćw. 4, str. 6). Określanie nastroju usłyszanych fragmentów muzyki (ćw. 5, str. 6).</p> <p>4. Określanie programów radiowych poświęconych wyłącznie muzyce (ćw. 6, str. 7).</p> <p>5. Zapoznanie się z fonetyką radiową – obejrzenie filmu (str. 5).</p> <p>6. Zapoznanie się z pojęciem „transmisja” (ćw. 7, str. 9).</p> <p>7. Rozróżnianie różnych płyt i kaset przedstawionych na zdjęciach (ćw. 8, str. 9).</p>

III

				<p>8. Rozmowa o tworzeniu piosenki (str. 10), łączenie nazwisk z fotografiami popularnych autorów tekstów. Wysłuchanie fragmentów piosenek, do których napisali teksty (str. 10).</p> <p>9. Wykonanie ćw. 10 (str. 11), polegającego na uporządkowaniu części wywiadu zgodnie z kolejnością.</p> <p>10. Określenie formy muzycznej „Balladyny” A. Seniuk. Wysłuchanie radiowej interpretacji utworu literackiego. Przeczytanie Ciekawostki na temat opery radiowej (str. 12).</p>
53.	<p>Moja lista przebojów muzycznych.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 32.</p>	1	Zapoznanie ze sposobem tworzenia radiowej listy przebojów.	<p>1. Rozmowa na temat form kontaktu autorów audycji ze słuchaczami (ćw. 2, str. 4). Zapoznanie się z nagraniem oraz fotografiami (str. 2).</p> <p>2. Omówienie sposobów kontaktowania się – komunikacja zwrotna (str. 3).</p> <p>3. Wysłuchanie rozmowy telefonicznej ze słuchaczem.</p> <p>4. Zapoznanie się z filmem i tekstem na temat nagrywania radiowej listy przebojów. Wysłuchanie zapowiedzi popularnych list przebojów.</p> <p>5. Wykonanie ćw. 3 (str. 6), polegającego na łączeniu pojęć związanych z utworami muzycznymi z ich znaczeniem.</p> <p>6. Dobranie do wyrazów odpowiednich przedrostków – przypomnienie zasad ich pisowni.</p>
54.	<p>Sprawdzian, jego poprawa i omówienie.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 33.</p>	2	Sprawdzenie wiadomości o radiu.	Uczeń zna historię radia, jego twórców, tworzywo, nośniki dźwięku, sposoby imitacji odgłosów.

2. Rozumie i stosuje pojęcia: fonoteka, longplay, singel, hit.

3. Wymienia cechy wiadomości radiowych.

Dział H: Prasa

55.	Prasa jako przykład medium masowego. eduROM G1 Lekcja 34.	1	Zapoznanie z cechami różnych środków masowego przekazu.	<ol style="list-style-type: none">1. Rozmowa na temat środków masowego przekazu i ich cech.2. Wysłuchanie nagrania i obejrzenie fotografii przedstawiających przykłady różnych środków masowego przekazu (str. 2). Wykonanie ćw. 1 (str. 3), w którym uczniowie stosują terminologię związaną ze środkami masowego przekazu.3. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu wyjaśniającego różnice między gazetą a książką. Zaznaczenie różnic między gazetą a książką (ćw. 3, str. 5).4. Zapoznanie się ze słownictwem wpływającym na spójność tekstu (ćw. 4, str. 6).5. Utrwalenie zasad pisowni przedrostków zakończonych spółgłoską (str. 6). Zaznaczenie tych, których wymowa różni się od pisowni.
56.	Jak powstaje gazeta. eduROM G1 Lekcja 35.	1	Zapoznanie z etapami tworzenia gazety.	<ol style="list-style-type: none">1. Obejrzenie filmu przedstawiającego reportaż z zebrania uczniów tworzących szkolne czasopismo (str. 2).2. Wykonanie ćw. 1 (str. 3), polegającego na uzupełnianiu zdań wyrazami związanymi z czasopismem.3. Przypomnienie zasad pisowni przedrostków: z-, s-, ś-. Wykonanie ćw. 4 i 5 (str. 8, 9). Układanie zdań z utworzonymi wyrazami.

III

III

57.	Jesteśmy redaktorami szkolnej gazetki. eduROM G1 Lekcja 35.	1	Wdrażanie do planowania pracy.	<p>Rozmowa na temat zaplanowania własnej pracy jako istotnego czynnika przy wszelkiego rodzaju działaniu.</p> <p>2. Planowanie częstotliwości ukazowania się czasopisma i omówienie warunków pracy (ćw. 2, 3, str. 4, 5).</p> <p>3. Praca w zespołach: opracowanie planu działania redakcji gazetki szkolnej – rozwijanie punktów planu (ćw. 5, str. 6). Praca w opcji Wypracowanie.</p> <p>4. Omówienie efektów pracy zespołów.</p>
58.	Docieranie do odbiorcy. eduROM G1 Lekcja 36.	1	Poznanie sposobów docierania czasopisma do odbiorcy.	<p>1. Wysłuchanie nagrania na temat istoty komunikacji masowej. Uzupełnianie zdań pojęciami pojawiającymi się w wysłuchanym materiale (ćw. 1, str. 2).</p> <p>2. Uzupełnianie wykresu przedstawiającego sposób odbioru czasopisma wyrazami występującymi w nagraniu (ćw. 3, str. 4).</p> <p>3. Uzupełnianie zdań terminami z nagrania na temat sposobów zdobywania czytelników (str. 4).</p> <p>4. Wysłuchanie i omówienie reklamy radiowej (str. 4).</p> <p>5. Redagowanie własnej reklamy gazetki szkolnej – wykorzystanie podanych zwrotów (str. 4).</p> <p>6. Prezentacja i omówienie reklam.</p>
59.	Poradnik sprawozdawcy. Nauka pisania sprawozdania. eduROM G1 Lekcja 37.	2	Doskonalenie formy sprawozdania.	<p>1. Zapoznanie się z tekstem na temat cech dobrego sprawozdania (str. 2). Wyjaśnienie etymologii słowa „sprawozdanie”.</p> <p>2. Sporządzenie notatki z dowolnego wydarzenia z wykorzystaniem pytań pomocniczych (str. 3).</p>

				<p>3. Ćwiczenia w przekształcaniu zdań pojedynczych w zdania złożone okolicznikowe czasu.</p> <p>4. Zapoznanie się z tekstem na temat obiektywności relacji i ekspresji wypowiedzi (str. 6).</p> <p>5. Przeczytanie i omówienie wykładu na temat znajomości zagadnienia i fachowej terminologii (str. 7). Gromadzenie słownictwa specjalistycznego związanego z różnymi dziedzinami.</p> <p>6. Redagowanie sprawozdania na podany przez nauczyciela temat.</p> <p>7. Omówienie i poprawa prac.</p>
60.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 38.</p>	2	<p>Sprawdzenie znajomości problematyki związanej z prasą jako środkiem masowego przekazu.</p>	<p>1. Wskazuje elektroniczne środki przekazu.</p> <p>2. Wymienia czynności i osoby związane z przygotowaniem czasopisma.</p> <p>3. Przedstawia schemat przekazywania komunikacji.</p> <p>4. Zna cechy i właściwości sprawozdania.</p>

Dział I: Komputer

61.	<p>O języku komputerowym.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 39.</p>	1	<p>Zapoznanie się z terminologią komputerową.</p>	<p>rzeczytanie tekstu, wysłuchanie nagrania oraz obejrzenie fotografii związanych ze słownictwem komputerowym (str. 2).</p> <p>2. Zaznaczenie w tekście neologizmów (ćw. 1, str. 3).</p> <p>3. Zapoznanie się z witryną internetową (str. 4).</p> <p>4. Przeczytanie tekstu i rozmowa na temat neologizmów semantycznych i frazeologicznych (str. 5).</p>
-----	---	---	---	---

				<p>Uzupełnianie zdań pojęciami z terminologii komputerowej (ćw. 3, str. 6).</p> <p>5. Analiza listu czytelnika do czasopisma na temat zapożyczeń (str. 7) – dyskusja na ten temat.</p> <p>6. Łączenie słówek angielskich z odpowiednikami polskimi.</p>
62.	<p>Inny język – inny świat.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 40.</p>	1	<p>Zapoznanie z odmiennością języka internautów.</p>	<p>1. Rozmowa na temat roli i znaczeniu Internetu w rozwoju kultury. Zapoznanie się z tekstem (str.2). Analiza argumentów entuzjasty i wątpliwego – porównanie wypowiedzi.</p> <p>2. Przeczytanie tekstu na temat zapożyczeń w polszczyźnie XVII wieku (str. 3).</p> <p>3. Porównanie zapożyczeń z XVII wieku i współczesnych – dyskusja (str. 4).</p> <p>4. Wyszukanie w felietonie przykładów współczesnych makaronizmów (str. 5).</p> <p>5. Tekst na temat języka internautów (str. 6) – rozmowa na temat sposobu porozumiewania się użytkowników Internetu.</p>
63.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G1 Lekcja 41.</p>	2	<p>Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy o komputerze jako środka masowego przekazu.</p>	<p>1. Uczeń rozumie i poprawnie stosuje terminy związane z językiem komputerowym.</p> <p>2. Rozumie pojęcia: neologizm semantyczny i frazeologiczny.</p> <p>3. Odczytuje znaki internautów i ich używa.</p>

Podział materiału na działy i lekcje

Dział A: Kino

1. Kiedy się boimy, kiedy się śmiejemy, czyli główne gatunki filmowe
2. Od historycznych pałaców po statki kosmiczne, czyli o gatunkach filmowych ciąg dalszy
3. Gwiazdy, producenci i dzieła, czyli o festiwalach oraz nagrodach filmowych
4. Sprawdzian

Dział B: Telewizja

5. Uroki szklanego ekranu, czyli o rozwoju i popularności telewizji
6. Sprawdzian

Dział C: Reklama

7. Od stwierdzenia do chwalenia, czyli o aktach mowy w reklamie
8. Gdy słowo znaczy więcej niż słowo, czyli o różnych częściach mowy w reklamie
9. Gdy wszystko jest zawsze super, czyli o niektórych językowych sposobach manipulacji w reklamach
10. Sprawdzian

Dział D: Teatr

11. Nadawca i odbiorca w dramacie i teatrze
12. Dialog i monolog dramatyczny na scenie
13. Misterna sieć intrygi
14. Wielość twórców teatru
15. O teatraliach
16. Sprawdzian

Dział E: Literatura i obraz

17. Książka a dzieło literackie
18. Czas w literaturze
19. Przestrzeń w literaturze
20. Ironia w literaturze
21. Stylizacje literackie
22. Bliżej poezji
23. Sprawdzian

Dział F: Radio

24. Literatura w radiu
25. Odbiorca radiowy
26. Sprawdzian

Dział G: Prasa

27. Styl dziennikarski
28. Recenzja i jej funkcje
29. Informacja, komentarz
30. Artykuł
31. Sprawdzian

Dział H: Internet

32. Internet – globalna sieć sieci
33. Usługi i informacje w Internecie
34. Zalety i wady Internetu
35. Jak coś znaleźć w Internecie
36. Sprawdzian

Dział I: Ortografia

37. Ortografia
38. Sprawdzian

Podział materiału na jednostki lekcyjne

Każdy nauczyciel może ułożyć własny plan nauczania, podział materiału i wybrać szczegółowe cele swoich lekcji. Dlatego też przedstawiony poniżej podział stanowi jedynie propozycję układu materiału w II klasie gimnazjum i wyboru celów nauczania zgodnych z wymaganiami Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zaprezentowany rozkład obejmuje 115 godzin lekcyjnych. Pozostałe godziny (ok. 25) można przeznaczyć na omówienie dwóch dłuższych dzieł literackich, np. „Potopu” Henryka Sienkiewicza, „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, wybranej przez uczniów powieści współczesnego pisarza oraz na prace klasowe.

Dział A: Kino

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposób realizacji tematu
1.	Kiedy się boimy, kiedy się śmiejemy, czyli główne	1	Ukazanie uczniom zasad podziału na gatunki filmowe.	Oglądanie i omawianie czasopism o tematyce filmowej.

	gatunki filmowe. eduROM G2 Lekcja 1.			<p>2. Omówienie kryteriów i celu podziału elementów rzeczywistości na gatunki – wysłuchanie nagrania na ten temat (str. 3).</p> <p>3. Wypełnianie tabel:</p> <p>a) podział części mowy na samodzielne i niesamodzielne, odmienne i nieodmienne (str. 4 i 5),</p> <p>b) cechy różnych gatunków filmowych (str. 11, ćw. 3).</p> <p>4. Oglądanie fragmentów filmów (str. 12).</p>
2.	Czy warto oglądać horrory? – rozprawka. eduROM G2 Lekcja 1.	3	Kształcenie umiejętności redagowania rozprawki.	<p>1. Rozmowa na temat: Czy jestem zwolennikiem horrorów?</p> <p>2. Podział klasy na dwie grupy: przeciwników i zwolenników horrorów.</p> <p>3. Omówienie z uczniami cech rozprawki.</p> <p>4. Zapoznanie się z nagraniem na temat rozprawki (str. 9).</p> <p>5. Zasady prowadzenia dyskusji – prezentacji swoich argumentów potwierdzających tezę.</p> <p>6. Przeprowadzenie debaty korespondencyjnej.</p> <p>7. Samodzielne redagowanie rozprawki z wykorzystaniem argumentów użytych w debacie korespondencyjnej w programie Wypracowania (str. 9).</p> <p>8. Omówienie i poprawa prac.</p>
3.	Od historycznych pałaców po statki kosmiczne, czyli o gatunkach filmowych ciąg dalszy. eduROM G2	2	Zapoznanie uczniów z najważniejszymi cechami gatunków filmowych.	<p>1. Oglądanie i omawianie fragmentów filmów (str. 3).</p> <p>2. Przeczytanie wykładu (str. 2) i dyskusja na temat podziału na gatunki filmowe.</p> <p>3. Przyporządkowanie postaci i rekwizytów do danego gatunku</p>

	Lekcja 2.			<p>filmowego (str. 4).</p> <p>4. Korzystanie z Biogramów – informacje o reżyserach.</p> <p>5. Łączenie zdań składowych w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym i wykresy zdań (str. 8, ćw. 4).</p> <p>6. Wysłuchanie nagrania na temat historii filmu i cech filmów współczesnych (str. 9).</p> <p>7. Obejrzenie fotografii z filmów należących do różnych gatunków (str. 2).</p> <p>8. Rozmowa na temat przyczyn podziału na gatunki filmowe.</p>
4.	Gwiazdy, producenci i dzieła, czyli o filmach oraz nagrodach filmowych. eduROM G2 Lekcja 3.	3	Zapoznanie uczniów z informacjami na temat festiwalu i nagród filmowych oraz z nazwiskami najlepszych filmów, reżyserów i aktorów.	<p>1. Zapoznanie się z nagraniem i Ciekawostką na temat festiwalu filmowych oraz miast, w których się odbywają (str. 2 i 3, ćw. 1).</p> <p>2. Obejrzenie i omówienie fotografii słynnych aktorów filmowych (str. 4).</p> <p>3. Przyporządkowywanie nazw festiwalu odpowiednim miastom, w których się odbywają.</p> <p>4. Rozróżnianie mowy zależnej i niezależnej (str. 5).</p> <p>5. Przekształcanie mowy niezależnej w zależną wywiad z aktorem (str. 6).</p> <p>6. Scenka dramatowa – mowa zależna i niezależna.</p> <p>7. Zapoznanie się z Ciekawostką na temat historii Oscara (str. 7).</p> <p>8. Wysłuchanie narracji i obejrzenie fotografii aktorów nagrodzonych Oscarem (str. 7).</p>

				<p>9. Obejrzenie fragmentu polskiego filmu nagrodzonego Oscarem oraz relacji z wręczania Oscarów (str. 9 i 10).</p> <p>10. Rozmowa na temat statuetki Oscara i Felixa – Europejskiej Nagrody Filmowej (str. 11).</p> <p>11. Zapoznanie się z informacjami na temat Festiwalu Filmowego w Gdyni – wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu, obejrzenie fotografii i relacji z XXV Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (str. 12 i 13).</p> <p>12. Kształcenie umiejętności redagowania recenzji:</p> <p>a) wyjaśnienie pojęcia „recenzja” – Słowniczek, cechy recenzji;</p> <p>b) zapoznanie się z przykładem recenzji filmu Jerzego Hoffmana pt. „Ogniem i mieczem” (str. 15);</p> <p>c) redagowanie recenzji w programie narzędziowym Wypracowania (str. 15).</p> <p>13. Wysłuchanie nagrania i obejrzenie zdjęć okładek czasopism o tematyce filmowej. Rozmowa na temat czasopism (str. 14).</p> <p>14. Odpowiedź na pytanie: Jakie informacje znajdziemy w tego typu czasopismach?</p>
5.	W roli dziennikarza – wywiad z aktorem.	3	Zapoznanie z cechami wywiadu oraz rolą i zadaniami prowadzącego wywiad.	<p>1. Przygotowanie uczniów do przeprowadzenia wywiadu (z aktorem bądź inną osobą – w zależności od możliwości).</p> <p>2. Dokładna analiza wywiadu z prasy przygotowanego przez uczniów.</p> <p>3. Przeprowadzenie wywiadu z wybraną osobą poprzedzone przygotowaniem uczniów – zwrócenie uwagi na rolę i zadania przeprowadzającego wywiad.</p>

				<p>4. Redagowanie wywiadu z użyciem mowy niezależnej – przypomnienie jej cech.</p> <p>5. Omówienie i poprawa prac.</p>
6.	Wspólne obejrzenie filmu i jego recenzja.	4	<p>Zapoznanie uczniów z cechami recenzji i zachęcanie do ich lektur przed wyprawą do kina.</p> <p>Nauczenie uczniów oceniania wartości filmów pod kątem ich treści i przesłania.</p>	<p>1. Rozmowa na temat: Czym różni się recenzja od informacji o filmie?</p> <p>2. Wspólna analiza przygotowanej przez nauczyciela recenzji.</p> <p>3. Obejrzenie wybranego przez nauczyciela filmu – wyjście do kina.</p> <p>4. Omówienie filmu, jego wartości, przesłania i cech gatunkowych.</p> <p>5. Samodzielna redakcja recenzji.</p> <p>6. Omówienie, ocena i poprawa prac.</p>
7.	<p>Sprawdzian i jego omówienie.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 4.</p>	2	Zastosowanie zdobytych wiadomości na temat sztuki filmowej.	<p>1. Uczeń rozumie i poprawnie stosuje pojęcie „gatunek”.</p> <p>2. Łączy filmy w gatunki i zna podstawy wyróżniające podstawowe gatunki filmowe.</p> <p>3. Zna cechy gatunkowe melodramatu, filmu obyczajowego, psychologicznego, fantasy, burleski.</p> <p>4. Zna festiwale filmowe oraz miejsca, w których się odbywają, wymienia nagrody filmowe.</p> <p>5. Zna historię kinematografii polskiej.</p>

Dział B: Telewizja

8.	<p>Uroki szklanego ekranu, czyli o rozwoju i popularności telewizji.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 5.</p>	3	<p>Zapoznanie uczniów z historią telewizji jako środka masowego przekazu i źródłami jej popularności.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z wykładem, narracją i fotografiami na temat popularności telewizji i jej uwarunkowań technicznych oraz przeprowadzenie na ten temat rozmowy (str. 2, ćw. 1). 2. Obejrzenie filmu i fotografii przedstawiających historię polskiej telewizji – fragment pierwszego nadanego w Polsce programu doświadczalnego (str. 4). 3. Rozmowa na temat źródeł popularności mass mediów (str. 5). 4. Omówienie funkcji wyrazów modalnych. Łączenie ich z odpowiednim znaczeniem, np. przypuszczenie, pewność itp. (str. 6, ćw. 3). 5. Zapoznanie uczniów z definicją wyrazów modalnych oraz ich funkcją – wykorzystanie opcji Zapamiętaj (str. 6). 6. Zabawa dramowa polegająca na poprawnym stosowaniu wyrazów modalnych. 7. Zapoznanie się z wykładem i nagraniem na temat cech kultury masowej (str. 8). 8. Rozmowa na temat oglądanych przez uczniów programów telewizyjnych.
9.	<p>Rola telewizji w życiu współczesnego człowieka – rozprawka.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 5.</p>	2	<p>Kształcenie umiejętności krytycznej oceny i umiejętności korzystania z programów telewizyjnych oraz ich rozumnej selekcji.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przypomnienie zasad prowadzenia dyskusji, prezentacji swojej opinii i popierania jej argumentami. 2. Zabawa w program telewizyjny pt. „Na każdy temat”. Dyskusja na temat roli telewizji w życiu współczesnego człowieka. 3. Samodzielna redakcja i omówienie sprawozdania z przebiegu

III

				programu „Na każdy temat” . 4. Praca w opcji Wypracowanie – redagowanie rozprawki i jej poprawa (str. 8).
10.	Sprawdzian i jego omówienie. eduROM G2 Lekcja 6.	2	Zastosowanie zdobytych wiadomości na temat telewizji.	1. Uczeń zna przyczyny popularności telewizji, rozwoju mediów i kultury masowej oraz upowszechniania się siły mass mediów. 2. Rozumie znaczenie pojęć: mass media, kultura masowa.

Dział C: Reklama

11.	Od stwierdzenia do chwaleń, czyli o aktach mowy w reklamie. eduROM G2 Lekcja 7.	1	Zapoznanie uczniów z różnymi aktami mowy stosowanymi w reklamach.	1. Obejrzenie przyniesionych wycinków prasowych różnych reklam. Klasyfikacja reklam ze względu na sposób oddziaływania na odbiorcę. 2. Omówienie różnych wypowiedzi ze względu na ich cel (str. 7, ćw. 1). 3. Zabawa dramowa: reklamowanie różnych produktów przygotowanych przez nauczyciela – stosowanie różnych aktów mowy. 4. Układanie zdań z czasownikami wyrażającymi różne intencje nadawcy. 5. Wysłuchanie nagrania i rozmowa na temat funkcji reklam (str. 3). 6. Obejrzenie reklam i określenie różnych aktów mowy (str. 4, ćw. 2). 7. Odszukanie w prasowych wycinkach przykładów różnych rodzajów reklam i ich prezentacja.
-----	---	---	---	--

12.	<p>Gdy słowo znaczy więcej niż słowo, czyli o różnych częściach mowy w reklamie.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 8.</p>	1	<p>Zwrócenie uwagi uczniów na części mowy występujące w reklamach i ich funkcję.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie pracy domowej polegającej na wypisaniu z różnych reklam części mowy. 2. Wysłuchanie nagrania i obejrzenie fotografii na temat wyrazów najczęściej używanych w reklamach – cel użycia tych części mowy (str. 2). 3. Analiza materiału ilustracyjnego przedstawiającego różne rzeczowniki zastosowane w reklamach. 4. Zapoznanie się z wykładem na temat wyrazów tematycznych i nacechowanych (str. 3). Wykorzystanie tych wiadomości w ćwiczeniu polegającym na zaznaczeniu rzeczowników tematycznych i nacechowanych (str. 4, ćw. 1). 5. Uzupełnianie luk w reklamach odpowiednimi rzeczownikami (str. 4, ćw. 2). 6. Zapoznanie się z tekstem na ekranie na temat użycia w reklamach przymiotników. Uzupełnianie zdań odpowiednimi formami przymiotników (str. 5, ćw. 3). 7. Zapoznanie uczniów z pojęciem „słowa cynglowe” i wykonanie ćwiczenia polegającego na poprawnym ich użyciu (str. 6, ćw. 4). 8. Obejrzenie i omówienie reklam – zwrócenie uwagi na występujące w nich czasowniki. Wpisywanie odpowiednich form czasowników do tabelki (str. 8, ćw. 6, str. 9). 9. Zabawa dramowa: uczniowie reklamują dowolne produkty, stosując perswazję. 10. Podsumowanie prezentacji uczniów.
-----	---	---	--	--

13.	Gdy wszystko jest zawsze super, czyli o niektórych językowych sposobach manipulacji w reklamach. eduROM G2 Lekcja 9.	1	Kształcenie umiejętności krytycznej oceny treści reklam.	
14.	Sprawdzian i jego omówienie. eduROM G2 Lekcja 10.	2	Sprawdzenie zdobytych wiadomości na temat reklam.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń rozumie i poprawnie stosuje pojęcia: perswazja, słowa cynglowe, hiperbola, slogan. 2. Rozróżnia i określa funkcje różnych aktów mowy stosowanych w reklamach. 3. Rozumie, analizuje i tworzy metafory. 4. Określa części mowy użyte w reklamach oraz ich funkcję. 5. Krytycznie postrzega teksty reklamowe.

Dział D: Teatr

15.	Obejrzenie sztuki teatralnej.	3	Umożliwienie uczniom kontaktu z dziełem teatralnym.	Obejrzenie z całą klasą wybranego spektaklu jest niezbędne, aby móc w pełni zrealizować cele edukacji teatralnej.
16.	Nadawca i odbiorca w dramacie i w teatrze. eduROM G2 Lekcja 11.	1	Ukazanie uczniom typów komunikacji, jakie zachodzą w procesie tworzenia i odbioru dzieła teatralnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scena dramowa polegająca na przekazywaniu komunikatów. Przypomnienie pojęć: nadawca i odbiorca komunikatu. 2. Wysłuchanie nagrania na temat komunikacji zachodzących w teatrze. Obejrzenie i omówienie fotografii pod kątem komunikacji zachodzącej między postaciami (str. 2). 3. Obejrzenie i rozmowa na temat animacji przedstawiających przy-

				<p>kłady komunikacji jednostronnej i obustronnej. Określanie przez uczniów typów komunikacji (str. 3, ćw. 1).</p> <p>4. Wysłuchanie narracji na temat komunikacji: aktor – postać. Zapoznanie się z wykładem na temat czynności aktora i postaci. Przyurządowanie zdjęć z przedstawień odpowiednim wizerunkom prywatnym aktorów (str. 5, ćw. 3).</p> <p>5. Zapoznanie się z wykładem na temat komunikacji: aktor – aktor i obejrzenie filmów: fragmentu próby, na której reżyser ustala z aktorami kolejność działań oraz gotowej realizacji sztuki (str. 7). Uczniowie porównują dwa typy komunikacji.</p> <p>6. Zapoznanie się z wykładem wyjaśniającym istotę komunikacji: widz – widz. Zaznaczanie przez uczniów czynności widza zachodzących w tej komunikacji (str. 8, ćw. 5).</p> <p>7. Wysłuchanie nagrania obrazującego drogę tekstu sztuki teatralnej od tekstu autorskiego po przedstawienie w teatrze (str. 9). Wykonanie ćw. 6. Rozmowa na temat nadawców i odbiorców tekstu dramatu i dzieła teatralnego.</p>
17.	Dialog i monolog na scenie. eduROM G2 Lekcja 12.	1	Zapoznanie uczniów z głównymi cechami dzieła scenicznego.	<p>1. Przeprowadzanie dialogów w różnych sytuacjach – przewidywanie odpowiedzi rozmówców.</p> <p>2. Rozmowa na temat budowy dramatu – obejrzenie przykładów tekstów dramatycznych (str. 2).</p> <p>3. Ustalenie cech utworu dramatycznego – tekst właściwy i didaskalia. Przeznaczenie tekstu dramatycznego oraz funkcje dialogu scenicznego (str. 2, ćw. 1).</p>

				<p>4. Ustalenie kolejności wypowiedzi rozmówców w dialogu – fragmencie sztuki teatralnej.</p> <p>4. Odczytanie dialogu z odpowiednią intonacją (str. 4, ćw. 2).</p> <p>5. Zapoznanie się z wykładem wyjaśniającym znaczenie słowa „elipsa”. Rozwijanie dialogu z zastosowaniem elipsy – ćwiczenie dramowe. Określanie uczuć, towarzyszącym rozmówcom przedstawionym na fotografiach (str. 6).</p> <p>6. Określanie typów dialogów na podstawie fragmentów zaprezentowanych sztuk teatralnych (str. 7).</p> <p>7. Wysłuchanie fragmentu powieści i określenie na jej podstawie uczuć towarzyszących bohaterom. Omówienie fotografii bohatera (str. 8).</p> <p>8. Obejrzenie fragmentów monologu i monodramu oraz określenie ich cech i rodzajów monologów (str. 14).</p> <p>9. Zapoznanie się z wypowiedzią krytyka teatralnego na temat monodramu (str. 15–16, ćw. 13 i 14). Rozmowa na temat recenzji.</p> <p>10 Redagowanie pisemnej wypowiedzi „Na czym polega siła aktorstwa” w programie narzędziowym Wypracowania (str. 17).</p>
18.	Jak napisać recenzję sztuki teatralnej?	2	Kształcenie umiejętności redagowania recenzji.	<p>1. Zapoznanie uczniów z przykładową recenzją sztuki teatralnej (może to być wypowiedź krytyka teatralnego, z którą uczniowie zapoznali się w lekcji 12 na str. 15).</p> <p>2. Wspólne określenie cech recenzji.</p> <p>3. Redagowanie recenzji sztuki teatralnej, którą uczniowie oglądali</p>

				<p>podczas klasowego wyjścia do teatru.</p> <p><u>Uwaga:</u> recenzja może być pisana przez uczniów do gazetki szkolnej lub innej publikacji – to bardziej zmotywuje ich do ciekawego i poprawnego opisu dzieła.</p>
19.	Omówienie tragedii Sofoklesa pt. „Antygona”.	6	Kształcenie umiejętności dostrzegania i komentowania swoich właściwości utworu dramatycznego, określania funkcji środków wyrazu oraz dostrzegania uniwersalności problemów wpisanych w dzieło z innej epoki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z głównymi zasadami poetyki tragedii antycznej. 2. Zapoznanie z historią teatru i cechami widowisk teatralnych w czasach Sofoklesa. 3. Omówienie problematyki, języka i struktury utworu. 4. Praca klasowa i jej poprawa – znajomość problematyki dramatu, sprawdzenie umiejętności redagowania poznanych form wypowiedzi.
20.	Konflikt dramatyczny. eduROM G2 Lekcja 13.	1	Zapoznanie uczniów z pojęciem „konflikt dramatyczny” i jego rodzajami.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określanie różnego rodzaju konfliktów. Zapoznanie się z wykładem, wyjaśniającym znaczenie tego słowa (str. 2). Wykonanie ćw. 1. Wyszukanie w Słowniczku pojęcia „konflikt”. Rozmowa na temat konfliktów zachodzących między ludźmi. Dobieranie i tworzenie słów bliskoznacznych i pokrewnych (str. 3, ćw. 3). Układanie zdań z użyciem wyrażenia „pójść na kompromis” (str. 4, ćw. 4). 2. Zapoznanie się z wykładem i wysłuchanie narracji na temat konfliktu w dramacie. Omówienie fotografii z przedstawień (str. 4). 3. Wysłuchanie fragmentu tekstu oraz obejrzenie zdjęć z przedstawienia „Antygona” (str.5). Rozmowa na temat konfliktu w dramacie. Zapoznanie się z tekstem na ekranie na temat konfliktu jako źródła tragizmu.

III

				<p>4. Gromadzenie argumentów uzasadniających poczynania Antygony i Kreona (str. 7).</p> <p>5. Rozmowa na temat znaczenia słów Antygony: „Współkochać przyszłam, nie współnienawidzić” (str. 8). Łączenie cząstki „współ” z odpowiednimi czasownikami (str. 8, ćw. 9), wyjaśnienie jej pochodzenia i znaczenia – wykorzystanie Ciekawostki.</p> <p>6. Zapoznanie się z fragmentem „Makbeta” – wersją audialną, filmową i tekstem i fotografiami (str. 9). Omówienie konfliktu wewnętrznego bohaterki.</p> <p>7. Porównanie bohaterek i ich konfliktów – Lady Makbet i Antygony (str. 12, ćw. 15).</p>
21.	<p>Misterna sieć intrygi.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 14.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów ze strukturą, pojęciem i przykładami intrygi w dziele dramatycznym.</p>	<p>1. Rozmowa na temat znaczenia słowa „intryga”. Wykonanie ćw. 1 ze str. 2. Sprawdzenie definicji w Słowniczku i zastosowanie wyrażenia frazeologicznego z tym rzeczownikiem w zdaniach. Tworzenie synonimów i wyrazów pokrewnych (str. 3, ćw. 2 i 3).</p> <p>2. Wysłuchanie wersji audialnej i obejrzenie fragmentu sztuki teatralnej – „Wesele Figara” Beaumarchais`go (str. 4). Analiza treści fragmentu dramatu i omówienie intrygi. Wysłuchanie uwerury do opery Mozarta „Wesele Figara” (str. 6). Rozmowa na temat tworzywa różnych dziedzin sztuki.</p> <p>3. Zapoznanie z fragmentem dramatu Szekspira „Komedie omyłek” – wersją audio, fragmentami sztuki i tekstem (str. 7). Analiza fragmentu utworu pod kątem występującej w nim intrygi.</p> <p>4. Wysłuchanie i przeczytanie zakończenia sztuki „Szelmostwa Skapena” Moliera. Omówienie fotografii przedsta-</p>

				<p>wiających sceny sztuki (str. 8). Analiza utworu.</p> <p>5. Zapisanie notatki na temat intryg występujących w poznanych fragmentach dzieł dramatycznych.</p>
22.	<p>Wielość twórców teatru.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 15.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów z etapami pracy nad dziełem teatralnym i współtwórcami teatru.</p>	<p>1. Rozmowa na temat pracy nad spektaklem. Zapoznanie się z wykładem i fotografiami przedstawiającymi etapy tworzenia dzieła teatralnego (str. 2).</p> <p>2. Rozmowa na temat nadawcy i odbiorcy komunikatu. Określanie nadawców i odbiorców w różnych sytuacjach przedstawionych na zdjęciach (str. 3, ćw. 1).</p> <p>3. Obejrzenie filmów przedstawiających próby i gotowe przedstawienia, w których reżyser jest jednocześnie aktorem (str. 4). Określanie sytuacji, w których twórca i wykonawca to ta sama osoba.</p> <p>4. Ustalanie kolejności czynności wykonywanych podczas pracy nad dziełem teatralnym (str. 5, ćw. 3).</p> <p>5. Zapoznanie uczniów z sylwetką Moliera – autora i aktora, wykorzystując wykład, Biogramy, Ciekawostki oraz nagranie (str. 6). Rozmowa na temat jego twórczości. Poznanie pojęć: farsa i blamaż, tworzenie synonimów (str. 7, ćw. 8).</p> <p>6. Zapoznanie się z etapami pracy nad spektaklem z wykorzystaniem fotografii i narracji. Określenie funkcji reżysera i pracy aktora (str. 8).</p> <p>7. Zapoznanie z różnego rodzaju próbami na podstawie wykładu i zdjęć (str. 10). Obejrzenie filmów z prób w studiu i teatrze. Omówienie różnic (str. 11).</p>

III

23.	Zwiedzamy teatr od kulis.	4	Zapoznanie się z zapleczem teatru.	<p>1. Uczniowie oglądają miejsca w teatrze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala prób, - magazyn kostiumów i dekoracji, - pracownia krawiecka, - pracownia projektantów kostiumów, kulisy.
24.	Piszemy sprawozdanie z wyjścia do teatru.	2		<p>1. Analiza przykładowego sprawozdania przygotowanego przez nauczyciela: praca w zespołach. Zadania dla grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeczytajcie dokładnie otrzymany tekst. - Podzielcie tekst na części i nazwijcie je. - Wypiszcie informacje w nich zawarte i napiszcie, czego dotyczą. - Jakimi cechami charakteryzuje się analizowana przez Was wypowiedź? <p>2. Omówienie prac zespołów i wyciągnięcie wniosków.</p> <p>3. Określenie cech sprawozdania.</p> <p>4. Redakcja sprawozdania z wyjścia do teatru – praca w tych samych zespołach.</p> <p>5. Omówienie prac grup.</p>
25.	O teatraliach. eduROM G2 Lekcja 16.	1	Wyjaśnienie uczniom pojęcia „teatralia” i ukazanie ich rodzajów.	<p>1. Rozmowa na temat różnych kolekcji. Przyporządkowanie przedmiotów odpowiednim kolekcjom. Rozmowa na temat kolekcjonerów.</p> <p>2. Zapoznanie z wykładem na temat teatraliów (str. 2). Użycie rzeczownika „teatralia” w różnych formach – uzupełnianie zdań (str. 4, ćw. 3). Wpisywanie nazw teatraliów i nazw miejsc, w których są przechowywane.</p>

				<p>3. Obejrzenie i omówienie filmu przedstawiającego stroje teatralne gromadzone w magazynach teatralnych (str. 6).</p> <p>4. Obejrzenie i omówienie fotografii kostiumów i dekoracji pochodzących z różnych sztuk teatralnych (str. 7).</p>
26.	<p>Sprawdzian i jego omówienie.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 17.</p>	2	<p>Sprawdzenie umiejętności zastosowania zdobytych wiadomości o teatrze.</p>	<p>1. Uczeń określa rolę aktora i reżysera.</p> <p>2. Odróżnia nadawcę i odbiorcę dzieła teatralnego.</p> <p>3. Określa cechy i funkcje didaskaliów, dialogu, monologu, monodramu, teatraliów.</p> <p>4. Określa źródło i rodzaj konfliktu oraz odnajduje intrygę w sztuce teatralnej.</p> <p>5. Zna i odróżnia rodzaje prób.</p>

Dział E: Literatura i Obraz

27.	<p>Książka a dzieło literackie.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 18</p>	2	<p>Uświadomienie uczniom różnicy między książką a dziełem literackim.</p>	<p>1. Ćwiczenie dramowe na skupienie.</p> <p>2. Prezentacja i omówienie przyniesionych przez nauczyciela książek.</p> <p>3. Zapoznanie się z nagraniem na temat książki i dzieła literackiego (str. 2) – rozmowa na ten temat.</p> <p>4. Tworzenie związków frazeologicznych, korzystanie ze słownika frazeologicznego.</p> <p>5. Rozmowa na temat zawodów związanych z książką. Tworzenie rzeczowników nazywających wykonawców czynności – zabawa</p>
-----	--	---	---	--

				<p>dramowa. Wykonanie ćw. 4–6 ze str. 4 i ćw. 7 i 9 ze str. 5.</p> <p>6. Zapoznanie z terminami związanymi z książką, dobieranie synonimów, korzystanie ze słownika wyrazów bliskoznacznych.</p> <p>7. Zapoznanie się z wykładem na temat synchronii (str. 9). Rozmowa o sposobach odbioru różnych dzieł sztuki.</p> <p>8. Zapoznanie się z fragmentem powieści H. Ożogowskiej pt. „Za minutę pierwsza miłość”, przeprowadzone odszukaniem w Biogramach informacji o autorce (str.10).</p> <p>9. Analiza fragmentu powieści. Omówienie różnicy w odbiorze tekstu literackiego i fotografii (str. 11, ćw. 16).</p> <p>10. Ćwiczenie dramowe: rozmowa bohaterów powieści.</p> <p>11. Odpowiedź na pytanie: Jaka jest różnica między książką a dziełem literackim?</p>
28.	<p>Czas w literaturze.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 19.</p>	3	<p>Zapoznanie uczniów z czasem jako kategorią konstrukcyjną w utworze literackim.</p>	<p>1. Czytanie ze zrozumieniem oraz omówienie obszernych fragmentów powieści „Pojedynek z Johnem” A. Minkowskiego (str. 2).</p> <p>2. Przeczytanie wykładu i definiowanie terminów literackich związanych z czasem (str. 5).</p> <p>3. Dyskusja na temat problematyki poruszonej w utworach.</p> <p>4. Redagowanie wypowiedzi pisemnej – praca w opcji Wypracowania (str. 8).</p> <p>5. Oglądanie obrazu S. Dali „Trwałość pamięci”, nadawanie mu tytułu oraz układanie go w całość z porzrzuconych części (str. 13).</p> <p>6. Oglądanie fragmentu filmu „Godzina pąsowej róży” w reż. H. Bielińskiej i analizowanie ekspe-</p>

				<p>rymentu z czasem jako zasadniczego elementu jego fabuły (str. 10).</p> <p>7. Wysłuchanie recytacji oraz samodzielne czytanie i omawianie wiersza „Historia” W. Słobodzianka (str. 14) i „Ballada o starym zegarze” A. Bursy (str. 16).</p>
29.	Przestrzeń w literaturze. eduROM G2 Lekcja 20.	2	Zapoznanie uczniów z kategorią przestrzeni, jej funkcją i sposobem występowania.	<p>1. Układanie wypowiedzi we właściwej kolejności (str. 2, ćw. 1)</p> <p>2. Oglądanie i klasyfikowanie zdjęć na dawne i współczesne (str. 3, ćw. 2).</p> <p>3. Definiowanie i wyjaśnianie terminów literackich związanych z przestrzenią oraz analizą utworu A. Mickiewicza pt. „Stepy akermzańskie” (str. 6).</p> <p>4. Wysłuchanie recytacji wiersza A. Mickiewicza i analiza utworu (str. 7 i 8).</p> <p>5. Wysłuchanie i omówienie fragmentu utworu A. Saint-Exupéry’ego „Mały Książę” (str. 11).</p> <p>6. Wyjaśnianie słownictwa, związków frazeologicznych (str. 17), korzystanie ze słownika.</p>
30.	Omówienie lektury A. Saint-Exupéry’ego pt. „Mały Książę”.	7	Kształcenie umiejętności dostrzegania i komentowania swoistych właściwości utworu epickiego, określania funkcji środków wyrazu oraz dostrzegania uniwersalności problemów wpisanych w dzieło literackie.	<p>1. Omówienie problematyki, języka i struktury utworu.</p> <p>2. Doskonalenie formy listu (prywatnego lub otwartego).</p> <p>3. Aktywne uczestnictwo w dyskusji.</p> <p>4. Praca klasowa i jej poprawa oraz omówienie – znajomość problematyki utworu, sprawdzenie umiejętności redagowania poznanych form wypowiedzi.</p>

III

31.	Ironia w literaturze. eduROM G2 Lekcja 21	1	Ukazanie uczniom, na czym polega użycie ironii w literaturze.	<p>1. Definiowanie pojęcia „ironia” (str. 2).</p> <p>2. Czytanie ze zrozumieniem i omówienie fragmentu powieści. H. Snopkiewicz „Słoneczniki” (str. 20).</p> <p>3. Wysłuchanie fragmentów nagrań najstarszych polskich pieśni i przyporządkowanie im tytułów (str. 4, ćw. 4).</p> <p>4. Wysłuchanie recytacji wiersza W. Szymborskiej pt. „Nagrobek” i omówienie utworu (str. 4–5).</p> <p>5. Nagranie własnych wypowiedzi (ukryta drwina) i porównywanie ich z propozycjami lektora (str. 7).</p> <p>6. Wyjaśnianie związków frazeologicznych (str. 8, ćw. 10), korzystanie ze słownika.</p> <p>7. Redagowanie wypowiedzi pisemnej w programie Wypracowania (str. 9).</p> <p>8. Ćwiczenia słownikowe (str. 10) – bogacenie słownictwa (wyszukiwanie wyrazów bliskoznacznych).</p>
32.	Stylizacja w literaturze. eduROM G2 Lekcja 22.	2	Zapoznanie uczniów ze stylizacją literacką, jej rodzajami oraz funkcjami.	<p>1. Czytanie ze zrozumieniem i omówienie fragmentu „Ani z Zielonego Wzgórza” L. M. Montgomery (str. 2).</p> <p>2. Definiowanie pojęć (str. 4, ćw. 2).</p> <p>3. Określanie cech dobrego stylu (str. 4, ćw. 3).</p> <p>4. Wysłuchanie (przeczytanie) fragmentów utworów literackich, w których zastosowano stylizację i określanie jej rodzaju (str. 6, ćw. 5).</p> <p>5. Czytanie i analizowanie pod względem doboru środków językowych wiersza K. Wyki „Duchy</p>

				poetów podsłuchane” (str. 8). 6. Redagowanie wypowiedzi pisemnej w programie Wypracowania (str. 9).
33.	Bliżej poezji. eduROM G2 Lekcja 23.	2	Kształtowanie umiejętności odbioru utworów poetyckich oraz wrażliwości uczniów.	1. Zapoznanie uczniów z sonetem, jego tematyką oraz układem rymów. 2. Samodzielne pisanie sonetu według podanego wzoru (str. 7). 3. Wysłuchanie recytacji wierszy, analizowanie ich treści oraz języka (m.in. „Sonetu o sonecie” A. Kamieńskiej). 4. Zapoznanie uczniów ze środkami literackimi i wierszotwórczymi w poezji oraz różnymi typami wierszy. 5. Układanie we właściwej kolejności fragmentów wiersza. 6. Głośne czytanie wierszy z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych. 7. Dzielenie tekstu na wersy (str. 8, ćw. 6). 8. Dyskusja – próba odpowiedzi na pytanie: Czym jest poezja? Kim jest poeta? 9. Redagowanie notatki o ulubionym poecie (korzystanie z programu narzędziowego Biogramy).
34.	Sprawdzian, omówienie i poprawa. eduROM G2 Lekcja 24.	2	Sprawdzenie wiadomości i umiejętności uzyskanych po omówieniu działu Literatura i obraz.	1. Uczeń zna słownictwo związane z książką. 2. Właściwie stosuje terminologię związaną z analizą dzieła literackiego. 3. Potrafi określać czas i przestrzeń w dziele literackim, rodzaj zastosowanej stylizacji, a także funkcję ironii.

III

				4. Zna nazwiska autorów i tytuły książek poruszających problematykę czasu oraz przysłowia związane z czasem.
--	--	--	--	--

Dział F: Radio

35.	Literatura w radiu. eduROM G2 Lekcja 25.	2	Zapoznanie uczniów ze specyfiką przekazu radiowego.	<p>1. Wysłuchanie nagrań fragmentów utworów literackich: powieści i wiersza (str. 2). Określenie ich rodzaju i gatunku literackiego oraz próba odpowiedzi na pytanie: Na czym polega postać brzmieniowa literatury w radiu?</p> <p>2. Przypomnienie wiadomości o rodzajach i gatunkach literackich.</p> <p>3. Samodzielne, głośne czytanie tekstów i nagrywanie ich (str. 4).</p> <p>4. Omawianie różnicy między tekstem literackim a jego adaptacją radiową na przykładzie wysłuchanego fragmentu powieści „Tajemnicza wyspa” (str. 5, ćw. 3).</p> <p>5. Wysłuchanie wypowiedzi adaptatora radiowego o jego pracy oraz obejrzenie filmu przedstawiającego przygotowywanie adaptacji radiowej (str. 6).</p> <p>6. Określenie tematyki zaprezentowanych fragmentów audycji literackich (str. 8).</p> <p>7. Omówienie fragmentów słynnych powieści radiowych „Matysiakowie” i „W Jezioranach” (str. 7).</p>
36.	Odbiorca radiowy. eduROM G2 Lekcja 26.	1	Kształcenie umiejętności krytycznej oceny różnych typów audycji oraz określanie ich odbiorców.	<p>1. Wysłuchanie wywiadu z sekretarzem programowym w radiu.</p> <p>2. Ustalanie odbiorców fragmentów różnych audycji.</p>

				<p>3. Wypełnianie tabeli – przygotowanie radiowego wieczoru literackiego (str. 4, ćw. 2).</p> <p>4. Omówienie przyczyn zakłóceń audycji radiowych dawniej i dziś (str. 5).</p> <p>5. Ćwiczenia w posługiwaniu się słownikiem frazeologicznym i wyjaśnianie znaczeń wybranych związków.</p> <p>6. Wysłuchanie i omówienie audycji, w których prowadzący kontaktuje się ze słuchaczami (str. 6).</p> <p>7. Wysłuchanie wykładu na temat zasad układania i cykliczności ramówek radiowych (str. 7).</p> <p>8. Samodzielne układanie ramówki szkolnego radiowęzła.</p> <p>9. Wysłuchanie sondy ulicznej o programach radiowych (str. 8, ćw. 7) i rozmowa z uczniami o ich ulubionych audycjach radiowych.</p>
37.	Sprawdzian. eduROM G2 Lekcja 27	2	Sprawdzenie umiejętności zastosowania wiadomości o radiu.	<p>1. Uczeń rozumie i właściwie stosuje terminy: adaptacja radiowa, recenzja.</p> <p>2. Potrafi scharakteryzować różne programy radiowe.</p>

Dział G: Prasa

	Styl dziennikarski. eduROM G2 Lekcja 28.	5	Zapoznanie uczniów z głównymi odmianami stylów występujących we współczesnej polszczyźnie.	<p>1. Wysłuchanie przykładów kilku tekstów oraz określanie stylu każdego z nich (str. 2 i 3, ćw. 1).</p> <p>2. Kształcenie sprawności językowej – wykonywanie ćwiczeń rozwijających poprawność językową (str. 4, ćw. 2, str. 5–7).</p>
--	--	---	--	--

				<p>3. Wyszukiwanie i poprawianie błędów językowych w gazetach i czasopismach przyniesionych przez uczniów.</p> <p>4. Ćwiczenia w posługiwaniu się słownikiem poprawnej polszczyzny.</p> <p>5. Omówienie funkcji korekty (str. 10).</p> <p>6. Zapoznanie się z najważniejszymi polskimi pismami literackimi (str. 8).</p> <p>7. Wysłuchanie nagrania na temat kaczki dziennikarskiej oraz przeczytanie informacji na ten temat pochodzącej ze „Słownika mitów i tradycji kultury” (str. 9).</p>
39.	<p>Recenzja i jej funkcje.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 29.</p>	2	<p>Przypomnienie uczniom formy recenzji jako wypowiedzi oceniającej.</p>	<p>1. Przypomnienie pojęcia: recenzja (str. 2).</p> <p>2. Wyjaśnienie uczniom podstawowych funkcji recenzji, zasad pisania oraz najczęściej występujących elementów w recenzji (str. 3 i 4).</p> <p>3. Bogacenie słownictwa – dobieranie synonimów i antonimów (str. 6, ćw. 3, str. 7, ćw. 3, str. 8, ćw. 4) – korzystanie ze słownika wyrazów bliskoznacznych.</p> <p>4. Układanie planu recenzji oraz wykorzystanie go do porządkowania porzucanych elementów (str. 5, ćw. 1).</p> <p>5. Wysłuchanie nagrania na temat języka recenzji oraz wypełnianie tabeli – wstawianie określeń do odpowiednich kategorii (str. 9, ćw. 5).</p> <p>6. Przeczytanie przykładów recenzji i zaznaczenie w nich elementów oceniających (str. 10, ćw. 6, str. 12, ćw. 8).</p> <p>7. Wykonanie ćwiczeń przygoto-</p>

				<p>wujących do pisania recenzji.</p> <p>8. Pisanie recenzji filmu, sztuki teatralnej lub wystawy w programie narzędziowym Wypracowania (str. 13).</p>
40.	<p>Informacje, komentarz.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 30.</p>	2	<p>Kształcenie umiejętności krytycznego odbioru treści informacji prasowych oraz odróżniania informacji od komentarzy.</p>	<p>1. Obejrzenie różnych ilustracji i wysłuchanie tekstu nagrania o informacji jako gatunku prasowym (str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z cechami dobrej informacji oraz komentarza (str. 3 i 4).</p> <p>3. Wykonanie ćwiczeń przygotowujących do pisania informacji (str. 5, ćw. 1, str. 6, ćw. 2).</p> <p>4. Obejrzenie przykładów notek informacyjnych, omówienie ich cech oraz ponowne redagowanie (str. 7).</p> <p>5. Omówienie sposobów zdobywania informacji (str. 8, ćw. 3).</p> <p>6. Ćwiczenia w rozpoznawaniu obiektywizmu oraz emocji w komentarzach i informacjach (str. 11, ćw. 6).</p>
41.	<p>Artykuł.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 31.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów z najważniejszymi wyznacznikami artykułu jako gatunku prasowego.</p>	<p>1. Zapoznanie się z wykładem oraz wysłuchanie tekstu nagrania na temat artykułu jako wypowiedzi publicystycznej (str. 2).</p> <p>2. Przeczytanie fragmentu artykułu o tolerancji, omówienie jego treści oraz kompozycji (str. 3).</p> <p>3. Przypomnienie wiadomości o cechach mowy zależnej i niezależnej, wykonanie ćwiczeń w ich rozróżnianiu (str. 6).</p> <p>4. Dyskusja na temat tolerancji, dobieranie argumentów za i przeciw (str. 9, ćw. 6).</p> <p>5. Redagowanie wypowiedzi pisemnej.</p>

42.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G2 Lekcja 32.	2	Sprawdzenie zastosowania zdobytych wiadomości o prasie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń zna istotę informacji prasowej. 2. Właściwie stosuje pojęcia związane z prasą i gatunkami prasowymi. 3. Potrafi rozróżnić wyrazy nacechowane emocjonalnie i obojętne. 4. Wie, co należy do zadań korektora.
-----	--	---	---	---

Dział H: Internet

43.	Internet – globalna sieć informacji. eduROM G2 Lekcja 33.	2	Zapoznanie uczniów z podstawowymi informacjami o Internecie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozmowa na temat Internetu. 2. Przypomnienie mitu o Odyseuszu (str. 2 i 4). 3. Wysłuchanie cyklu wykładów ilustrowanych zdjęciami na następujące tematy: <ol style="list-style-type: none"> a) czym jest Internet (str. 3); b) sieć komputerów równorzędnych (str. 5); c) sieć klient-serwer (str. 7); d) sieć lokalna LAN (str. 9); e) sieć rozległa WAN (str. 12). 4. Równorzędne wykonywanie ćwiczeń sprawdzających rozumienie wiadomości. 5. Przeczytanie informacji o pochodzeniu nazwy Internet (str. 15). 6. Redagowanie wypowiedzi pisemnej na temat Internetu w programie narzędziowym Wypracowania (str. 16).
-----	---	---	--	--

44.	Usługi i informacje w Internecie. eduROM G2 Lekcja 34.	2	Zapoznanie uczniów z podstawowymi usługami oraz informacjami w Internecie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odczytanie z ilustracji najważniejszych usług świadczonych w Internecie (str. 2). 2. Zapoznanie się z wykładami ilustrowanymi zdjęciami o zaletach wymienionych usług (str.3–7). 3. Obejrzenie zdjęć i przeczytanie informacji o przeglądarce, wyszukiwarce internetowej i poleceniach wyszukiwania. 4. Przypomnienie wiadomości z fleksji (temat, końcówka, rodzina wyrazów, rdzeń, oboczność) oraz wykonywanie ćwiczeń z zastosowaniem tych wiadomości (str. 15, ćw. 1, str. 16, ćw. 2, str. 17). 5. Przeczytanie informacji o funkcjach katalogów WWW. 6. Rozważanie wad i zalet internetowego wyszukiwania (str. 19) 7. Obejrzenie zdjęć i wysłuchanie nagrania tekstu na następujące tematy: <ol style="list-style-type: none"> a) sztuka nawigacji sieciowej (str. 21); b) automatyczne wyszukiwanie informacji (str. 22); c) katalogi tematyczne stron WWW (str. 23); d) co to jest portal internetowy (str. 24); e) co to jest odnośnik hipertekstowy (str. 25).
45.	Zalety i wady Internetu. eduROM G2 Lekcja 35.	2	Ukazanie wad i zalet Internetu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysłuchanie fragmentu mitu o Odyseuszu (Scylla i Charybda) (str. 2 i 3). 2. Rozmowa o niebezpieczeństwach Internetu, obejrzenie fotografii oraz zapoznanie się z wykładem na ten temat (str. 4).

				<p>3. Wysłuchanie nagrania o zasobach informacji przechowywanych w komputerze (str. 5).</p> <p>4. Przeczytanie informacji o wyszukiwarkach, prawidłowym stosowaniu informacji, katalogach internetowych, portalach (str. 6-8).</p> <p>5. Wysłuchanie wykładu ilustrowanego zdjęciami na temat wirusów i koni trojańskich oraz hakerów komputerowych (str. 10-11).</p> <p>6. Zapoznanie się z możliwością stworzenia własnej strony WWW (str. 12).</p> <p>7. Przyporządkowywanie podanym słowom znaczeń pierwotnych i komputerowych (str. 9).</p>
46.	<p>Jak coś znaleźć w Internecie.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 36.</p>	1	<p>Kształcenie umiejętności świadomego i krytycznego korzystania z Internetu.</p>	<p>1. Wysłuchanie wykładu ilustrowanego zdjęciami o podobieństwach między niebezpieczeństwami morskiej żeglugi a korzystaniem z Internetu oraz na temat elektronicznych gazet (str. 2).</p> <p>2. Zapoznanie się z adresami internetowymi niektórych gazet i tygodników (str. 3 i 4, ćw. 1).</p> <p>3. Przeczytanie wykładu o bibliotekach sieciowych oraz encyklopediach multimedialnych (str. 5 i 6).</p> <p>4. Wysłuchanie tekstu nagrania o możliwościach zwiedzania w Internecie i obejrzenie zaprezentowanych zdjęć (str. 7).</p> <p>5. Zapoznanie się z wiadomościami o praktycznych informacjach w Internecie (str. 8-10).</p> <p>6. Wysłuchanie tekstu nagrania oraz obejrzenie animacji komputerowych na temat zakupów w Internecie (str. 11).</p> <p>7. Rozmowa o możliwościach, jakie stwarza Internet.</p>

47.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G2 Lekcja 37.	2	Sprawdzenie wiadomości o Internecie.	<p>1. Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jednostki pojemności pamięci komputera; b) rodzaje i normy sieci; c) polskie odpowiedniki nazw usług internetowych; d) najważniejsze adresy internetowe; e) niebezpieczeństwa Internetu; f) programy interpretujące strony WWW; g) strony WWW o wspólnym adresie internetowym; h) nazwę strony, na której można korzystać z pracy wyszukiwarki lub katalogu; i) programy służące do znalezienia stron WWW z niezbędnymi wiadomościami; j) czynniki zakłócające działanie komputera. <p>2. Potrafi pisać polecenia pozwalające najłatwiej odnaleźć polskie strony.</p>
-----	--	---	--------------------------------------	--

Dział I: Ortografia

48.	Ortografia. eduROM G2 Lekcja 38.	8	1. Zapoznanie uczniów z regułami ortograficznymi i stosowanie ich w praktyce.	<p>1. Zapoznanie się z następującymi regułami ortograficznymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pisownia przyrostków: <i>-stwo, -ctwo, -dztwo</i> (str. 2); b) pisownia przyrostków: <i>-ski, -cki, -dzki</i> (str. 3); c) miejscownik liczby pojedynczej rzeczowników zakończonych na <i>-yzm, -izm</i> (str. 4); d) pisownia przedrostków obcego pochodzenia (str. 5);
-----	--	---	---	---

				<p>e) pisownia nazw geograficznych i okręgów administracyjnych (str. 6);</p> <p>f) nazwy geograficzne;</p> <p>g) pisownia nazw mieszkańców (str. 10 i 11);</p> <p>h) pisownia nazw dni świątecznych (str. 12);</p> <p>i) pisownia zwyczajów, obrzędów, zabaw (str. 13);</p> <p>j) pisownia nazw nagród (str. 14);</p> <p>k) pisownia tytułów czasopism (str. 15 i 16);</p> <p>l) pisownia liter u i ó na początku i na końcu wyrazów (str. 17 i 18).</p> <p>2. Równoczesne wykonywanie ćwiczeń utrwalających poznane zasady.</p>
49.	<p>Sprawdziany, ich omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G2 Lekcja 39.</p>	3	<p>1. Sprawdzenie umiejętności rozumienia i poprawnego stosowania poznanych reguł.</p>	<p>1. Wykonywanie ćwiczeń sprawdzających poprawną pisownię wyrazów.</p>

Podział materiału na działy i lekcje

Dział A: Kino

1. Pusta rozrywka czy dzieło sztuki, czyli o artystycznej funkcji kina
2. Kino a literatura, czyli co to są adaptacje filmowe
3. Krótka historia światowego kina
4. Krótka historia kina polskiego
5. Sprawdzian

Dział B: Telewizja

6. Kto lubi oglądać telewizję, czyli główne cechy typowego odbiorcy TV
7. Sprawdzian

Dział C: Internet

8. Krótka historia Internetu
9. W sieci na żywo
10. Sprawdzian

Dział D: Prasa

11. Rola prasy w życiu społecznym
12. Gatunki dziennikarskie: reportaż
13. Sprawdzian

Dział E: Reklama

14. O sposobach racjonalnej argumentacji w reklamie
15. O wykorzystaniu emocji w reklamie
16. O roli autorytetów w reklamie
17. O przewrotnej logice reklamy
18. Reklama jako środek masowego komunikowania.
20. Sprawdzian

Dział F: Literatura i obraz

21. Literatura a malarstwo
22. Literatura a muzyka
23. Związki między tekstami
24. „Pan Tadeusz” – epepeja narodowa
25. Sprawdzian

Dział G: Teatr

- 26. Z historii teatru
- 27. Metafora i symbol w teatrze
- 28. Świat teatru – teatr świata
- 29. Teatr niejedno ma imię...
- 30. Sprawdzian

Dział H: Ortografia

- 31. Ortografia
- 32. Sprawdzian

Dział I: Egzamin gimnazjalny

- 33. Egzamin gimnazjalny

Podział materiału na jednostki lekcyjne

Ze względu na swoją specyficzność program multimedialny pozwala na całkowicie indywidualny układ godzin, tak jak i na inne niż zwykle utrwalanie materiału i sprawdzanie stopnia jego opanowania. Każdy nauczyciel może ułożyć własny plan nauczania, podział materiału i wybrać szczegółowe cele swoich lekcji odpowiednio do liczby uczniów w klasie, możliwości oprogramowania i liczby stanowisk komputerowych. Zaproponowany podział obejmuje 77 godzin lekcyjnych. Pozostałe godziny (około 63) przeznaczamy na omówienie wybranych przez nauczyciela lektur, prace klasowe oraz testy.

Dział A: Kino

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Cele ogólne lekcji	Sposoby realizacji
1.	O artystycznej funkcji kina. eduROM G3 Lekcja 1.	2	Zapoznanie uczniów z artystyczną funkcją kina.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zaznaczenie określenia, które najlepiej charakteryzuje artystyczną funkcję niektórych filmów (ćw. 1, str. 2). 2. Zapoznanie się z tekstem i nagraniem na temat zakresu pojęcia dzieła sztuki oraz obejrzenie zdjęć i fragmentu filmu artystycznego (str. 3). 3. Określanie wieku (XIX lub XX), z którego pochodzą zaprezentowa-

				<p>ne opinie na temat filmu (ćw. 2, str. 4).</p> <p>4. Przeczytanie tekstu o początkach kinematografii oraz wysłuchanie dawnych opinii publicystów o filmach (str. 5).</p> <p>5. Zapoznanie się z nagraniem i tekstem na temat sposobów opowiadania w filmie (str. 6).</p> <p>6. Omówienie artyzmu kadru z filmu F. Felliniego (str. 7).</p> <p>7. Wykonanie ćw. 3, str. 7 polegającego na wybraniu i zaznaczeniu tych rozwiązań warsztatowych, które są nietypowymi zabiegami reżyserskimi, stosowanymi najczęściej w celu osiągnięcia dodatkowych funkcji artystycznych.</p> <p>8. Przeczytanie tekstu o użyciu symboli oraz metafor w filmie oraz wykonanie ćw. 4, str. 8 (umieszczenie pod rysunkiem gołębia odpowiednich określeń).</p> <p>9. Praca z opcją Słowniczek (symbole i metafory filmowe).</p>
2.	<p>Metaforyczna interpretacja filmu.</p> <p>eduROM G37 Lekcja 1.</p>	1	<p>Kształcenie umiejętności odczytania znaczenia symboli i metafor w filmach.</p>	<p>1. Obejrzenie fragmentów filmów i omówienie znaczenia ukazanych w nich symboli oraz metafor (str. 9).</p> <p>2. Przeczytanie i omówienie tekstu na temat możliwości metaforycznej interpretacji filmu Miloša Formana „Lot nad kukułczym gniazdem” (str. 10).</p> <p>3. Przypomnienie zasad obowiązujących przy układaniu pytań do wywiadu (opcja Zapamiętaj, (str. 10).</p> <p>4. Redagowanie wypowiedzi pisemnej: „Wyobraź sobie, że masz możliwość przeprowadzenia wywiadu z Jackiem Nicholsonem, odtwórcą głównej roli w filmie „Lot nad kukułczym gniazdem”. Napisz</p>

				pytania do tego wywiadu” (str. 11).
3.	O analizie i ocenie filmów. eduROM G3 Lekcja 1.	1	Zapoznanie uczniów z polskimi twórcami kina artystycznego oraz kryteriami analizy i oceny filmu.	<p>1. Przeczytanie tekstu oraz obejrzenie zdjęć znanych reżyserów.</p> <p>2. Praca w opcji Biogramy (nazwiska i dzieła poznanych twórców).</p> <p>3. Wykonanie ćw. 5, str. 12 polegającego na zaznaczeniu określeń odnoszących się do filmów mających cechy kina artystycznego.</p> <p>4. Utrwalenie nazwisk polskich reżyserów filmowych (ćw. 6, str. 12).</p> <p>5. Przeczytanie i omówienie tekstu (str. 18) o rozwiązaniach decydujących o kształcie artystycznym filmów.</p> <p>6. Przeczytanie i omówienie tekstu oraz wysłuchanie nagrania na temat analizy i oceny filmu (str. 19).</p> <p>7. Przeczytanie podstawowych kryteriów oceny filmu (tekst, str. 20) i ich praktyczne zastosowanie – redagowanie własnej oceny wybranego filmu.</p>
4.	Sztuka pisania podania i życiorysu. eduROM G3 Lekcja 1.	1	Kształcenie umiejętności redagowania podań i życiorysów.	<p>1. Zapoznanie się z tekstem o sztuce pisania podań i życiorysów (str. 15).</p> <p>2. Obejrzenie i omówienie przykładów wzoru podania i życiorysu (str. 15).</p> <p>3. Wykonanie ćw. 7, str. 17 – utrwalenie właściwego układu graficznego podania.</p> <p>4. Ćwiczenia w redagowaniu podań i życiorysów.</p>
5.	Kino a literatura. eduROM G3 Lekcja 2.	2	Wyjaśnienie pojęcia adaptacji filmowej i ukazanie jej istotnych cech.	Wysłuchanie nagranej rozmowy uczniów (str. 2), w której jeden twierdzi, że nie przeczytał lektury, lecz obejrzał jej adaptację.

				<p>2. Zapoznanie się z fragmentem filmowej wersji „Lalki”. Uczniowie porównują tekst lektury z filmem i wykonują ćwiczenia, polegające na wybraniu jednej z trzech możliwości, będącej zakończeniem zdania: „Tekst literacki i jego filmowy odpowiednik jest...” (str. 2).</p> <p>Uczniowie uzasadniają swoją odpowiedź i komentują wcześniej wysłuchaną rozmowę.</p> <p>3. Przeczytanie tekstu oraz wysłuchanie nagrania na temat związków literatury i kina (str. 3).</p> <p>4. Praca z opcją Słowniczek – wyjaśnienie i omówienie terminu „adaptacja”.</p> <p>5. Zapoznanie się z tekstem oraz treścią nagrania o pierwszych adaptacjach filmowych (str. 4)</p> <p>6. Rozmowa o przyczynach niechęci do adaptacji filmowych w latach dwudziestych XX wieku.</p> <p>7. Praca w opcji Biogramy (Emil Zola jako autor jednej z pierwszych sfilmowanych powieści).</p>
6.	<p>Adaptacje filmowe znanych dzieł literackich.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 2.</p>	2	<p>Porównywanie adaptacji filmowych z literackimi pierwowzorami.</p>	<p>1. Obejrzenie fragmentu Wielkiej Improwizacji z filmu „Lawa” T. Konwickiego i ustalanie odpowiedzi na pytanie, na czym polega odmiennosc tej adaptacji od tekstu A. Mickiewicza.</p> <p>2. Praca samodzielna uczniów – redagowanie notatki: „Jakie czynniki decydują o odmiennosci filmowej od literackiego pierwowzoru?”.</p> <p>3. Odczytanie kilku prac, przeczytanie tekstu (str. 6) na ten sam temat i ewentualne uzupełnianie odpowiedzi.</p> <p>4. Zaprezentowanie wybranych przez nauczyciela egzemplarzy utworów Szekspira i przeczytanie</p>

III

				<p>tekstu o adaptacjach utworów tego twórcy (str. 7).</p> <p>5. Praca w opcji Biogramy (Kenneth Branagh, reżyser adaptacji dzieł Szekspira).</p> <p>6. Obejrzenie fragmentów „Pana Tadeusza” – ekranizacji z 1928 i 1999 roku i omówienie filmowych środków wyrazu, jakie w nich zastosowano oraz porównanie z tekstem literackim (str. 8).</p> <p>7. Zapoznanie się z tekstem o polskich adaptacjach filmowych i obejrzenie fragmentu jednego z najpopularniejszych seriali, popularyzujących dzieła literatury polskiej – „Nocy i dni” Marii Dąbrowskiej w reżyserii Jerzego Antczaka (str. 8).</p>
7.	<p>O stylizacji w filmie i literaturze.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 2.</p>	1	<p>Wyjaśnienie i praktyczne zastosowanie pojęcia stylizacja.</p>	<p>1. Obejrzenie fragmentów „Krzyżaków” A. Forda i „Chłopów” J. Rybkowskiego oraz wykonanie ćwiczenia polegającego na przełożeniu i zapisaniu wypowiedzi bohaterów na język współczesny, przy zachowaniu ich sensu (str. 11).</p> <p>2. Zapoznanie uczniów z pojęciem „stylizacji” (praca w opcji Zapamiętaj, str. 11).</p> <p>3. Obejrzenie i omówienie fragmentów najnowszych adaptacji wybitnych dzieł literackich, zrealizowanych w 2001 roku: „Przedwiośnia” w reżyserii F. Bajona na podstawie powieści S. Żeromskiego i „W pustyni i w puszczy” G. Hooda na kanwie powieści H. Sienkiewicza.</p>
8.	<p>Krotka historia kina światowego.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 3.</p>	2	<p>Poznanie głównych faktów z historii kina światowego.</p>	<p>1. Zapoznanie się z najważniejszymi faktami z historii kina światowego (teksty, nagrania, ćwiczenia) oraz obejrzenie fotografii twórców, przykładów zdjęć i filmów według następującego porządku:</p>

				<ul style="list-style-type: none"> a) kryteria podziału kina światowego (str. 2); b) pionierzy kinematografii (str. 3), c) twórcy języka filmowego (str. 4); d) komizm w filmie (str. 5); e) ekspresjonizm w kinie (str. 6); f) styl klasyczny oraz system gwiazd (str. 7); g) neorealizm (str. 8); h) Nowa Fala (str. 9); i) „Młodzi gniewni” (str.10); j) kino autorskie (str. 11); k) kino amerykańskie lat siedemdziesiątych (str. 12, 13); l) Kino Nowej Przygody (str. 14); m) postmodernizm (str. 15, 18), n) zasada podwójnego kodowania (str. 17); o) kino postmodernistyczne (str. 16).
9.	Krótką historią kina polskiego. eduROM G3 Lekcja 4.	2	Zapoznanie uczniów z historią kina polskiego.	<p>1. Zapoznanie się z faktami z historii kina polskiego (teksty, nagrania, ćwiczenia) oraz oglądanie fotografii twórców, zdjęć oraz fragmentów filmów według następującego układu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) krótka historia kina polskiego (str. 2); b) pierwszy polski film fabularny (str. 3); c) polska kinematografia przed II wojną światową (str. 4, 5); d) polska kinematografia po II wojnie światowej (str. 6); e) tzw. szkoła polska (str. 7, 8, 9); f) okres małej stabilizacji (str. 10, 11);

				<p>g) kino moralnego niepokoju (str. 12, 13, 14);</p> <p>h) kino polskie lat osiemdziesiątych (str. 14, 15);</p> <p>i) kino polskie po 1989 roku (str. 16);</p> <p>j) polskie kino lat dziewięćdziesiątych (str. 17, 18).</p>
10.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 5.</p>	2	<p>Sprawdzenie umiejętności zastosowania wiadomości o kinie.</p>	<p>1. Uczeń potrafi wyjaśnić funkcję kina. Wie od kiedy uważa się filmy za dzieła sztuki. Potrafi zdefiniować klasyczny sposób narracji filmowej.</p> <p>2. Potrafi wyjaśnić, na czym polega posługiwanie się symbolem w sztuce filmowej. Wie, na czym polega rola reżysera w filmie. Wymienia kryteria oceny filmu. Potrafi wyjaśnić na czym polega związek literatury i kina.</p> <p>3. Charakteryzuje następując etapy w historii kina:</p> <p>a) okres przedwojenny kina polskiego,</p> <p>b) okres i filmy tzw. szkoły polskiej,</p> <p>c) okres i filmy kina moralnego niepokoju, koniec lat siedemdziesiątych XX wieku,</p> <p>d) Kino Nowej Przygody, postmodernizm w kinie.</p> <p>Potrafi wymienić:</p> <p>a) nazwisko filmowca, który stworzył pierwsze filmy fantastycznonaukowe;</p> <p>b) twórców, którzy stworzyli zasad dojrzałego języka filmowego;</p> <p>c) kierunek w sztuce, któremu wiele zawdzięcza kino grozy.</p>

Dział B: Telewizja

11.	Główne cechy typowego odbiorcy. eduROM G3 Lekcja 6	1		<ol style="list-style-type: none">1. Zaznaczenie podanych w zestawie programów telewizyjnych, które mają dużą oglądalność (ćw. 1, str. 2).2. Wysłuchanie nagrania na temat odbiorcy telewizyjnego (str. 3).3. Zapoznanie się z tekstem na temat „odbiorcy projektowanego” i cech, jakimi muszą odznaczać się programy telewizyjne nadawane w paśmie największej oglądalności (str. 4).3. Obejrzenie filmu przedstawiającego odbiorcę telewizyjnego w krzywym zwierciadle oraz przeczytanie wypowiedzi F. Felliniego na temat widza (str. 5).4. Dyskusja: czy pogląd Felliniego na temat widzów telewizyjnych jest słuszny?5. Zasady obowiązujące w układzie informacji w programach informacyjnych (ćw. 2, 3, 4, 5 str. 6).6. Przeczytanie i omówienie tekstu na temat wyboru i selekcji materiałów prezentowanych w telewizyjnych wiadomościach (str. 7).7. Zapoznanie się z tekstami oraz nagraniem ilustrowanym zdjęciami o ograniczeniu powszechnego dostępu do informacji jako elementu totalitarnego sprawowania rządów (str. 8, 9) oraz o propagandzie i manipulacji informacją.
-----	--	---	--	--

III

12.	Moja opinia o telewizji. eduROM G3 Lekcja 6	1	Kształcenie umiejętności krytycznego odbioru treści programów telewizyjnych.	<p>1. Wysłuchanie kilku wybranych opinii na temat telewizji.</p> <p>2. Debata korespondencyjna: wymiana argumentów przemawiających za i przeciw telewizji.</p> <p>3. Przypomnienie zasad pisania rozprawki.</p> <p>4. Redagowanie rozprawki: „Mój stosunek do telewizji”.</p>
13.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G3 Lekcja 7	2	Sprawdzenie rozumienia poznanych wiadomości na temat telewizji.	<p>1. Uczeń potrafi wyjaśnić, czym charakteryzuje się przeciętny odbiorca telewizyjny oraz na czym polega selekcja informacji przekazywanych w telewizyjnych „Wiadomościach”.</p> <p>2. Potrafi zdefiniować słowa „propaganda”, „cenzura”.</p> <p>3. Określa wpływ informacji telewizyjnych na odbiorców i układ informacji w programach informacyjnych.</p> <p>4. Wyjaśnia, jakie działania musi podejmować telewizja, aby przyciągnąć widzów oraz jak powinno się oglądać programy telewizyjne.</p>

Dział C: Internet

14.	Krótką historia Internetu. eduROM G3 Lekcja 8	2	Zapoznanie uczniów z historią Internetu.	<p>1. Zapoznanie się z tekstem oraz nagraniem ilustrowanym zdjęciami na temat relacji zimnej wojny i Internetu (str. 2).</p> <p>2. Wysłuchanie tekstu nagrania oraz obejrzenie ilustracji przedstawiających wykorzystanie komputerów w armii (str. 3). Obejrzenie i omówienie filmu na temat pierwszych sieci komputerowych (str. 5).</p> <p>4. Przeczytanie tekstów przedstawiających następujące zagadnienia: a) pierwsze komputery (str. 4),</p>
-----	---	---	--	---

				<p>b) rola i zadania ARPA (str. 6, 7),</p> <p>c) ważne wydarzenia z historii Internetu (str. 8) i jego obecny charakter (str. 9).</p> <p>4. Wykonywanie ćwiczeń sprawdzających rozumienie wiadomości o Internecie ćw. 1, 2, 3, 4, 5, str. 9–11.</p> <p>5. Zapoznanie się z nagraniem i ilustracjami oraz tekstem na temat przyszłości Internetu (str. 12).</p> <p>6. Redagowanie wypowiedzi pisemnej w programie narzędziowym Wypracowania: „Opisz swoje doświadczenia internauty”.</p>
15.	W sieci na żywo. eduROM G3 Lekcja 9	2	Zapoznanie uczniów z najważniejszymi cechami komunikacji internetowej.	<p>1. Zapoznanie się z tekstem oraz nagraniami ilustrowanymi zdjęciami na następujące tematy:</p> <p>a) komunikowanie się przez Internet (str. 2);</p> <p>b) działanie poczty elektronicznej (str. 4);</p> <p>c) jak interpretować adres e-mailowy (str. 5);</p> <p>d) listy oraz grupy dyskusyjne (str. 7, 8);</p> <p>f) netykieta, czyli zbiór zasad kulturalnego zachowania w internetowych kontaktach (str. 9);</p> <p>g) IRC (Internet Relay Chat), czyli rozmawianie przez Internet (str. 10);</p> <p>h) emotikony (str. 11);</p> <p>i) sposoby komunikowania się przez Internet (str. 13).</p> <p>2. Dopasowywanie do podanych rysunków (emotikonów) właściwego znaczenia (ćw. 4, str. 12).</p>
16.	O języku internautów. eduROM G3 Lekcja 9.	1	Omówienie języka internautów.	<p>1. Wykonanie i omówienie ćw. 2 polegającego na wstawieniu znaków interpunkcyjnych do podanego tekstu (str. 4).</p>

III

				<p>2. Omówienie języka internautów.</p> <p>3. Bogacenie słownictwa – dopisywanie antonimów (ćw. 2, str. 4).</p> <p>4. Przypomnienie definicji skrótowców (str. 6).</p> <p>5. Tworzenie skrótowców od podanych nazw i wpisywanie ich w podanych przykładach adresów e-mailowych (ćw. 3, str. 6).</p>
17.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 10.</p>			<p>1. Uczeń potrafi nazwać sieci poprzedzające Internet.</p> <p>2. Potrafi wyjaśnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) czego dotyczył eksperyment ARPA, b) jak powstał Internet, c) co w latach siedemdziesiątych przyłączano do tzw. Superkomputerów, d) czym zajmuje się internetowy „pajęczek”, e) zasady korzystania z poczty elektronicznej, f) co to jest korespondencja łańcuskowa, g) jak można uzyskać dostęp do Internetu, h) znaczenia emotikonów. <p>3. Potrafi podać:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) datę powstania Internetu, b) rok pojawienia się pierwszego komputera standardu PC AT; c) wydarzenie dotyczące historii Internetu z 1991 roku; d) znaczenia rozszerzeń domen; e) nazwę zbioru zasad kulturalnego zachowania w internetowych kontaktach;

				<p>4. Potrafi rozróżnić IRC od grupy dyskusyjnej.</p> <p>5. Potrafi wymienić strony, z których najwygodniej zaczynać wędrówkę po Internecie.</p> <p>6. Potrafi zaznaczyć kombinację znaków, które mogłyby być adresem e-mailowym.</p>
--	--	--	--	---

III

Dział D: Prasa

18.	<p>Rola prasy w życiu społecznym.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 11.</p>	2		<p>1. Zapoznanie się z tekstem i nagraniem na temat podziału władzy, którego dokonał w połowie XIX wieku Monteskiusz oraz późniejszym uznaniu prasy za „czwartą władzę” (str. 2).</p> <p>2. Obejrzenie ilustracji tematycznie związanych z tymi wydarzeniami (str. 2).</p> <p>3. Wyjaśnienie pojęcie „public relations” (tekst i nagranie, str.3).</p> <p>4. Przypomnienie wiadomości o związkach frazeologicznych. Przeczytanie definicji i wysłuchanie nagrania (str. 4);</p> <p>5. Przeczytanie tekstu na temat podziału frazeologizmów na wyrażenia, zwroty, frazy (str. 6).</p> <p>6. Wykonanie ćw. 1 i 2, str. 5 polegającego na określaniu rodzaju podanych związków oraz dopasowaniu do nich znaczeń.</p> <p>7. Przeczytanie tekstów na temat wolności słowa jako jednego z podstawowych praw człowieka (str. 7) i roli i zadań cenzury (str. 8).</p> <p>8. Redagowanie wypowiedzi pisemnej: „Mój pogląd na temat cenzury” – praca w opcji Wypracowania (str. 8).</p>
-----	---	---	--	--

				<p>9. Zapoznanie się z tekstem i nagraniem na temat odpowiedzialności dziennikarza (str. 9), afery Watergate (str. 10), totalitaryzmu i demokracji wobec prasy (str. 11).</p> <p>10. Obejrzenie kadrów z filmu pt. „Wszyscy ludzie prezydenta” (str. 10).</p> <p>11. Wykonanie ćw. 4, str. 12 polegającego na wybraniu oraz zaznaczeniu tytułów i lidów prasowych, które informują opinię publiczną o nieprawidłowościach.</p>
19.	List otwarty. eduROM G3 Lekcja 11.	1	Kształcenie umiejętności wpływania na odbiorcę prasy.	<p>1. Przeczytanie tekstu (str. 13, 14) na temat funkcji listu otwartego, opublikowanego w prasie.</p> <p>2. Określanie ewentualnych odbiorców listów otwartych (ćw. 5, str. 13).</p> <p>3. Przewidywanie korzyści z opublikowania listu otwartego (ćw. 6, str. 14).</p> <p>4. Zaznaczenie zwrotów, których należy użyć w liście otwartym w razie żądania rozwiązania jakiejś sprawy (ćw. 8, str. 14).</p> <p>5. Dobieranie synonimów wyrazu „żądać” (ćw. 8, str. 14).</p> <p>6. Zapoznanie się i omówienie treści listu otwartego przedstawicieli nauki polskiej, skierowanego do ministra finansów w 2000 r. Oraz zaznaczenie w tekście argumentów przemawiających za zwolnieniem Fundacji z podatku (ćw. 9, str. 15).</p> <p>7. Wypisanie z tekstu przymiotników oceniających (ćw. 10, str. 15).</p> <p>8. Utrwalenie pisowni skrótów (ćw. 11, str. 16).</p>

20.	<p>Gatunki dziennikarskie: reportaż.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 12.</p>	2	<p>Wyjaśnienie pojęcia „reportaż” i ukazanie jego istotnych cech.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie się z tekstem na temat reportażu i jego cech (str. 2). 2. Wykonanie ćw. 1 polegającego na zaznaczeniu pojęć związanych z reportażem (str. 2). 3. Przeczytanie tekstu o formach i odmianach gatunkowych reportażu (str. 4). 4. Obejrzenie zdjęć i wpisanie pod nimi nazw rodzaju reportażu, który mógłby powstać z materiałów zdobytych w przedstawionych okolicznościach (ćw. 2, str. 4). 5. Wysłuchanie nagrania o konieczności autentyzmu w reportażu i omówienie przedstawionych zdjęć reportażowych (str. 4). 6. Obejrzenie i nazwanie zdjęć, które mogłyby być fotograficznymi ilustracjami różnych rodzajów reportażu (ćw. 3, str. 5). 7. Zapoznanie się z tekstem oraz nagraniem na temat cech dobrego reportera i obejrzenie zaprezentowanych zdjęć (str. 6). 8. Wykonanie ćw. 5, str. 9, polegającego na przeczytaniu podanych w dwóch kolumnach cech dobrego reportera i połączeniu cech podobnych. 9. Przeczytanie i omówienie tekstu na temat charakteru pracy reportażysty (str. 7, 8). 10. Obejrzenie przykładów zdjęć reporterskich i zaznaczenie odpowiedzi na pytanie: W jaki sposób reporter zdobywa informacje? (ćw. 4, str. 7).
-----	--	---	---	--

III

21.	Wybitni reportażyści i ich twórczość. eduROM G3 Lekcja 12.	1	Przedstawienie sylwetek oraz twórczości wybitnych reportażyistów.	<p>1. Obejrzenie wizerunków znanych polskich reporterów: Melchiora Wańkowicza, Ksawerego Pruszyńskiego, Krzysztofa Kąkollewskiego, Ryszarda Kapuścińskiego i przeczytanie krótkich notek (str. 10), a następnie uzupełnianie informacji z wykorzystaniem encyklopedii (praca w grupach).</p> <p>2. Prezentacja przez nauczyciela wybranych egzemplarzy utworów wymienionych twórców.</p> <p>3. Utrwalenie wiadomości ze słownictwa (tworzenie rodziny wyrazów słowa „reportaż”) – ćw. 6, str. 11.</p> <p>4. Przeczytanie fragmentu książki reportażowej „Bitwa o Monte Cassino” Melchiora Wańkowicza.</p> <p>5. Omówienie cech przeczytanego tekstu (str. 12).</p>
22.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G3 Lekcja 13.	2	Sprawdzenie wiadomości na temat prasy.	<p>1. Uczeń potrafi wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nazwisko myśliciela, który wprowadził podział władzy na ustawodawczą, sadowniczą i wykonawczą; b) rok, w którym zniesiono cenzurę w Polsce; c) nazwę dokumentu, zapewniającego każdemu człowiekowi prawo wolności opinii i swobody jej wyrażania; d) tytuł filmu, w którym przedstawiono aferę Watergate; <p>2. Uczeń potrafi wyjaśnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) gdzie po raz pierwszy zaczęto nazywać prasę czwartą władzą; b) znaczenie słów „cenzura”, „public relations”; c) znaczenie przykładów związków frazeologicznych;

				<p>3. Uczeń wie, kim był Amerykanin William Randolph Hearst oraz Egon Erwin Kisch.</p> <p>4. Potrafi rozróżnić typy reportaży.</p>
--	--	--	--	--

Dział E: Reklama

23.	<p>O sposobie racjonalnej argumentacji w reklamie.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 14.</p>	1	<p>Kształcenie umiejętności krytycznej oceny treści reklam.</p>	<p>1. Przeczytanie tekstu o racjonalizmie i emocjach w reklamie (str. 2).</p> <p>2. Obejrzenie przykładu reklamy. Zwrócenie uwagi na dobór argumentów, które mają skłonić klienta do nabycia towaru. Zaznaczenie prawdziwych zdań charakteryzujących przedstawione reklamy (ćw. 2, str. 3).</p> <p>3. Zapoznanie się z tekstem na temat logicznej argumentacji w reklamie oraz zastosowania odpowiedniej składni jako sposobu osiągnięcia pozornie rozsądnego porządku rzeczy (str. 4).</p> <p>4. Łączenie odpowiednich części składowych haseł reklamowych (ćw. 2, str. 4).</p> <p>5. Samodzielne dokańczanie rozpoczętych haseł reklamowych (str. 5).</p> <p>6. Przeczytanie tekstu o hiperboli w reklamie (str. 6).</p> <p>7. Obejrzenie przykładów reklam i zaznaczenie tej, która świadomie wprowadza klienta w błąd i tej, która jest hiperbolą (ćw. 3, str. 7).</p>
24.	<p>O wykorzystaniu emocji w reklamie</p> <p>eduROM G3 Lekcja 15.</p>	1	<p>Zapoznanie uczniów z mechanizmem wykorzystania emocji w reklamie.</p>	<p>1. Przypomnienie wiadomości o racjonalizmie i emocjach w reklamie (str. 2).</p> <p>2. Obejrzenie przykładów reklam, w których twórcy odwołują się do pozytywnych uczuć (str. 3, 4) oraz sprawdzenie rozumienia zastosowania tego środka (ćw. 1, str. 3).</p>

III

MATERIAŁ NAUCZANIA I JEGO PODZIAŁ NA JEDNOSTKI LEKCYJNE

				<p>3. Zapoznanie się z tekstem na temat oferowania złudzeń w reklamach oraz przykładami obrazów reklamowych, w których wykorzystano symbole piękna, luksusu, bogactwa i siły (str. 5).</p> <p>4. Wykonanie ćw. 2, str. 6 polegającego na zaznaczeniu zdjęć, które odwołują się do potrzeb i uczuć wymienionych w wykładzie.</p> <p>5. Obejrzenie reklamy i rozmowa na temat reakcji emocjonalnych, które ona wzbudza (str. 7).</p> <p>6. Przeczytanie i omówienie tekstu o roli komizmu w reklamie (str. 7).</p> <p>7. Obejrzenie przykładów reklam, w których odwołano się do wytworów kultury (str. 8, 9) i wykonanie ćw. 3, str. 8. sprawdzającego ich znajomość.</p> <p>8. Zapoznanie się z tekstem o odwołaniach w reklamie do powszechnie znanych dzieł sztuki lub wytworów kultury masowej (str. 9).</p> <p>9. Podanie własnych przykładów tego typu reklam.</p>
25.	O roli autorytetów w reklamie. eduROM G3 Lekcja 16.	1	Zapoznanie się z rolą i przyczynami wykorzystywania autorytetów w reklamie.	<p>1. Wysłuchanie i omówienie nagrania na temat wykorzystania autorytetów w reklamie oraz obejrzenie kilku fotografii osób cieszących się powszechnym uznaniem (str. 2).</p> <p>2. Omówienie elementów przedstawionych reklam: scenografii, stroju i profesji pojawiających się w niej osób, rodzaju reklamowanego produktu i sposobu jego przedstawienia (str. 3).</p> <p>3. Przeczytanie i omówienie tekstu piosenki K.A.S.Y. pt. „Reklama” oraz zaznaczenie w podanym zestawie określeń, które dotyczą opisanych w niej celów i funkcji reklamy (str. 4).</p> <p>4. Zapoznanie się z ilustrowanym zdjęciami nagraniem na temat roli i</p>

				<p>miejsca reklamy we współczesnym świecie (str. 5).</p> <p>5. Zaznaczenie reklam, w których występują pseudonaukowe argumenty i słownictwo (ćw. 1, str. 5).</p> <p>6. Obejrzenie reklam z udziałem gwiazd (str. 6) oraz przeczytanie i omówienie tekstu na temat udziału słynnych osób w reklamach (str. 6, 7).</p> <p>7. Przeczytanie informacji o znanych reżyserach filmowych, będących jednocześnie twórcami filmów reklamowych – opcja Biogramy (str. 7).</p> <p>8. Redagowanie wypowiedzi pisemnej w programie narzędziowym Wypracowania: „Dlaczego reklamodawcy zatrudniają znanych aktorów do propagowania swych produktów?”.</p>
26.	O przewrotnej logice reklamy. eduROM G3 Lekcja 17	1	Kształcenie krytycznego odbioru treści reklam.	<p>1. Obejrzenie zdjęć przedstawiających „bezzadnego konsumenta” i przeczytanie informacji na temat sposobu inscenizowania sytuacji problemowej w reklamie poprzez przedstawianie jej bohaterów jako osób niezdecydowanych (str. 2).</p> <p>2. Przeczytanie i omówienie wykładu na temat przyczyn przyjmowania przez nadawcę reklamy roli życzliwego doradcy (str. 3), obejrzenie zdjęć prezentujących „życzliwego doradcę” (str. 3) i „zadowolonego klienta” (str. 4).</p> <p>3. Podanie przykładów reklam, w których zastosowano powyższą strategię.</p>
27.	Reklama jako środek masowego komunikowania . eduROM G3 Lekcja 18.	1	Omówienie funkcjonowania reklamy jako części masowej komunikacji.	<p>1. Przypomnienie wiadomości o roli i funkcjach reklamy (ćw. 1, str. 2).</p> <p>2. Przeczytanie i omówienie tekstu na temat przekazu reklamowego jako części masowej komunikacji oraz obejrzenie przykładów zdjęć reklamowych (str. 3).</p>

				<p>3. Zapoznanie się z tekstem o środkach wyrazu w reklamie (str. 4) i reklamach odznaczające się oryginalnością treści i formy (str. 6).</p> <p>4. Obejrzenie i omówienie zdjęć reklamowych nagrodzonych na festiwalach (str. 6).</p> <p>5. Redagowanie wypowiedzi pisemnej: „Czy reklama może być dziełem sztuki?” (str. 6).</p> <p>6. Przeczytanie i omówienie tekstu o zmienności reklamy (str. 7).</p> <p>7. Rozmowa o przyszłości i kierunkach rozwoju reklamy.</p> <p>8. Obejrzenie i omówienie przykładów reklam, które kreują określony wizerunek człowieka jako reprezentanta pewnego pokolenia (str. 8).</p>
28.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 19</p>	2	<p>Sprawdzenie poznanych wiadomości na temat reklamy.</p>	<p>1. Uczeń potrafi wyjaśnić na czym polega odwołanie się w reklamie do emocji i rozsądku.</p> <p>2. Zna rolę autorytetów w reklamie.</p> <p>3. Potrafi udzielić odpowiedzi na pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jakie elementy wykorzystuje się często w reklamie? - Czy reklama może wprowadzać klienta w błąd? - Dlaczego reklama jest elementem masowej komunikacji? - Czy reklama jest dziełem sztuki? - Do jakich ludzkich potrzeb odwołują się twórcy reklam? <p>4. Uczeń zna słownictwo i składnię języka reklam.</p> <p>5. Potrafi wymienić miejscowość, w której odbywa się jeden z najważniejszych europejskich festiwali filmów reklamowych.</p>

Dział F: Literatura i Obraz

29.	Literatura a malarstwo. eduROM G3 Lekcja 20.	2	Zapoznanie z przykładami wzajemnego oddziaływania literatury i malarstwa.	<ol style="list-style-type: none">1. Zapoznanie się z tekstem na temat wzajemnego oddziaływania literatury i malarstwa (str. 2).2. Analiza wiersza T. Różewicza pt. „Witolda Wojtkiewicza sąd ostateczny” (str. 3). Zapoznanie z biografią Wojtkiewicza. Analiza wiersza (ćw. 1, 2, str. 4). Rozmowa na temat inspiracji malarskich w wierszu.3. Omówienie wiersza J. Pasierba pt. „Kuszenie świętego Antoniego” oraz obrazu H. Boscha o tym samym tytule (str. 5). Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu na temat dzieła literackiego jako inspiracji dla malarza (str. 5–7).4. Rozmowa na temat cytatu „sztuka niekiedy wyprzedza epokę” (ćw. 5, str. 7).5. Wysłuchanie nagrania, przeczytanie tekstu na ekranie i obejrzenie reprodukcji – przykładów dzieł literackich jako inspiracji dla malarzy (Biblia) – str. 8.6. Przyporządkowanie ilustracji odpowiednim tytułom dzieł literackich (ćw. 6, str. 9). Rozmowa na temat ilustracji w książce (tekst na str. 9).7. Rozmowa na temat funkcji obrazu w komiksie – nagranie (str. 10).8. Zapoznanie się z przykładem wiersza – obrazu i biografią autora (S. Drożdż) – str. 11. Zaproponowanie tytułu utworu (ćw. 7, str. 11).9. Analiza wiersza T. Micińskiego „Akwarele” jako przykład „malowania słowem” (ćw. 8 i 9, str. 12, 13). Wyjaśnienie i uzasadnienie tytułu.10. Obejrzenie i omówienie akwareli (str. 14).
-----	--	---	---	---

III

				11. Podsumowanie – własna twórczość. Próby tworzenia poezji inspirowanej reprodukcjami obrazów.
30	Literatura a muzyka. eduROM G3 Lekcja 21.	2	Uświadomienie uczniom powinowactwa literatury i muzyki.	<p>1. Przyporządkowanie usłyszanych dźwięków odpowiednim ich określeniom (ćw. 1, str. 2). Przeczytanie nagrania na temat powinowactwa literatury i muzyki, obejrzenie i omówienie zdjęć przedstawiających zapis nutowy kompozycji powstałych na kanwie utworów literackich (str. 2).</p> <p>2. Omówienie fragmentu utworu L. Staffa pt. „Deszcz jesienny” pod kątem budowy, jako przykładu wiersza sylabotonicznego (tekst i Ciekawostka str. 3, 4) – ćw. 2, str. 4.</p> <p>3. Omówienie onomatopei na przykładzie wiersza J. Tuwima pt. „Słowi-sień” (str. 5).</p> <p>4. Rozmowa na temat poezji śpiewanej (tekst, str. 6). Zapoznanie się nazwiskami poetów śpiewających swoje utwory. Przyporządkowanie autorów tekstów odpowiednim tytułom i wykonawcom piosenek (ćw. 3, str. 6). Wysłuchanie przykładowej piosenki przygotowanej przez nauczyciela, np. S. Sojki lub M. Grechuty.</p> <p>5. Przeczytanie tekstu na ekranie na temat wzajemnego oddziaływania literatury na muzykę (str. 7). Analiza wiersza A. Słonimskiego jako przykładu inspiracji utworu muzycznego (tekst i nagranie, ćw. 6, str. 9). Obejrzenie fotografii willi „Atma” i wysłuchanie fragmentu „II koncertu skrzypcowego” K. Szymanowskiego.</p> <p>6. Zapoznanie się z fragmentem poematu „Widma” S. Moniuszki w wykonaniu zespołu Opery Wrocławskiej. Rozmowa na temat oddziaływania literatury na muzykę (tekst, str. 10).</p>

31.	Muzyka w utworze epickim – „Cudzoziemka” M. Kuncewiczowej. eduROM G3 Lekcja 21.	1	Zapoznanie z przykładem oddziaływania muzyki na utwór epicki.	<p>1. Zapoznanie z biografią M. Kuncewiczowej – Biogramy.</p> <p>2. Przeczytanie fragmentu powieści pt. „Cudzoziemka”, następnie wysłuchanie nagrania (str. 7).</p> <p>3. Głośne czytanie fragmentu utworu przez uczniów ze zwróceniem uwagi na odpowiednie tempo i artykulację.</p> <p>4. Obejrzenie i omówienie fotografii z ekranizacji powieści M. Kuncewiczowej (str. 8).</p> <p>5. Rozmowa na temat utworu jako przykładu opisu zawartości dzieła muzycznego (tekst, str. 7).</p> <p>6. Analiza treści fragmentu utworu (ćw. 4 i 5, str. 8).</p> <p>7. Wyjaśnienie i zapisanie do zeszytu słownictwa z fragmentu powieści związanego z teorią muzyki. Ułożenie zdań z powyższymi wyrazami.</p> <p>8. Podsumowanie: zapis wniosku z lekcji – przedstawienie innych przykładów dzieł literackich, w których jest opisana muzyka (mogą to być również filmy).</p>
32.	Związki między tekstami. eduROM G3 Lekcja 22.	2	Zapoznanie ze sposobami przeróbek utworów literackich.	<p>1. Rozmowa na temat rozwoju literatury w ciągu wieków – tekst, nagranie i fotografie (str. 2).</p> <p>2. Omówienie fragmentów utworów J. Tuwima i T. Śliwiaka jako przykładów związków między utworami (tekst i nagranie, str. 3). Zapoznanie się z przykładem naśladownictwa stylu – „Pan Błyszczyński” B. Leśmiana i „Włazł kotek na płotek” J. Tuwima. Rozmowa na temat wykorzystania przez poetę manieri stylistycznej (str. 4).</p> <p>3. Wykonanie ćw. 1 (str. 5), w którym uczniowie przyporządkowują elementy należące do treści i formy.</p> <p>4. Uzupełnianie schematu przedstawiającego sposoby przeróbek utwo-</p>

				<p>rów literackich (ćw. 2, str. 6), wykorzystanie wykładu na temat parodii i trawestacji (str. 6).</p> <p>5. Porównanie utworu J. Tuwima i A.M. Swinarskiego jako przykładu parodii manieri stylistycznej (ćw. 3, str. 8)</p> <p>6. Analiza bajek I. Krasickiego i K. Wyki jako przykładu pastiszu (ćw. 4, str. 9).</p> <p>7. Rozmowa na temat zapożyczeń i idiomów (tekst, ćw. 8 i 9, str. 13, 14).</p>
33.	<p>„Słuchaj dzieweczko...”- o cytowaniu.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 22</p>	1	Zapoznanie z zasadami użycia cytatów.	<p>1. Zapoznanie się z utworem A. Mickiewicza pt. „Romantyczność”. Analiza treści ballady.</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania utworu W. Broniewskiego pt. „Ballady i romanse”. Omówienie jego treści.</p> <p>3. Obejrzenie i omówienie materiału ilustracyjnego do poznanych utworów (str. 10).</p> <p>4. Porównanie utworów w odwołaniu do czasu, w jakim powstały. Określenie sposobu wykorzystania ballady przez W. Broniewskiego (tekst i nagranie, str. 10).</p> <p>5. Wykonanie ćw. 5 i 6 (str. 11), w których uczniowie zaznaczają odpowiednie cytaty i poznają sposób ich umieszczania.</p> <p>6. Rozmowa na temat podobieństwa sytuacji przedstawionych w utworach A. Mickiewicza i W. Broniewskiego (ćw. 7, str. 12).</p> <p>7. Podsumowanie: Poprawne zastosowanie cytatów ze znanych utworów we własnych, krótkich tekstach, np. notatka z lekcji.</p>

34.	Wykonanie albumów o życiu i twórczości A. Mickiewicza.	2	Zapoznanie się z biografią A. Mickiewicza.	<p>1. Zadaniem domowym było przyniesienie przez uczniów wycinków z różnych źródeł dotyczących życia i twórczości A. Mickiewicza.</p> <p>2. Praca w zespołach. Wykorzystując przyniesiony materiał, uczniowie wykonują album pt. „Adam Mickiewicz ...” – sami proponują dalszą część tytułu.</p> <p>3. Prezentacja i omówienie albumów wykonanych przez grupy.</p> <p>4. Wystawa albumów.</p>
35.	„Pan Tadeusz” – epepeja narodowa. eduROM G3 Lekcja 23.	2	Zapoznanie z genezą dzieła.	<p>1. Rozmowa na temat inspiracji literackich – materiał ilustracyjny (tekst i nagranie, str. 2).</p> <p>2. Wyjaśnienie znaczenia pojęcia „epepeja” na przykładzie „Pana Tadeusza” (tekst, nagranie oraz fragment utworu, str. 3 i 4).</p> <p>3. Interpretacja „Inwokacji” (tekst, nagranie, Ciekawostka oraz ćw. 1, str. 5), omówienie roli opisów przyrody w utworze (tekst, fragment utworu i ćw. 2, str. 6). Antropomorfizacja przyrody (nagranie, tekst i ćw. 5, str. 9).</p> <p>4. Opis dworku szlacheckiego (tekst, fragment utworu i ćw. 3, str.7).</p> <p>5. Rozmowa na temat kultywowania tradycji w Soplicowie (tekst i fragment utworu, str. 7 i 10).</p> <p>6. Zapoznanie się z wykładem na temat bohatera zbiorowego „Pana Tadeusza” (str. 11).</p> <p>7. Rozmowa o opisanym w utworze schyłku epoki szlacheckiej (tekst, str. 12). Napisanie tytułu w pełnym brzmieniu (ćw. 7, str. 12).</p> <p>8. Wysłuchanie fragmentu poloneza K. Ogińskiego. Rozmowa na temat optymistycznego zakończenia dzieła.</p>

				9. Praca domowa: Zaznacz w utworze fragmenty opisujące przyrodę.
36.	Opisy przyrody w „Panu Tadeuszu”.	1	Kształcenie umiejętności konstruowania opisu – ustnie i pisemnie.	<p>1. Głośne czytanie fragmentów opisów przyrody zaznaczonych w utworze (praca domowa).</p> <p>2. Ustne opisy na podstawie przeczytanych fragmentów poprzedzone przypomnieniem cech opisu.</p> <p>3. Redagowanie wybranego opisu przyrody na podstawie fragmentu „Pana Tadeusza”.</p> <p>4. Omówienie i poprawa prac.</p> <p>5. Praca domowa: Uczniowie mają zaznaczyć fragmenty „Pana Tadeusza” opisujące wygląd, zachowanie i cechy charakteru Telimeny.</p>
37.	Naprawdę jaka jesteś, nie wie nikt – charakterystyka Telimeny.	1	Kształcenie redagowania formy charakterystyki.	<p>1. Głośne czytanie fragmentów zaznaczonych przez uczniów (praca domowa).</p> <p>2. Rozmowa na temat Telimeny – ustna charakterystyka postaci.</p> <p>3. Sformułowanie punktów pomocnych przy redagowaniu opisu postaci, np.</p> <p>Pamiętaj o (poziom podstawowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wprowadzeniu elementów charakterystyki, b) stosowaniu słownictwa oceniającego i wartościującego, c) nazywaniu cech i uczuć bohaterki, d) trójdzielnej kompozycji pracy, e) poprawnej ortografii i interpunkcji, f) czytelnym zapisie.

				<p>Dodatkowo o (poziom ponadpodstawowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) formułowaniu wniosków na podstawie postępowania i zachowania postaci, b) dostrzeganiu zmian zachodzących w osobowości postaci, c) umiejętnym stosowaniu cytatów jako uzasadnienia własnego zdania, d) nadaniu tytułu swojej pracy. <p>4. Redagowanie opisu postaci.</p> <p>5. Przeczytanie, omówienie i poprawa prac.</p>
38.	Interpretacja głosowa fragmentów „Pana Tadeusza”.	1	Kształcenie umiejętności interpretacji głosowej utworu.	<p>1. Wysłuchanie wzorcowych recytacji fragmentów „Pana Tadeusza” (lekcja 23).</p> <p>2. Ćwiczenia dykcji.</p> <p>3. Zwrócenie uwagi na czytanie w sposób wyrazisty artykulacyjnie i przejrzysty intencjonalnie.</p> <p>4. Głośne czytanie wybranych przez uczniów fragmentów epopei z uwzględnieniem powyższych uwag.</p>
39.	Piękna recytacja fragmentów „Pana Tadeusza”.	1	Wygłaszanie z pamięci fragmentów epopei.	<p>1. Ustalenie punktacji na poszczególne oceny, np.</p> <p>Pamiętaj o (poziom podstawowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) oddaniu nastroju wiersza, b) stosowaniu właściwej modulacji i intonacji, c) poprawnym akcentowaniu wyrazów, d) mówieniu we właściwym tempie; <p>Dodatkowo o (poziom ponadpodstawowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mówieniu z poprawną dykcją, b) wykorzystaniu elementów inscenizacji.

				2. Recytacja fragmentów utworu. 3. Omówienie i ocena recytacji.
40.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G3 Lekcja 24.	2	Sprawdzenie stopnia opanowania wiadomości o wzajemnym wpływie dzieł sztuki i problematyki „Pana Tadeusza”.	1. Uczeń łączy tytuły utworów i dzieł sztuki będących inspiracją dla poetów. 2. Zna dzieła sztuki powstałe pod wpływem tekstów Biblii. 3. Określa funkcję obrazu w komiksie i książce. 4. Rozumie i stosuje pojęcia: onomatopeja, wiersz sylabotoniczny, parodia, trawestacja, pastisz, idiom, epepeja, inwokacja. 5. Określa cechy „Pana Tadeusza” jako epepei narodowej, genezę i problematykę utworu, wymienia bohaterów – przedstawicieli polskiej szlachty.

Dział G: Teatr

41.	Z historii teatru. eduROM G3 Lekcja 25.	1	Zapoznanie z historią teatru.	1. Wysłuchanie nagrania i omówienie fotografii przedstawiających teatr starożytny (str. 2). 2. Przeczytanie i omówienie informacji o budowie teatru starożytnego (str. 3). 3. Uzupełnienie schematu przedstawiającego budowę teatru starożytnego (ćw. 1, str. 4). 4. Zapoznanie się z tekstem wyjaśniającym pojęcia „koryfeusz” i „protagonista”. 5. Przyporządkowanie masek odpowiednim gatunkom dramatycznym (ćw. 2, str. 6). Wyjaśnienie znaczenia słowa „koryfeusz” (ćw. 3, str. 6).
-----	---	---	-------------------------------	--

				<p>6. Rozmowa na temat efektów specjalnych – wysłuchanie nagrania, przeczytanie tekstu i obejrzenie fotografii (str. 7). 7. Przeczytanie Ciekawostki o Charonie. Wyjaśnienie frazeologizmu „schodzić schodami Charona” oraz określenia „bronteion” (ćw. 4 i 5, str. 8).</p> <p>8. Przeczytanie tekstu o agonach teatralnych (str. 9), odczytanie informacji w Biogramach o trzech dramaturgach greckich.</p> <p>9. Zaznaczenie źródeł inspiracji dzieł trzech wielkich Greków (ćw. 6, str. 10).</p> <p>10. Określenie nazwy zawodów, w których uczestniczyli autorzy tragedii i komedii (ćw. 7, str. 11).</p> <p>11. Wykonanie ćw. 8 (str. 11), polegającego na zaznaczeniu imienia autora pierwszego traktatu o dekoracjach scenicznych.</p> <p>12. Podsumowanie – zapis wniosku z lekcji. Napisanie w punktach cech teatru starożytnego.</p>
42.	<p>Metafora i symbol w teatrze.</p> <p>eduROM G3</p> <p>Lekcja 26.</p>	2	<p>Kształcenie umiejętności odróżniania ujęć metaforycznych od dosłownych i odczytywania sensu ukrytego.</p>	<p>1. Zabawa dramowa – tworzenie pomników i wyjaśnianie ich dosłownych oraz symbolicznych znaczeń.</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania, przeczytanie tekstu i obejrzenie fotografii na temat dwóch poziomów znaczeniowych komunikatów. Omówienie podanych przykładów (str. 3).</p> <p>3. Samodzielne tworzenie rysunków (np. piktogramy) mających znaczenie dosłowne i przenośne. Próba odczytania sensu metaforycznego prac uczniów. Słowny opis znaczenia przenośnego wpisywany do zeszytu.</p> <p>4. Wyjaśnienie pojęcia „metonimia” (tekst, str. 10). Określanie przykładów dekoracji, w których posłużono się metonimią (ćw. 5, str. 8). Analiza metonimii na podstawie</p>

				<p>podanej wypowiedzi bohatera (ćw. 6, str. 9).</p> <p>5. Podanie nazw miast, których charakterystyczne symbole przedstawiono na fotografiach (ćw. 7, str. 10).</p> <p>6. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu na temat metafory i symbolu w sztuce teatralnej (str. 11). Omówienie fotografii Małego Księcia i róży – interpretacja symboliki. Zapisanie krótkiej notatki o sensach dosłownych i symbolicznych różnych komunikatów.</p>
43.	<p>Symbole w „Dzikiem kaczkę” H. Ibsena.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 26.</p>	1	Zapoznanie z symboliką dramatu H. Ibsena.	<p>1. Zapoznanie z biografią H. Ibsena – Biogramy.</p> <p>2. Rozmowa na temat metafory i symbolu w sztuce teatralnej.</p> <p>3. Zapoznanie się z fragmentem dramatu „Dzika kaczkę” H. Ibsena (nagranie i tekst, str. 3). Omówienie fotografii z przedstawienia „Dzikiem kaczkę” w Starym Teatrze w Krakowie.</p> <p>4. Czytanie fragmentu dramatu z podziałem na role.</p> <p>5. Omówienie problematyki utworu. Rozmowa na temat bohaterów (ćw. 1, str. 4). Określenie symbolicznej przestrzeni (ćw. 2, str. 5). Zaznaczenie przedmiotów, które znajdują się na strychu według tekstu – ćw. nr 3, str. 6.</p> <p>6. Wykonanie ćw. 4 (str. 7), w którym uczniowie odczytują symboliczne znaczenie strychu, zastępującego realny świat każdego z bohaterów.</p> <p>7. Podsumowanie – wypisanie w punktach symboli i ich znaczenia, przedstawionych w dramacie H. Ibsena.</p>

44.	Świat teatru – teatr świata. eduROM G3 Lekcja 27.	2	Zapoznanie uczniów z metaforą świata jako teatru.	<p>1. Scenki dramowe – pantomima przedstawiająca różne scenki z życia.</p> <p>2. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu na temat magii teatru. Obejrzenie fotografii scenografii i prób teatralnych (str. 2). Określenie rodzajów czasów (ćw. 1, str. 3).</p> <p>3. Rozmowa na temat iluzji w życiu i w teatrze (ćw. 2 i 3, str. 3, 4). Identyfikowanie aktora z postacią (ćw. 4, str. 4).</p> <p>4. Przeczytanie tekstu o funkcji kurtyny (str. 5). Analiza wiersza T. Różewicza (ćw. 5 i 6, str. 6), określenie funkcji kurtyny na podstawie wiersza.</p> <p>5. Rozmowa na temat teatru w życiu (ćw. 9, str. 9).</p> <p>6. Analiza fragmentu komedii W. Szeks-pira pt. „Jak wam się podoba”. Wyjaśnienie szekspirowskiej metafory świata (tekst, str. 9). Interpretacja sentencji (ćw. 10, str. 10).</p> <p>7. Omówienie treści fragmentu powieści K. Siesickiej pt. „Falbanki” (str. 13). Zapoznanie się z tekstem na temat metafory świata jako teatru (str. 13).</p> <p>8. Rozmowa na temat scenariusza ludzkiego życia (tekst, str. 14). Przeczytanie Ciekawostki na temat świata jako teatru reżyserowanego i oglądanego przez Boga. Wykonanie ćw. 15 (str. 14).</p> <p>9. Rozmowa na temat deziluzji rzeczywistości w teatrze (tekst, str. 15).</p> <p>10. Podsumowanie – interpretacja tematu lekcji (ćw. 16, str. 15). Zapisanie wniosku do zeszytu.</p>
-----	---	---	---	---

III

45.	„Życie to nie teatr...” – E. Stachura. eduROM G3 Lekcja 27.	1	Zapoznanie z utworami zawierającymi refleksje o życiu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozmowa na temat teatru w życiu – nawiązanie do poprzedniej lekcji. 2. Zapoznanie z utworem E. Stachury – wysłuchanie piosenki i przeczytanie wiersza (str. 7). Przekazywanie biografii poety – Biogramy i obejrzenie fotografii. 3. Interpretacja wiersza – określenie podmiotu lirycznego i adresata, ich dwóch sposobów na życie, scharakteryzowanie ich stosunku do życia (ćw. 7 i 8, str. 8). 4. Omówienie środków stylistycznych występujących w utworze. 5. Główne przesłanie utworu – zapisanie wniosku. 6. Analiza fraszki J. Kochanowskiego pt. „O żywocie ludzkim (ćw. 11–13, str. 11, 12). 7. Podsumowanie: Na podstawie utworów poznanych na lekcji rozwinąć cytaty zawarte w temacie – ustne wypowiedzi i zapis do zeszytu.
46.	Teatr niejedno ma imię. eduROM G3 Lekcja 28	2	Zapoznanie uczniów z rodzajami przedstawień teatralnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozmowa na temat rodzajów przedstawień ze względu na liczbę bohaterów w nich występujących. 2. Określenie rodzajów widowisk teatralnych (ćw. 2, str. 2). Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu o kryteriach podziału na rodzaje widowisk (str. 2). 3. Przekazywanie tekstów i wykonanie ćwiczeń dotyczących teatrów: monumentalnego (str. 3), plenerowego (ćw. 4, str. 4 i 5), autorskiego (ćw. 3, str. 7), ubogiego (str. 8), studenckiego (str. 10), pantomimy (str. 11), teatru lalkowego i teatru telewizji (str. 11 i 12). 4. Podsumowanie: wypisanie w punktach poznanych rodzajów widowisk teatralnych.

47.	Sprawdzian, jego omówienie i poprawa. eduROM G3 Lekcja 29.	2		<p>1. Uczeń zna i stosuje pojęcia dotyczące teatru starożytnej Grecji: orchestra, theatron, pinakes, proskenion, skene, protagonista.</p> <p>2. Opisuje elementy kostiumu, określa aktorów, wymienia urzędnika wykorzystywane w teatrze starożytnym, zna autorów starożytnych sztuk.</p> <p>3. Zna, rozumie i poprawnie stosuje terminy teatralne: metonimia, teatr plenerowy, autorski, ubogi, lalkowy, teatr telewizyj.</p> <p>4. Zna nazwiska osób związanych z historią teatru – L. Schiller, S. Wyspiański.</p> <p>5. Określa czas sztuki i czas życia aktorów, widzów.</p>
-----	--	---	--	--

III

Dział H. Ortografia

48.	Ortografia. eduROM G3 Lekcja 30	4	Przypomnienie, zapoznanie się oraz praktyczne zastosowanie wybranych zasad ortograficznych.	<p>Przypomnienie oraz zapoznanie się i utrwalenie zasad pisowni następujących wyrazów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczowniki pospolite utworzone od nazw własnych (str. 2, 3); 2. Przymiotniki jednowyrazowe tworzone od nazw własnych (str. 4, 5); 3. Przymiotniki dwuwyrazowe utworzone od nazw własnych (str. 6); 4. Przymiotniki utworzone od nazw własnych (str. 7); 5. Pisownia „ch” wymiennego (str. 8, 9); 6. Pisownia „h” w wyrazach z częściami obcego pochodzenia (str. 10); 7. Rzeczowniki dwuczłonowe o członach równorzędnych (str. 12); 8. Rzeczowniki dwuczłonowe o czło-
-----	---------------------------------------	---	---	---

				<p>nach nierównorzędnych (str. 11);</p> <p>9. Przymiotniki dwuczłonowe o członach nierównorzędnych (str. 13, 14, 15);</p> <p>10. Przymiotniki dwuczłonowe o członach równorzędnych (str. 16, 17);</p> <p>11. Pisownia nazwisk dwuczłonowych (str. 18, 19);</p> <p>12. Pisownia zestawień (str. 20).</p>
49.	<p>Sprawdzian, jego omówienie i poprawa.</p> <p>eduROM G3 Lekcja 31.</p>	2	<p>Sprawdzenie rozumienia i praktycznego zastosowania poznanych zasad ortograficznych.</p>	<p>1. Uczeń potrafi poprawnie napisać oraz utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości oraz przymiotniki złożone.</p> <p>2. Potrafi zastosować następujące reguły ortograficzne:</p> <p>a) pisownia z łącznikiem i bez rzeczowników dwuczłonowych,</p> <p>b) pisownia nazwisk dwuczłonowych,</p> <p>c) pisownia wyrazów z „ch”,</p> <p>d) pisownia wyrazów z „h” w wyrazach z częstkami obcego pochodzenia.</p>

Dział I: Egzamin Gimnazjalny

50	Egzamin gimnazjalny. eduROM G3 Lekcja 32.	2	<p>1. Uczeń potrafi zastosować poznane w gimnazjum wiadomości i umiejętności z przedmiotów humanistycznych i rozwiązuje test (zawierający typy ćwiczeń, które wystąpią na końcowym egzaminie), w którym występują następujące zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none">– mit o uprowadzeniu Europy,– rozwój cywilizacji europejskiej,– średniowiecze w Europie,– zjazd gnieźnieński,– wzorce osobowe średniowiecza,– średniowieczny kult świętych,– średniowieczne ascetki,– atrybuty świętych,– sakralizacja codzienności,– środki stylistyczne,– architektura średniowiecza,– wspólnota narodów europejskich,– cele Unii Europejskiej,– skutki zjazdu gnieźnieńskiego.
----	---	---	---

Hanna Ciborowska i Beata Piaseczna

III

MATERIAŁ NAUCZANIA I JEGO PODZIAŁ NA JEDNOSTKI LEKCYJNE

IV. SCENARIUSZE WYBRANYCH LEKCJI

OPIS SCHEMATU PROWADZONYCH ZAJĘĆ Z WYKORZYSTANIEM CAŁEGO PROGRAMU MULTIMEDIALNEGO LUB WYBRANYCH OPCJI

Przedstawiony poniżej uniwersalny, schematyczny układ lekcji z wykorzystaniem programów multimedialnych z serii eduROM pozwala na przeprowadzenie każdej lekcji prezentowanej w programie języka polskiego.

Sugestie pracy z programem

1. Praca samodzielna uczniów, obejmująca oglądanie materiału, przeczytanie tekstu na ekranie, użycie dostępnych środków multimedialnych, rozwiązywanie zadań.
2. Demonstracja nauczyciela z przejęciem sterowania programem oraz pokaz możliwości programu i wybór odpowiednich do realizowanych treści lekcji ekranów.
3. Rozwiązywanie wybranych zadań indywidualnie lub w podziale na zespoły z wprowadzeniem elementów rywalizacji.
4. Wyciąganie wniosków na podstawie prezentowanego w programie materiału.
5. Zabawa w głosowanie – nauczyciel zadaje pytanie związane z treścią strony, a uczniowie głosują na „tak” lub na „nie”.
6. Zabawa w odpowiedź obserwowaną – jeden z uczniów przejmuje sterowanie i rozwiązuje ćwiczenie, a inni uczniowie odpowiadają, czy ćwiczenie jest rozwiązane poprawnie.
7. Podział klasy na zespoły opracowujące wybrane zagadnienie lub temat, a następnie omówienie materiału z oceną najlepszych rezultatów.
8. Powtarzanie i utrwalanie materiału z użyciem opcji **Zapamiętaj**.
9. Wykorzystanie opcji **Słowniczek** dla utrwalenia lub poznania trudnych terminów.
10. Omówienie schematu wybranego procesu za pomocą interaktywnej animacji.
11. Poznawanie życiorysów i twórczości najważniejszych postaci z historii literatury, filmu, teatru, mediów dzięki opcji **Biogramy**.
12. Skorzystanie z opcji **Ciekawostki** dla zachęcenia uczniów do samodzielnej pracy oraz do napisania własnych ciekawostek na wybrany temat z wykorzystaniem dodatkowych materiałów (np. Internet, encyklopedie, inne programy multimedialne z serii eduROM, w tym: historia, wiedza o społeczeństwie).

13. Wykorzystanie programu narzędziowego **Wypracowania**, umożliwiającego zapisanie i wydrukowanie dłuższej wypowiedzi pisemnej.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ

IV

Podręcznik multimedialny eduROM to wyjście naprzeciw współczesnej edukacji polonistycznej, która nie może pomijać nowych sytuacji dydaktycznych, polegających na wykorzystaniu audiowizualnych środków przekazu w kształceniu kultury literackiej uczniów.

Podręcznik zawiera niezwykle bogate i wartościowe przykłady tekstów kultury, bez których nie może się obyć polonista realizujący intersemiotyczną komunikację literacką. Sposób obcowania z literaturą jest bowiem wyznaczany przez różne systemy znaków pozajęzykowych. Autorzy eduROM-u do języka polskiego założyli, że podstawą kształcenia uczniów będzie przede wszystkim kontakt z dziełem sztuki. Takie założenie stwarza naturalne warunki do ćwiczeń w mówieniu i pisaniu, ponieważ tak atrakcyjny materiał pozwala dotrzeć do osobistych zainteresowań uczniów, w których domach króluje telewizja kablowa i satelitarna czy komputer. Kontakt uczniów z tak bogatym ilustracyjnie podręcznikiem przygotowuje ich nie tylko do obcowania ze sztuką, ale również pomaga im przyswoić wiadomości i umiejętności oraz kształtuje postawy wobec otaczającego świata, a przede wszystkim kształci wrażliwość estetyczną.

Praca polonisty oparta na tradycyjnym programie wymaga od niego dobrego rozeznania w różnorodnym pod względem wartości świecie kultury. Omawiany podręcznik ułatwia nauczycielowi to zadanie, dając mu gotowy materiał.

Poniżej przedstawiamy przykłady scenariuszy lekcji języka polskiego z wykorzystaniem programu eduROM. Dominującą metodą pracy jest metoda eksponująca. Uczniowie oglądają fragmenty filmów, sztuk teatralnych i mnóstwo ilustracji, co angażuje ich emocjonalnie. Często proponujemy wykorzystanie metody gier dramatycznych. Wiemy z doświadczenia, że uczniowie chętnie pracują tą metodą. Uczestnictwo w takich lekcjach urozmaica rzeczywistość szkolną oraz aktywizuje uczniów, zwłaszcza tych, którzy podczas tradycyjnie prowadzonych lekcji okazują niewielkie zainteresowanie.

Podręcznik eduROM zawiera treści dydaktyczne odpowiadające około 100 godzinom lekcyjnym efektywnej nauki. Jeśli dodać do tego lekcje poświęcone lekturom, powtórzeniom i omówieniom sprawdzianów, to podręcznik ten w pełni umożliwia osiągnięcie celów określonych w podstawie programowej i standardach wymagań egzaminacyjnych.

Klasa I

Dział B: Telewizja

Temat 5: Od dokumentu do kreacji, od zabawy po naukę, czyli o specyfice, funkcjach i typach programów telewizyjnych

Cele ogólne

Uczeń:

- a) wykorzystuje media jako źródła informacji i opinii w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy,
- b) krytycznie analizuje wartość oferty mediów i dokonuje właściwego wyboru w korzystaniu ze środków masowego przekazu.

Cele operacyjne

Uczeń:

- a) odróżnia programy bezpośrednie od audycji odtwórczych,
- b) charakteryzuje elementy przekazu telewizyjnego,
- c) rozumie, na czym polega przekaz satelitarny sygnału telewizyjnego,
- d) definiuje pojęcie: program telewizyjny,
- e) rozróżnia typy programów,
- f) poprawnie odczytuje skróty i właściwie się nimi posługuje,
- g) rozumie pojęcia charakterystyczne dla telewizji i poprawnie się nimi posługuje,
- h) określa funkcje i cel różnych programów telewizyjnych,
- i) poprawnie redaguje sprawozdanie,
- j) stosuje zasady pisowni wyrazów z „ch” wymiennym.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) podająca (elementy wykładu),

- c) gier dramowych,
- d) przekładu intersemiotycznego.

Uwagi:

Na realizację tematu przeznaczamy 3 godziny lekcyjne – w tym 1 godzinę na doskonalenie formy sprawozdania.

Środki dydaktyczne:

- a) podręcznik multimedialny eduROM G1 Język polski,
- b) „Słownik terminów literackich”,
- c) program telewizyjny.

Pojęcia:

audycja, serial, „opera mydlana”, profesjonalizm, skrótowiec.

Przebieg lekcji:

Wprowadzenie

1. Rozmowa na temat środków masowego przekazu. Uczniowie odpowiadają na pytania:

- a) Jakie znacie środki masowego przekazu? Na czym polega różnica między nimi?
- b) Z których korzystacie najczęściej? Czy lubicie oglądać telewizję i dlaczego?
- c) Jakie są wasze ulubione programy? Uzasadnijcie odpowiedź.

2. Rozmowa ma na celu określenie cech charakterystycznych telewizji i wstępną klasyfikację programów telewizyjnych.

Część główna

1. Wykonanie ćw. 1 ze str. 2, polegającego na określeniu telewizji jako medium, dzięki któremu jest możliwy bezpośredni i jednoczesny przekaz audiowizualny informacji, docierający do wielu odbiorców w różnych miejscach.

Zapoznanie się z tekstem nagrania i wykładem na temat istoty telewizji oraz podziału na programy bezpośrednie i odtwórcze (str. 2). Wyszukanie w **Słowniczku** pojęcia *audycja*.

3. Zapoznanie się z tekstem nagrania na temat roli przekazu satelitarnego oraz obejrzenie przykładów programów telewizyjnych nadawanych bezpośrednio (str. 3).

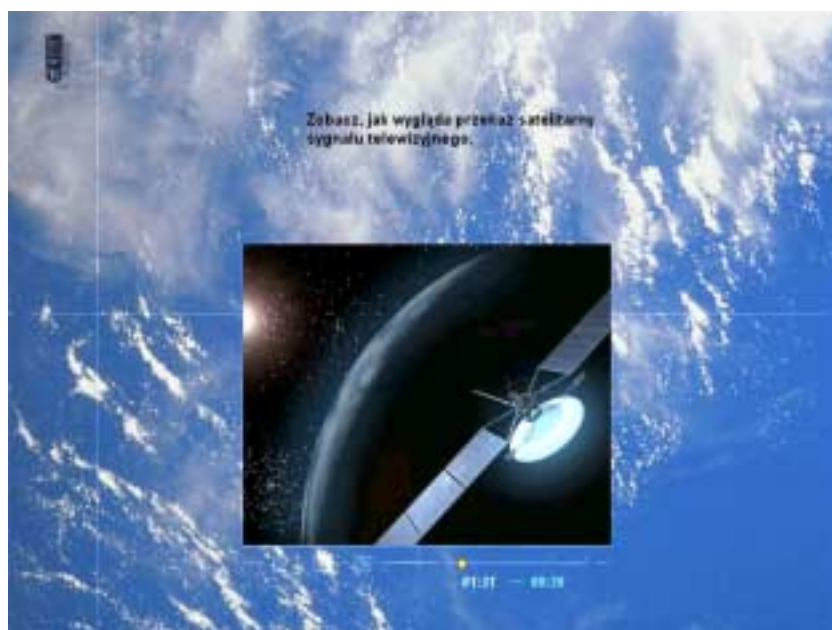

3. Uzupełnianie tabeli nazwami różnego typu audycji telewizyjnych emitowanych na żywo i z taśmy (ćw. 2, str. 4).

The complex block contains several elements:

- Top Left:** A small video player showing a soldier in a tank.
- Top Right:** A text box with the question: "Jakie programy nadawane są najczęściej na żywo, a jakie emitowane z taśmy? Wstaw w odpowiednie miejsca tabeli nazwy audycji różnego typu".
- Center:** A list of program types with radio buttons next to them:
 - najważniejsze relacje osobiste
 - doniosłe wydarzenia polityczne i społeczne
 - telekarty
 - programy rozrywkowe
 - programy publicystyczne
 - wiadomości telewizyjne
- Right Side:** Two categories of programs:
 - Programy emitowane z taśmy (odwieszane)
 - Programy emitowane na żywo (bezpośrednie)
- Bottom:** A photograph of a group of people, including Barack Obama, waving to a crowd.
- Bottom Left:** A text box explaining that while many programs are broadcast live, they are often pre-recorded, and that the technical method of transmission has a significant influence on the type of program and its production.

Obejrzenie animacji przedstawiającej przekaz satelitarny sygnału telewizyjnego (str. 5)

IV

1. Zapoznanie się z tekstem na ekranie na temat wieloznaczności określenia „program telewizyjny” oraz wykonanie ćw. 3 (str. 6), polegającego na prawidłowym określeniu znaczenia tego terminu.
2. Wysłuchanie tekstu nagrania ilustrowanego zdjęciami na temat podziału programów telewizyjnych i wykonanie ćw. 4 (str. 7), w którym uczniowie mają przyporządkować typy programów telewizyjnych do odpowiednich pól – TV „Fakty”, dokumentalna i TV „Artystyczna”, fikcja.
3. Wykonanie ćw. 5 i 6 (str. 8), w którym uczniowie zapisują skrócone wyrazy w pełnym brzmieniu. Zapoznanie się z pojęciami: skróty i skrótowce oraz zasadami ich tworzenia i pisowni (opcja **Zapamiętaj**).
4. Zapoznanie się z tekstami wyświetlanymi na ekranie, dotyczącymi problemu specyfiki i rozwoju telewizji (str.9).
5. Przeczytanie tekstu (str. 10) wyjaśniającego pojęcie *profesjonalizm*, sprawdzenie definicji w **Słowniczku** i wykonanie ćw. 8 (str. 10), polegającego na zaznaczeniu angielskich nazw odnoszących się do programów i techniki telewizyjnej. W razie trudności uczniowie korzystają z okna wirtualnego z podpowiedziami.

6. Obejrzenie materiału filmowego prezentującego przykłady programów charakterystycznych dla współczesnej telewizji (teleturniej, telenowela i program informacyjny), str. 11. Zastosowanie wiadomości o funkcjach i typach programów telewizyjnych – ćw. 9, str. 12 i 10, str. 13.

7. Obejrzenie przykładów ramówek znanych programów telewizyjnych oraz zapoznanie się z wykładem i narracją na temat funkcji ramówek (str. 14).

8. Zapoznanie się z wykładem i tekstem nagrania oraz wykonanie ćw. 11 (str. 15) na temat podstawowych funkcji programów telewizyjnych.
9. Obejrzenie fragmentów programów emitowanych w niektórych kanałach tematycznych (str. 16).
10. Wykonanie ćw. 12 (str. 18), polegającego na zaznaczeniu „ch” wymiennego w podanych wyrazach. Utrwalenie tej zasady ortograficznej. Układanie zdań z wybranymi wyrazami.

Podsumowanie

11. Wybierz z programu telewizyjnego 5 przykładów różnych audycji i określ ich funkcje. Przeczytanie kilku prac i omówienie.
12. Praca domowa: ćw. 7, str. 9 – zaznaczenie programów charakterystycznych dla telewizji.

Wykorzystanie opcji **Ciekawostka** i **Słowniczek** oraz wysłuchanie nagrania i przeczytanie wykładu ze str. 9.

Dział C: Fotografia

Temat 8: O zdjęciach nietypowych, czyli o fotografii profesjonalnej

Cele główne

Uczeń:

- a) porównuje tworzywo literatury i innych dzieł sztuki;
- b) dostrzega i komentuje swoiste właściwości poznanych tekstów kultury oraz określa funkcje;
- c) zaobserwowanych środków wyrazu;
- d) samodzielnie, krytycznie ustosunkowuje się do obserwowanych zjawisk kultury.

Cele operacyjne

Uczeń:

- a) odróżnia i nazywa cechy i rodzaje fotografii profesjonalnej,
- b) posługuje się terminologią związaną z fotografią,
- c) zauważa i omawia relacje między detalami oraz całością w przekazie obrazowym,
- d) podejmuje próby wartościowania fotografii profesjonalnej,
- e) ustala oraz określa problematykę i przeznaczenie fotografii,
- f) odtwarza etapy pracy nad fotografią profesjonalną,
- g) układa teksty życzeń na różne okazje,
- h) korzysta ze „Słownika wyrazów obcych” i „Słownika ortograficznego”,

- i) poprawnie stosuje zasady pisowni wyrazów z „rz” po spółgłoskach i zna wyjątki,
- j) umie zachować się w różnych sytuacjach życiowych.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) podająca (elementy wykładu),
- c) gier dramowych,
- d) przekładu intersemiotycznego.

Środki dydaktyczne:

- a) podręcznik multimedialny eduROM G1 Język polski,
- b) „Słownik ortograficzny” i „Słownik wyrazów obcych”,
- c) prywatne fotografie uczniów.
- d) pojęcia: fotografia profesjonalna, atelier.

Przebieg lekcji**Wprowadzenie**

1. Uczniowie oglądają przyniesione fotografie i wypowiadają się na ich temat. Wybierają jedną z nich i odpowiadają na pytania:
 - a) Co przedstawia wybrana fotografia? Kiedy i w jakim celu została wykonana?
 - b) Z jakiego sprzętu korzystał autor fotografii?

Część główna

2. Obejrzenie i omówienie zdjęć ze str. 2 (przykłady ośmiu różnych fotografii profesjonalnych).
Uczniowie odpowiadają na pytania:
 - a) Co jest tematem obejrzanych fotografii?
 - b) Czym się różnią od prywatnych zdjęć uczniów? Jak oceniacie wartość tych zdjęć?
3. Celem ćwiczenia jest wstępne, samodzielne zdefiniowanie pojęcia *fotografia profesjonalna*.
4. Wykonanie ćw. 1 (str. 2), w którym uczniowie zaznaczają właściwą odpowiedź dotyczącą cech fotografii profesjonalnej.
5. Zapoznanie się z tekstem na ekranie i nagraniem ze str. 3 o specjalnym przeznaczeniu fotografii i potrzebnym sprzęcie. Uczniowie oglądają różnego typu aparaty fotograficzne.

6. Obejrzenie fotografii na str. 4 i rozmowa o ich funkcjonalności. Wysłuchanie wykładu o rodzajach użytkowej fotografii profesjonalnej. Wyszukanie w **Słowniczku** oraz w „Słowniku wyrazów obcych” pojęcia *atelier*. Ułożenie zdania z tym wyrazem i zapisanie go w zeszytcie.

IV

7. Obejrzenia materiału ilustracyjnego ze str. 4, typy kartek z życzeniami i pozdrowieniami. Uczniowie wybierają jedną z nich, uzasadniają wybór i redagują jej opis. Celem ćwiczenia jest kształtowanie krytycznego odbioru dzieła fotograficznego oraz umiejętności opisywania szczegółów i postrzegania relacji między całością a detalem fotografii.
8. Wykonanie ćw. 2 (str. 5), w którym uczniowie łączą teksty życzeń z okolicznościami ich składania.
9. Scenka dramatowa: uczniowie wchodzą w role i składają sobie życzenia. Inni odgadują, z jakich okazji zostały złożone. Omówienie i podsumowanie scenek.

10. Obejrzenie materiału filmowego przedstawiającego sesję zdjęciową wykonywaną przez zawodowego fotografa. Rozmowa na temat etapów pracy nad fotografią (str. 6).

11. Wykonanie ćw. 3 ze str. 7, polegającego na przyporządkowaniu usłyszanych dźwięków odpowiednim określeniom słownym. Wypisanie liter, po których napisano „rz”, i uzupełnienie reguły ortograficznej (pisownia „rz” po spółgłoskach).

3 Gdy skłkniesz na kante natek, usłyszysz dźwięk. Przyporządkuj go odpowiedniemu określeniu słowemu. Po wykonaniu zadania wpisz obok wyrazów te litery, po których napisano „rz”.

tarczyca
 brzęczące
 wyprzeć
 gromić

Uzupełnij regułę ortograficzną.

Po spółgłoskach [ch], [w], [j], [ł] piszemy „rz”.

12. Wykonanie ćw. 4 ze str. 8, w którym uczniowie uzupełniają tabelkę, wpisując podane wyjątki od poznanej reguły.

Podsumowanie

13. Zredagowanie wniosku z lekcji: „Wypisz w punktach cechy fotografii profesjonalnej”. Przeczytanie i omówienie kilku notatek.
14. Praca domowa: „Wybierz i przynieś na następną lekcję dowolną fotografię profesjonalną”.

Dział F: Literatura i obraz

Temat 24: Ja, autor

Cele ogólne

Uczeń:

- a) dostrzega i komentuje swoiste właściwości utworów poetyckich oraz określa funkcje zaobserwowanych środków wyrazu,
- b) omawia i interpretuje utwory w różnych zestawieniach kontekstualnych,
- c) dostrzega związki utworów z biografiami twórców i czasem historycznym.

Cele operacyjne

Uczeń:

- a) czyta i słucha ze zrozumieniem wzorcowych recytacji utworów literackich, reaguje zgodnie z intencją nadawcy;
- b) wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- c) rozpoznaje tworzywo tekstu poetyckiego, dostrzega typowe jego cechy; wskazuje, stosuje i zna środki poetyckie typowe dla utworu lirycznego (metafora, epitet, porównanie, anafora);
- d) odróżnia ujęcia metaforyczne od dosłownych;
- e) odróżnia autora od podmiotu lirycznego;
- f) odnajduje myśl przewodnią, określa nadawcę i odbiorcę utworu lirycznego;
- g) odróżnia w tekście poetyckim wytwór wyobraźni autora od rzeczywistych wydarzeń i postaci;
- h) redaguje wypowiedź pisemną;
- i) dostrzega związki oraz różnice między dziełem literackim a dziełem plastycznym;
- j) płynnie czyta głośno, w sposób wyrazisty artykulacyjnie i przejrzysty intencjonalnie;
- k) szuka informacji o autorach tekstu;
- l) zna podstawowe informacje dotyczące życiorysów poetów – W. Szymporska, K.K. Baczyński, J. Słowacki;
- m) recytuje z pamięci wiersz;
- o) rozpoznaje punktową technikę malowania.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) podająca (elementy wykładu),
- c) gier dramowych,
- d) przekładu intersemiotycznego.

Uwagi:

Na realizację tematu przeznaczamy 6 godzin lekcyjnych – w tym 2 godziny na interpretację głosową poznanych utworów oraz na recytację wybranego wiersza z pamięci, 1 godzinę na tworzenie własnych wierszy (np. temat: Ja, autor – poeta). Poniższy projekt uwzględnia część materiału (do ćw. 19, str. 15), na którego realizację przeznaczono 2 godziny lekcyjne. Pozostałe teksty zostaną omówione na następnej lekcji, a jej podsumowaniem będzie piękna recytacja wybranego utworu. Uczniowie mogą również recytować własne wiersze.

Środki dydaktyczne:

- a) podręcznik multimedialny eduROM G1 Język polski,
- b) „Słownik terminów literackich”,
- c) tomiki poezji W. Szymborskiej i K.K. Baczyńskiego.

Pojęcia: demiurg, twórca, autor, proces twórczy.

Przebieg lekcji**Wprowadzenie**

1. Zabawa dramowa: rzeźby.

Uczniowie w kilkuosobowych zespołach, podzieleni na twórców i „tworzywo”, budują ze swoich ciał rzeźby:

- I grupa – pisarz pracujący nad książką,
- II grupa – rzeźbiarz tworzący dzieło,
- III grupa – malarz malujący obraz,
- IV grupa – reżyser pracujący nad filmem.

Podczas prezentacji inni próbują odgadnąć, co przedstawiają scenki.

Po prezentacji uczniowie „wychodzą” z ról i wypowiadają się na temat powyższych scenek.

2. Rozmowa na temat tworzywa i tworzenia różnych dzieł sztuki ze szczególnym uwzględnieniem literatury.

Część główna

3. Wysłuchanie i lektura utworu W. Szyborskiej pt. „Radość pisania” (str. 2), poprzedzone zapoznaniem się z informacją o poetce (program narzędziowy **Bio-gramy**) oraz obejrzeniem przyniesionych przez nauczyciela tomików jej poezji. Polecenie nauczyciela: „Podczas lektury i słuchania utworu zwróćcie uwagę na czynności wymienione w wierszu”.

IV

4. Rozmowa na temat wiersza. Wykonanie ćw. 1, 2 ze str. 3. Uczniowie zaznaczają czynność, o której jest mowa w wierszu, oraz formy wyrazu charakteryzującego bezpośrednio sarnę, las i wodę.
5. Wykonanie ćw. 3 i 4 ze str. 4. Uczniowie korzystają z tekstu utworu na wysuwanym ekranie, aby każdą odpowiedź potwierdzić właściwym cytatem. Ćwiczenia uświadamiają uczniom rolę poety w procesie twórczym. Przeprowadzenie rozmowy na ten temat.
6. Wykonanie ćwiczeń 5 i 6 ze str. 5 dotyczących władzy autora nad opisywanym przez niego światem. Przed wykonaniem ćwiczeń uczniowie jeszcze raz wysłuchują fragmentu utworu.
7. Rozmowa na temat autora i jego niezwykłych możliwości (ćw. 8, str. 6). Ponowne przeczytanie i analiza ostatniej strofy wiersza (ćw. 9, str.6).
8. Wykonanie ćw. 10, str. 7. Rozmowa na temat odpowiedzialności poety za to, co stworzył. Próba określenia myśli przewodniej utworu. Rozmowa na temat:

Jak rozumiesz sens słów o ponoszeniu odpowiedzialności za świat, który się stworzyło, za słowa, które się wypowiedziało, za czyny, które się popełniło. Zapisanie wniosku do zeszytu. Głośne odczytanie wiersza przez 1–2 osoby ze zwróceniem uwagi na odpowiednią artykulację i interpretację.

9. Wysłuchanie i powtórne przeczytanie wiersza J. Iwaszkiewicza pt. „Do czytelnika”, poprzedzone zapoznaniem się z biografią poety w programie narzędziowym **Biogramy** (str. 8). Obejrzenie materiału ilustracyjnego. Próba porównania tworzywa utworu literackiego i obrazu, fotografii.
10. Wykonanie ćw. 11 i 12 ze str. 9. Uczniowie określają krajobraz przedstawiony w wierszu oraz wskazują adresata utworu. Rozmowa na temat fotografii i reprodukcji ukazujących się podczas odtwarzania utworu.

The screenshot shows a digital interface with a poem on the left and two questions on the right. The poem is by J. Iwaszkiewicz, titled "Do czytelnika". The questions are:

11 Jaki krajobraz przedstawia w wierszu poeta? Zaznacz odpowiedź.

- osiedle dużego miasta
- małe miasteczko
- wieś

12 Do kogo zwraca się poeta? Zaznacz odpowiedź.

- do samego siebie
- do czytelnika
- wszystkich ludzi

The poem text is as follows:

J. Iwaszkiewicz
Z Warkocza jesieni
Do czytelnika

Chciałbym napisać, jak pies biegnie,
Wiesz cały w skłócu jedne leśnem,
Baba rżeniem sarko jodnią
I białą (strną błyszczącym błaskiem.

Czwórny pociąg mija domy,
A z wiektrowni czarne dymy,
Spłaszczony kasztan szarpie teary,
Toż się śmiech iść jak rytm.

Zależy to wszystko w skłócu białym
I żeby było tak jak żywe –
I żeby ty to widział wszystko,
I żeby był, jak ja – szczęśliwy

(Wiersze dla Wier. Antologia polskiej poezji
Aspekcyjnej, wybór J. S. Kępczyński
Warszawa 1987, s. 163)

11. Określenie uczuć i stanu poety oraz zaznaczenie pytań, jakie sobie zadaje pisarz (ćw. 13 i 14, str. 10). Zwrócenie uwagi na tytuł wiersza („Do czytelnika”). Odnajdywanie w tekście odpowiednich cytatów. Przeczytanie wykładu (str. 11) na temat funkcji dzieła oraz celów, jakie stawia sobie twórca. Analiza fragmentu „Beniowskiego” J. Słowackiego poprzedzona zapoznaniem się z biografią poety w programie narzędziowym **Biogramy**. Zwrócenie uwagi na anaforę.

12. Rozmowa na temat tworzywa dzieła literackiego i jego cech (ćw. 15, str. 12 oraz wykład). Korzystanie ze „Słownika terminów literackich”.
13. Wysłuchanie i omówienie artykułu J. Szczęsnej pt. „Jeżycjada, czyli świat według Musierowicz” (str. 13). Zapoznanie się z wykładem i rozmowa na temat reakcji czytelników. Wykonanie ćw. 16–18, str. 14 oraz 19, str. 15, polegającego na ułożeniu logicznych zdań dotyczących reakcji czytelniczek na losy bohaterów powieści.

16 Kto jest najbliższym adresatem powieści Malgorzaty Musierowicz? Zaznacz odpowiedź.

- twardo kórn.
- chępcy.
- itępczość.

17 Jaki wpływ na losy bohaterów Jeżycjady mają czytelniczki? Zaznacz odpowiedź.

- znikomy.
- duży.
- zerowy.

18 Jak czytelniczki traktują bohaterów powieści Malgorzaty Musierowicz? Zaznacz odpowiedź.

- jak nienie istęjące osoby.
- jak postacie nie z tego świata.
- jak postacie fikcyjne.

Podsumowanie

14. Dokończenie zdania: Autor dzieła literackiego ...
15. Uczniowie dopisują około pięciu zdań dotyczących twórcy i procesu tworzenia dzieła literackiego. Jest to podsumowanie dwugodzinnej lekcji.
16. Przeczytanie i omówienie 2 – 3 wypowiedzi uczniów.
17. Praca domowa: Napisz krótką wypowiedź (około 10 zdań) na temat „Czy twórca może być demiurgiem?”. Skorzystaj ze **Słowniczka** (str. 15).

Klasa II

Dział A: Kino

Temat 1: Kiedy się boimy, kiedy się śmiejemy, czyli główne gatunki filmowe

Cele główne

Uczeń:

- a) rozumnie korzysta ze środków masowego przekazu;
- b) samodzielnie, krytycznie ustosunkowuje się do oglądanych filmów, formułuje własny punkt widzenia i opinię o utworach;
- c) dostrzega i komentuje swoiste właściwości poznanych filmów oraz określa funkcje zaobserwowanych środków wyrazu;
- d) porównuje tworzywa literatury i filmu;
- e) posługuje się w czynnym języku terminami związanymi z gatunkami literackimi i filmowymi.

Cele operacyjne

Uczeń:

- a) rozróżnia i nazywa odmienne i nieodmienne części mowy,
- b) rozróżnia i nazywa gatunki filmowe oraz filmowe środki wyrazu,
- c) dostrzega i wyjaśnia różnorodne funkcje poszczególnych gatunków filmowych,
- d) odróżnia prawdę od fikcji (film biograficzny oparty na faktach a film z fikcyjną fabułą).

Metody:

- a) eksponująca,
- b) ćwiczeń praktycznych,
- c) podająca, elementy dramy.

Środki dydaktyczne:

- a) podręcznik multimedialny eduROM G2 Język polski,
- b) „Słownik terminów literackich”,
- c) czasopisma o tematyce filmowej, np. „Film”, przyniesione przez uczniów.

Uwagi:

Na rozprawkę „Czy warto oglądać horrory” ze str. 9 zostanie poświęcona osobna lekcja, prowadzona metodą aktywizującą (debatą korespondencyjną).

Przed rozpoczęciem zajęć warto uświadomić uczniom, że podział na gatunki filmowe jest umowny, a kryteria gatunkowe często są trudne do zdefiniowania i niejednokrotnie mylące. Można poprosić uczniów, by spróbowali wymienić cechy gatunkowe filmu obyczajowego i społecznego. Uczniowie na tym przykładzie przekonają się, że trudno wyznaczyć granicę, gdzie kończy się film obyczajowy, a zaczyna społeczny i odwrotnie. W każdym z tych wypadków sposoby zachowań bohaterów będą się mieściły w normach obyczajowych albo nie. Następnie należy uczniów zapoznać z **Ciekawostką** umieszczoną na początku kolejnej lekcji (niektórzy filmoznawcy wyróżniają tylko 5 tzw. żelaznych gatunków filmowych, a resztę traktują jako odmiany gatunkowe. Są to: melodramat, horror, western, science fiction, musical).

Pojęcia: gatunek literacki, gatunek filmowy, powieść, nowela, wyrazy samodzielne, niesamodzielne, wyrazy odmienne, nieodmienne, melodramat, horror, komedia, thriller, science fiction, western, cechy formalne gatunków, konwencja, film biograficzny, film przygodowy.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Krótka rozmowa na temat przyniesionych czasopism:
 - a) Podajcie tytuły czasopism o tematyce filmowej.
 - b) Z jaką częstotliwością się ukazują?
 - c) Jakie tematy są w nich najczęściej poruszane? Wymieńcie tytuły stałych działów i rubryk.

Część główna

2. Wykonanie ćwiczenia 1 (str. 2), polegającego na zaznaczeniu cech różniących poszczególne gatunki drapieżników (lew i tygrys).
3. Uczniowie samodzielnie podają inne przykłady podziału na gatunki, np. gatunki owoców, serów – rozumienie i stosowanie pojęcia: gatunek.

1 Zaznacz cechy różniące poszczególne gatunki drapieżników.

LEW

- Drapieżny
- Żyje w Afryce
- Rodzina kotów
- Ubarwienie płowizółte
- Uważany za króla zwierząt

Żyje w Azji

Drapieżny

Rodzina kotów

Ubarwienie z pomarańczowymi czarnymi pasami

TYGRYS

4. Wysłuchanie nagrania na temat celu podziału elementów rzeczywistości na kategorie i gatunki oraz wykonanie ćw. 2, str. 3. Uczniowie przypominają cechy powieści i noweli. Swoje odpowiedzi zaznaczają w ćwiczeniu, a ich poprawność sprawdzają, korzystając ze „Słownika terminów literackich” (hasła: nowela, powieść).
5. Przeczytanie tekstu ze str. 4 (wyrazy samodzielne i niesamodzielne, odmienne i nieodmienne) i wykonanie wraz z omówieniem ćw. 3, str. 5 polegającego na prawidłowym przenoszeniu wyrazów do tabeli. Uczniowie ćwiczą klasyfikowanie części mowy.

3

Wyrzy ze zdań wstaw w odpowiednie rubryki. Nazwij te części mowy, wstawiając do tabelki ich nazwy.

czaczoweli
 przytykowi
 wykryli
 spórni, parali
 czodoweli
 wczepni
 partokuli
 przytykowi
 odmerosi
 wozdzykowi

Wyrazy samodzielne	Wyrazy niesamodzielne	Część mowy	Odmienne / Nieodmienne
Fawel	—	liczebnik	odmienne
—	OTAJ	—	—
Aku	—	—	—
logi	—	—	—
draczny	—	—	—
owier	—	—	—
—	Ach	—	—
—	szel	—	—
eni	—	—	—
—	rei	—	—
ki	—	—	—
lawy	—	—	—
Witazę	—	—	—
—	no	—	—
stychi	—	—	—
zwałdem	—	—	—
owid	—	—	—
nysty	—	—	—

6. Wysłuchanie dwóch kolejnych wykładów o gatunkach filmowych (str. 6 i 7), na temat podobieństwa między gatunkami filmowymi i literackimi oraz podstawowych elementach decydujących o podziale dzieł filmowych. Obejrzenie czterech fragmentów przedstawiających różne reakcje widzów (wzruszenie, płacz; przerażenie, strach; rozbawienie, śmiech; napięcie, dreszcz emocji) na oglądane filmy i wykonanie ćw. 4, str. 8. Uczniowie przyporządkowują poszczególnym gatunkom filmowym nazwy wywołanych przez nie reakcji emocjonalnych. Utrwalają i stosują pojęcia: melodramat, komedia, horror, thriller.

7. Zapoznanie się z tekstem dotyczącym cech formalnych oraz konwencji w filmie (str.10).
8. Uporządkowanie i utrwalenie wcześniejszych wiadomości poprzez wykonanie i omówienie ćw. 5 (str. 11), polegającego na wstawieniu do tabeli odpowiednich nazw gatunków filmowych (melodramat, science fiction, western, film przygodowy, horror).
9. Obejrzenie czterech fragmentów filmów („Korczak” A. Wajdy, „Rejs” M. Piwowskiego, „Seksmisja” J. Machulskiego, „W pustyni i w puszczy” G. Hooda) należących do różnych gatunków oraz omówienie ich cech formalnych. Uczniowie odróżniają film oparty na faktach od filmu, którego twórczym jest fikcja.

Podsumowanie

10. Polecenie: Korzystając z materiałów przyniesionych na lekcję, podajcie tytuły filmów należących do różnych gatunków filmowych.
11. Praca domowa: Wypisz nazwiska znanych ci reżyserów filmowych (korzystając z programu narzędziowego **Biogramy**) i podaj tytuły ich filmów.

Dział C: Reklama**Temat 7: Od stwierdzenia do chwalenia, czyli o aktach mowy w reklamie****Cele ogólne****Uczeń:**

- a) rozpoznaje i rozumie założenia komunikacji oraz przewiduje skutki wypowiedzi i dyskutuje na temat ich etycznego wymiaru: szczerłość – nieszczerłość, manipulacja, itp.;
- b) rozumnie korzysta ze środków masowego przekazu;
- c) samodzielnie, krytycznie ustosunkowuje się do obserwowanych zjawisk kultury, formułuje i uzasadnia własne punkty widzenia i opinie.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- a) odnajduje chwytów manipulacyjnych stosowanych w reklamach i reaguje na nie;
- b) odróżnia i klasyfikuje teksty z dominacją impresywno-perswazyjną;
- c) proponuje reklamę wybranego produktu, wykorzystując poznane środki oddziaływania;
- d) rozróżnia i stosuje wyrazy nacechowane dodatnio i ujemnie;
- e) rozpoznaje różne sposoby oddziaływania na odbiorcę reklam: przekonywanie, wywieranie nacisku, wyolbrzymianie i przejawianie.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) praktyczna,
- c) gier dramatycznych,
- d) problemowa.

Środki dydaktyczne:

- a) podręcznik multimedialny eduROM G2 Język polski,
- b) wycinki reklam prasowych przyniesione przez uczniów,
- c) dowolne produkty, np. sok pomidorowy, skakanka, książka.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Uczniowie przynoszą na lekcję wycinki reklam z różnych czasopism. Lekcja rozpoczyna się od ich analizy: Jaka jest ich forma? Jakie produkty reklamują? Jaki jest ich język? Które szczególnie im się podobają?

2. Uczniowie próbują sklasyfikować reklamy ze względu na sposób oddziaływania na odbiorcę – w klasach młodszych poznali już przykłady tekstów informujących, przekonywających i zachęcających. Wykonują ćw.1 (str. 7), na podstawie którego przypominają sobie różne akty mowy: pytanie, rozkaz, zachęta, propozycja, chwalenie się, wypowiedź grzecznościowa, rada, gwarancja.

1

Przeczytaj uważnie teksty reklam i określ ich typ wypowiedzi (aktu mowy). Przetwórz numery reklam tak, by były zgodne z aktem mowy danej reklamy.

1. Rozkaz
4. Zachęta
3. Propozycja
2. Gwarancja
5. Chwalenie się
7. Pytanie
6. Wypowiedź grzecznościowa
8. Rada

Bezpłatny Tygodnik Reklamowy

Wesołych świąt wszystkim swoim klientom życzy firma "Malinowski & syn"

Jeśli nie chcesz marznąć swojego czasu, zachęcamy do odwiedzenia naszego biura. U nas nie ma kolejek.

Zamów jeszcze dziś zestaw sióół! Gwarantujemy możliwość zwrotu towaru w ciągu 14 dni.

Nigdzie nie ma niższych cen niż u nas!! Sprawdź sam.

Gabinet kosmetyczny "Gabriela" proponuje wszystkim Paniom swoje usługi: manicure, pedicure, masaż, colorism, styling.

Tylko do końca roku wszystkie towary po obniżonych cenach. Ruchmy się pospieszyć.

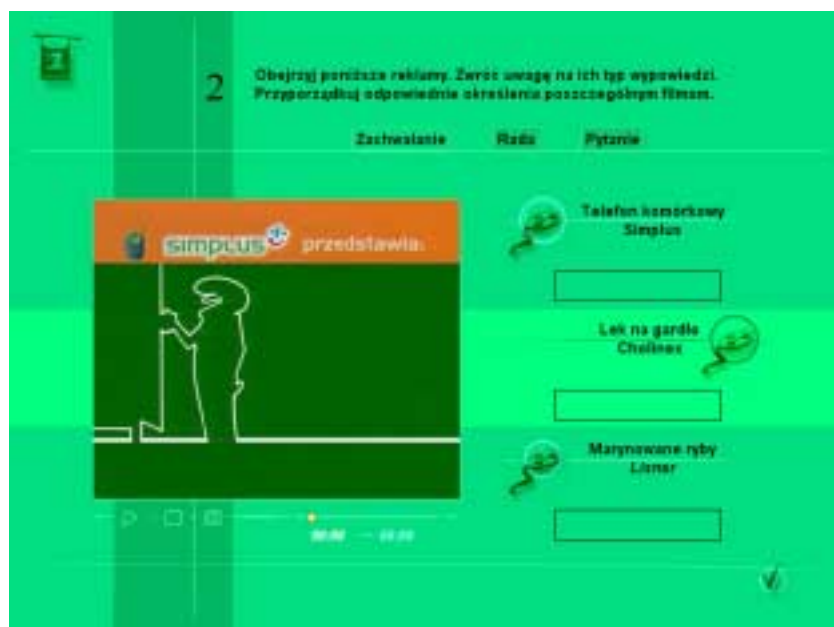
Chcesz zarobić dużo pieniędzy w krótkim czasie? Zgłoś się do naszego pośrednika!

Część główna

Ćwiczenie dramowe:

1. Chętni uczniowie mają za zadanie zareklamować klasie przygotowane przez nauczyciela przedmioty, np. sok pomidorowy, skakankę i książkę. Prezentacja może być przeprowadzona w sposób humorystyczny. Ważne, aby zastosowali oni różne typy wypowiedzi.
2. Nauczyciel omawia z klasą scenki. Uczniowie dzielą się wrażeniami – jak się czuli, gdy przekonywali innych o zaletach reklamowanych produktów. Ćwiczenie to ma na celu zastosowanie wiadomości na temat różnych typów wypowiedzi.

3. Wysłuchanie nagrania ze str. 3 na temat różnych typów wypowiedzi stosowanych w reklamach (stwierdzenia, rozkazy, pytania, obietnice, propozycje, rady, wypowiedzi grzecznościowe itp.). Aby utrwalić pojęcie „reklama”, uczniowie mogą wykorzystać opcję **Słownicza**.

4. Omówienie slajdów przedstawiających przykłady haseł reklamowych. Uczniowie podają przykłady różnych typów wypowiedzi w reklamach, odszukując je w swoich wycinkach. Głośno je prezentują.

Ćwiczenie słownikowe

Uczniowie układają zdania z czasownikami:

- stwierdzam, że ...
- rozkazuję ...
- pytam ...
- obietuję ...
- proponuję ...
- radzę ...

Pamiętaj o użyciu 1. osoby liczby pojedynczej i zapisują zdania do zeszytu.

5. Wysłuchanie wykładu ze str. 3 na temat głównej funkcji reklam: zachwalanie produktów i nakłanianie odbiorców. Rozmowa na temat różnych znanych uczniom reklam i produktów: Czy rzeczywiście zawsze są one tak dobre, jak przedstawia się je w reklamach? Uczniowie podają przykłady i dyskutują na temat rzetelności informacji w tekstach reklamowych.

6. Obejrzenie reklam telewizyjnych (str. 4) zawierających teksty reklamowe, które są pytaniem, radą i obietnicą. Uczniowie ponownie przeszukują wśród swoich wycinków prasowych i prezentują przykłady takich aktów mowy.

2

Jak się potoczyła rozmowa STUDENTA I STAREGO, bohaterów dramatu *Augusta Strindberga Szewiec wenecki*? Ustal kolejność wypowiedzi.

STUDENT: Po, hej! Dwa pan rozumiesz?

STARY: Tak, dość dobrze.

STUDENT (przesuwając fotel w kółkach): Mnie, się poszedł ci to załapać... redukujesz... Czy pan jest medusem?

STARY: Co może zrodzić zła para?

STUDENT: Przede wszystkim proszę posłuchać, mój kochany, że bym mógł przeczytać głębiej. Głęboko wiesz, co grają dziś wieczorem w teatrach.

STARY: Nie ma pan sztycy nagi?

STUDENT: Nie, studuję języki, mieszam je wam języczki, czym zrodzę

IV

7. Wykonanie ćw. 2 (str. 4), w którym uczniowie przyporządkowują odpowiednie określenia poszczególnym filmom, dzięki czemu utrwalają wiadomości o różnych aktach mowy i typach wypowiedzi.

Podsumowanie

8. Uczniowie mają za zadanie dokończyć zdanie: Na dzisiejszej lekcji... Jest to okazja do podzielenia się z innymi refleksją na temat lekcji, a jednocześnie podsumowanie zajęć. Po ustnej wypowiedzi uczniowie zapisują wniosek z lekcji do zeszytów (4-5 zdań).

Praca domowa:

Wypisz z reklam prasowych, radiowych lub telewizyjnych następujące części mowy:

Czasowniki w trybie rozkazującym	Czasowniki w trybie oznajmującym	Przymiotniki w stopniu równym	Przymiotniki w stopniu najwyższym	Rzeczowniki

Omówienie pracy domowej będzie jednocześnie punktem wyjścia następnej lekcji.

Dział D: Teatr

Temat 12: Dialog i monolog na scenie

Cele ogólne

Uczeń:

- rozpoznaje i rozumie założenia komunikacji oraz przewiduje skutki wypowiedzi,
- dostrzega i komentuje swoiste właściwości utworów literackich,
- posługuje się w sposób naturalny i funkcjonalny terminami literackimi,
- porównuje tworzywa literatury i innych dzieł sztuki.

Cele operacyjne

Uczeń:

- rozumie i właściwie stosuje pojęcia: didaskalia, tekst właściwy, dialog, monolog, elipsa, apart, monodram, recenzja;
- czasami odróżnia tekst dramatu od tekstu epickiego i lirycznego;
- charakteryzuje bohatera na podstawie wypowiedzi;
- rozpoznaje różne intencje wypowiedzi (werbalne i pozawerbalne);
- rozwija różne dialogi, określa typ dialogu oraz wnioskuje o ich przesłaniach.

Metody pracy:

- ćwiczenia praktyczne,
- eksponująca,
- drama.

Środki dydaktyczne:

Podręcznik multimedialny eduROM G2 Język polski.

Pojęcia: didaskalia, dialog, monolog, elipsa, apart, monodram, recenzja.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

- Wykonanie ćwiczenia ze strony 3. Uczniowie próbują przewidzieć odpowiedź w trzech przedstawionych sytuacjach:
 - Twoja koleżanka jest zła i nadąsana, nic nie mówi.
 - Młodszy brat / siostra przeszkadza Ci w odrabianiu lekcji.
 - Zwołujesz ważne zebranie w klasie. Ktoś zapomina przyjść.
 - Swoje propozycje wpisują w zaznaczonym miejscu.
- Pytanie nauczyciela: Co jest potrzebne (np. reżyserowi), aby ułożony dialog zaprezentować na scenie?

Część główna

- Uczniowie samodzielnie definiują pojęcie: didaskalia, następnie powstałą definicję porównują z podaną w wykładzie (str. 2). Oglądają przykłady zapisanych didaskaliów („Wesele” S. Wyspiańskiego, „Moralność pani Dulskiej” G. Zapolskiej, III cz. „Dziadów” A. Mickiewicza) i wykonują ćw. 1 (str. 2). Zaznaczają prawidłową odpowiedź na pytanie: Jak na scenie istnieją didaskalia?
- Uczniowie utrwalają cechy tekstu dramatycznego, odróżniają go od innych rodzajów literackich oraz rozumieją pojęcie *didaskalia*.
- Wykonanie ćw. 2 (str. 4). Uczniowie ustalają prawidłową kolejność wypowiedzi (rozmowa Starego i Studenta z dramatu A. Strindberga „Sonata widm”), a następnie wybrane osoby czytają uporządkowany dialog z właściwą intonacją.

Pytanie nauczyciela: Jaką funkcję pełni dialog w spektaklu, a jaką w życiu codziennym?

- Wykonanie i omówienie ćw. 3 (str. 5), mające na celu określanie funkcji dialogów na podstawie fragmentów dramatów E. Ionesco „Łysa śpiewaczka” i M. Duras „Savannah Bay”. Uczniowie oglądają fotografię ze sztuki „Niebezpieczne związki” (str. 5). Na jej podstawie próbują określić emocje towarzyszące rozmówcom.
- Wysłuchanie wykładu o elipsie oraz wykonanie ćw. 4 (str. 6), polegającego na wstawieniu w odpowiednie miejsca możliwych odpowiedzi na zadane pytania. Uczniowie rozwijają dialogi i zapoznają się z pojęciem *elipsa*. Oglądają i omawiają fotografie przedstawiające różne osoby prowadzące dialog.

Ćwiczenia dramowe: Para uczniów prowadzi krótki dialog, używając pełnych zdań, a kolejna para stosuje zdania eliptyczne. Proponowane tematy rozmów, np. Czy często chodzisz do teatru? Czytasz książki?

- Obejrzenie fragmentów przedstawień („Lekcja” E. Ionesco w reż. E. Lo Voi i „Hamlet” W. Szekspira w reż. A. Wajdy) oraz wykonanie ćw. 5 (str. 7) – zaznaczenie tego spektaklu, w którym bohaterowie, prowadząc dialog, wyglądają tak, jakby prowadzili zwykłą rozmowę. Uczniowie określają różne typy dialogu.
- Przeczytanie i omówienie tekstu na temat relacji między wypowiedziami bohaterów a łączącymi ich więzami (str. 8). Wysłuchanie fragmentu adaptacji „Małego Księcia” (rozmowa Małego Księcia z Podróżnym) i wykonanie przez uczniów ćw. 7 (str. 5) – odpowiedź na pytanie poprzez zaznaczenie prawidłowych określeń: Co czuje, odczuwa Mały Księżę?

Wiele da się powiedzieć o rozmówcach na podstawie ich wypowiedzi i sposobu, w jaki zwracają się do siebie. Można więc określić, czy są sobie równi czy też jeden podlega drugiemu. Można też scharakteryzować łączące ich więzy psychiczne i emocjonalne.

MAŁY KSIĘŻE (do Podróżnego):
Gwiazdy wydają się każdemu inni. Dla tych, którzy patrzą, gwiazdy są przeobrażeniami. Dla innych są tylko małym światłokiem. Dla uczonych są one problemami. Dla Biznesmenów były złotem. Ale wszystkie te gwiazdy mają tę samą rzecz: Ty jesteś z nich gwiazdą, którą nikt nie posiada.

PODRÓŻNY:
Czy chcesz przez to powiedzieć?

MAŁY KSIĘŻE:
Kiedy się posiedzisz, będziesz zadowolony, że nikt nie może cię zobaczyć. Będziesz moim przyjaciół. Czasem otworzysz oko, tak wiele, że przemyślisz... Twoi przyjaciele będą ogromnie zdziwieni, kiedy zobaczą, że śmiejesz się, spoglądając na niebo.

PODRÓŻNY:
Nie spuszczaj ich.

MAŁY KSIĘŻE (spoglądając na rzędy leżących na ławce):
Wiesz... Moja rodzina... Jednym z nich odpowiedziałem! Jest taka słaba, taka nieważna! Ona obroni przed światem ma

Artysta: Ewa Wójcik w adaptacji scenicznej
Małego Księcia R. Saint-Exupéry'ego na
Teatrze Dramatycznym w Białymostku

8. Rozmowa na temat fotografii: Czy fotografia Małego Księcia jest bliska twoim wyobrażeniom o bohaterze?
9. Pytanie nauczyciela: Co jest przeciwieństwem dialogu?
10. Przeczytanie definicji monologu i obejrzenie dwóch przykładów filmowych („Hamlet” Szekspira, „Nie ja” S. Becketta), a następnie wykonanie ćw. 8, str. 11, polegającego na prawidłowym nazwaniu typów powyższych monologów. Uczniowie stosują wiadomości na temat różnych rodzajów monologu.
11. Wprowadzenie pojęcia monodramu i wykonanie ćw. 12 (str. 14). Po obejrzeniu fragmentów przedstawień teatralnych („Hamlet” W. Szekspira, „Lekcja” E. Ionesco, „Kontrabasista” P. Süsskinda) uczniowie zaznaczają to, które jest monodramem.

12. Wysłuchanie wypowiedzi krytyka na temat monodramu „Święty Mikołaj” C. Mc Phersona (Teatr „Ateneum” w Warszawie), str. 15, oraz zaznaczenie prawidłowych odpowiedzi na pytania:

Jak nazwiesz tekst krytyka teatralnego?

Jaki spektakl oglądał krytyk ?

Które określenia oddają uczucia krytyka oglądającego wspomniany monodram? (ćw. 13 i 14, str. 16, 15, str. 17).

Podsumowanie

13. Wykonanie zadania 16, str. 17 – zaznaczenie zdania będącego odpowiedzią na pytanie:
Na czym – według krytyka teatralnego – polega siła aktorstwa?
14. Zapisanie i wydrukowanie w programie narzędziowym **Wypracowania** kilkuzdaniowej wypowiedzi na temat: Na czym – według ciebie – polega siła aktorstwa?

15. Przeczytanie kilku prac, ewentualna dyskusja.
16. Praca domowa: ćw. 6, str. 9, ćw. 9 str. 12, oraz 10 i 11, str. 13. Wpisanie tytułu i nazwiska autora książki, która została przełożona na scenariusz teatralny.
17. Po obejrzeniu fragmentu „Balladyny” w reż. M. Górkiewicza nazwanie wypowiedzi Skierki (wpisanie odpowiedzi w podane miejsce).
18. Zaznaczenie właściwej odpowiedzi na pytanie: Czym jest aktorstwo dla Hamleta? Nazwanie typu monologu wygłaszanego przez Hamleta.
19. Celem pracy domowej jest praktyczne zastosowanie pojęć (apart, monolog) i wiadomości poznanych na lekcji.

Dział E: Literatura i obraz

Temat 18: Książka a dzieło literackie

Cele ogólne

Uczeń:

- porównuje twórczość literatury i innych dziedzin sztuki,
- rozpoznaje wartości w utworach oraz próbuje oceniać je na tle własnego świata wartości,
- poszukuje informacji w różnych źródłach.

Cele operacyjne

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem tekst literacki i słucha go;
- odczytuje myśl przewodnią fragmentu powieści;
- przewiduje zachowanie bohatera;
- analizuje postawę bohatera wobec rodzących się uczuć;
- odróżnia zakres znaczeniowy wyrazów pochodzących od słowa „książka”, tworzy wyrazy pochodne i bliskoznaczne;
- rozumie i poprawnie stosuje związki frazeologiczne z wyrazem „książka”;
- rozdzieli zawody związane z książką;
- korzysta ze „Słownika wyrazów bliskoznacznych” i „Słownika frazeologicznego”;
- szuka informacji o autorze tekstu literackiego.

Metody pracy:

- eksponująca,
- praktyczna (praca z tekstem),
- gier dramatycznych,
- podająca (elementy wykładu),
- przekładu intersemiotycznego.

Uwagi:

Na realizację tematu należy przeznaczyć dwie godziny lekcyjne. Lekcja może poprzedzać omawianie powieści H. Ożogowskiej. Poznany fragment tej książki niewątpliwie zachęci uczniów do przeczytania całości utworu.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik multimedialny eduROM G2 Język polski,
- „Słownik wyrazów bliskoznacznych”,
- „Słownik frazeologiczny języka polskiego”,
- książeczka zdrowia, księga uczniów, egzemplarz powieści H. Ożogowskiej pt. „Za minutę pierwsza miłość”.

Pojęcia: bestseller, biały kruk, bibliofil, chronologia, synchroniczność, exlibris.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Ćwiczenie na skupienie: Uczniowie zamykają oczy i wyobrażają sobie, że są bohaterami dowolnego utworu literackiego. Przenoszą się w fikcyjny świat wybranej książki. Po minucie otwierają oczy i dzielą się wrażeniami: kim byli, jak się czuli.
2. Przedstawienie uczniom głównych celów lekcji.
3. Zaprezentowanie przez nauczyciela przyniesionych książek: książeczki zdrowia, księgi uczniów i powieści H. Ożogowskiej. Uczniowie uzasadniają użycie wyrazów pokrewnych: książka, księga, książeczka. Wykonują i omawiają ćw. 1 (str. 2), w którym należy uzupełnić rodzinę wyrazów słowa *książka*. Przyporządkowując właściwe określenia, uczniowie utrwalają wiadomości o wyrazach pokrewnych i zakresie znaczeniowym słowa: książka.

Część główna

4. Wysłuchanie i omówienie wykładu na temat książki i dzieła literackiego (str. 3) oraz wykonanie ćw. 2 (str. 3), polegającego na przyporządkowaniu wyrażeniom ich objaśnień. Uczniowie wykazują się rozumieniem znaczeń

związków frazeologicznych. Następnie odszukują w „Słowniku frazeologicznym” inne związki z tym wyrazem i wpisują dwa wybrane do zeszytu.

5. Wykonanie i omówienie ćw. 5 (str. 4), w którym uczniowie zapoznają się z różnymi zawodami związanymi z książką. Muszą nazwać kategorię rzeczowników (nazwy wykonawców czynności).

Wiadomości te stosują uczniowie w następującym ćwiczeniu dramowym: Uczniowie są dobrani w pary. Jeden podaje nazwę czynności, drugi tworzy od niej nazwę wykonawcy czynności, np. maluje – malarz, piecze – piekarz.

6. Wykonanie i omówienie ćw. 8 (str. 6), w którym terminom: biały kruk, katalog i bestseller należy przyporządkować odpowiednie wyjaśnienia. Uczniowie wykazują się znajomością i rozumieniem tych pojęć. Aby je poprawnie zastosować, układają po jednym zdaniu z każdym z nich i zapisują je do zeszytów.

7. Uczniowie wykonują samodzielnie ćw. 13 (str. 8), w którym zaznaczają synonimy słowa *książka*. Następnie szukają w „Słowniku wyrazów bliskoznacznych” innych synonimów tego wyrazu i zapisują je w zeszycie.

8. Wysłuchanie wykładu (str. 8), na temat synchronii dzieła malarskiego. Krótka rozmowa dotycząca wyobraźni potrzebnej do odbioru dzieła literackiego.

4

14 Czy „czytać lekturę” to to samo co „wielkować się lekturą”?
Przyporządkuj obu zwrotom odpowiednie określenia.

oddawać się lekturze
czytać lekturę

Z książki: narracja, dialog, zapowiedź, a także symbol
na przykład: obraz, postać

15 Który z przekazów: obraz czy tekst, jesteśmy w stanie odebrać od razu w całości? Zaznacz go.

tekst obraz

Dzisiaj bardziej odbieramy etapami, ponieważ czytamy wers po wersie, widać po kądzi. Dopiero jeżeli przewyższy czytanie, mamy wrażenie, że naprawdę czytaliśmy. Natomiast sztuka malarska podlegamy w całości, wszystko jednocześnie, synchronicznie.

9. Zapoznanie się z fragmentem powieści H. Ożogowskiej (str. 9) poprzedzone wyszukaniem i odczytaniem biogramu pisarki, zamieszczonego w programie narzędziowym **Biogramy**.
10. Wykonanie ćw. 16 i 17 str. 11 i 12 sprawdzających zrozumienie utworu. Uczniowie potwierdzają swoje odpowiedzi odpowiednimi cytatami odszukiwanymi w tekście.

11. Rozmowa na temat różnicy w odbiorze opisu jesieni w powieści i na fotografii przedstawionej na str. 11.
12. Wykonanie ćw. 18 (str. 12) poprzedzi scenka dramatowa: Dwoje chętnych uczniów wchodzi w role bohaterów powieści – Wojtka i Ewy. Przeprowadzają rozmowę. Wojtek dyskretnie zwraca uwagę koleżance na jej wygląd.
- Podsumowanie scenek – odpowiedź na pytania:
 Jak uczennica czuła się w roli Ewy?
 Jak uczeń czuł się w roli Wojtka?
 Dlaczego tak się czuli?
 Jak się powinniśmy zachować w podobnej sytuacji?
13. Uczniowie redagują samodzielnie kilka zdań – wypowiedź Wojtka, w której dyskretnie zwraca uwagę Ewie na jej dziwny wygląd. Odczytują 2–3 wypowiedzi.

Podsumowanie

14. Uczniowie odpowiadają na pytanie: Jaka jest różnica między książką a dziełem literackim?
Krótka dyskusja i zapisanie wniosku do zeszytu.
15. Praca domowa: Zaprojektuj exlibris swojego domowego księgozbioru.

Klasa III**Dział A: Kino****Temat 2: Kino a literatura****Cele ogólne****Uczeń:**

- a) porównuje tworzywa literatury i kina;
- b) dostrzega i komentuje swoiste właściwości utworów literackich i filmów oraz określa zaobserwowane środki wyrazu.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- a) rozumie i wyjaśnia pojęcie: adaptacja;
- b) porównuje utwór literacki z jego adaptacją filmową;
- c) wymienia pierwsze adaptacje filmowe oraz nazwisko reżysera, który dokonał pełnej adaptacji „Hamleta” Szekspira;
- d) wyjaśnia zależności między literaturą a kinem;
- e) wylicza nazwiska twórców, którzy dokonali adaptacji wybitnych polskich utworów;
- f) czyta ze zrozumieniem oraz interpretuje teksty kultury;
- g) dostrzega wartości wpisane w teksty kultury;
- h) dokonuje celowych operacji na tekście (przekształca go stylistycznie).

Metody pracy:

- a) eksponująca;
- b) przekładu intersemiotycznego;
- c) pracy z tekstem;
- d) podająca;
- e) ćwiczeń praktycznych.

Uwagi:

Przed realizacją tematu omawiamy z uczniami całość lub wybrany fragment (rozdział VIII tomu I) „Lalki” Bolesława Prusa. Na przeprowadzenie lekcji przeznaczamy 2 godziny lekcyjne.

Środki dydaktyczne:

Podręcznik multimedialny eduROM G3 Język polski.

Pojęcia: adaptacja, stylizacja.

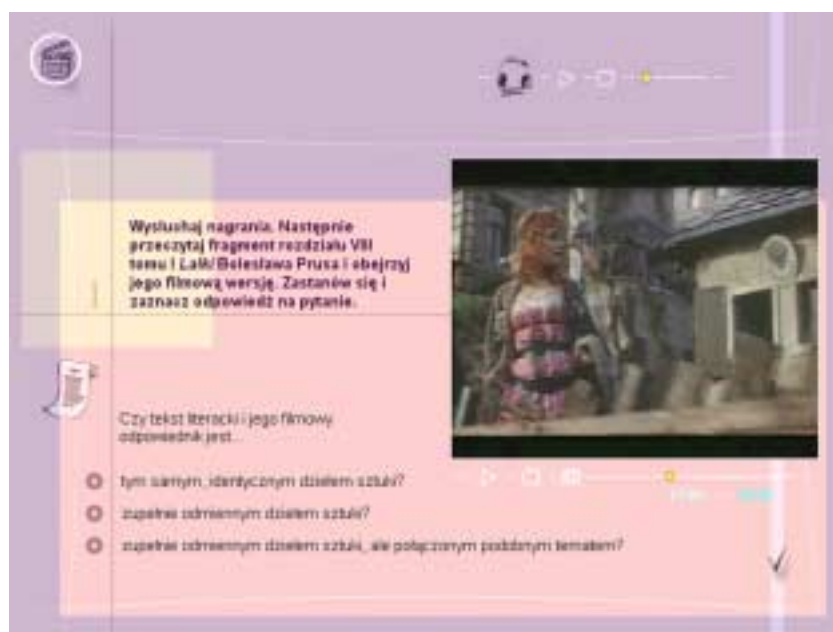
Przebieg lekcji**Wprowadzenie**

Rozmowa na temat: Co wolicie – książkę czy film? Uczniowie uzasadniają swoje wypowiedzi i podają wybrane przykłady.

Część główna

1. Wysłuchanie nagranej rozmowy uczniów (str. 2), w której jeden beztrąsko twierdzi, że nie przeczytał lektury (VIII rozdz. I tomu „Lalki” B. Prusa), lecz obejrzał jej adaptację.
2. Zapoznanie się z fragmentem filmowej wersji „Lalki”. Uczniowie porównują tekst lektury z filmem i wykonują ćwiczenia, polegające na wybraniu jednej z trzech możliwości, będącej zakończeniem zdania:

„Tekst literacki i jego filmowy odpowiednik jest...”. (str. 2). Uczniowie uzasadniają swoją odpowiedź i komentują wcześniej wysłuchaną rozmowę.

Wysłuchaj nagrania. Następnie przeczytaj fragment rozdziału VIII tomu I Lalki Bolesława Prusa i obejrzyj jego filmową wersję. Zastanów się i zaznacz odpowiedź na pytanie.

Czy tekst literacki i jego filmowy odpowiednik jest...

- tym samym, identycznym dziełem sztuki?
- zupełnie odmiennym dziełem sztuki?
- zupełnie odmiennym dziełem sztuki, ale połączonym podobnymi tematami?

3. Przeczytanie wykładów oraz wysłuchanie nagrania na temat związków literatury i kina (str. 3).

4. Praca z opcją **Słowniczek** – wyjaśnienie i omówienie terminu *adaptacja*.

Każde od samego początku, opowiadają, uosabiają historie, pokazują bohaterów i zdarzenia, wychodząc w związku z tekstem literackim, przede wszystkim epiką. Najbardziej znanym sposobem wyodrębnienia filmu i literatury są **adaptacje**.

Adaptacją, a czasem ekranizacją nazywamy filmy powstałe na podstawie literackiego oryginału. Jest to więc przeniesienie utworu literackiego, jego przystosowanie do wyrobów sztuki filmowej.

Tematy więc, że adaptacja to samodzielne dzieło filmowe, zasadniczo różni się od literackiego oryginału.

Podległość i film: J. Hoffmeyer „Opisane i opowiedziane” (2016)

5. Zapoznanie się z wykładem oraz tekstem nagrania o pierwszych adaptacjach filmowych (str. 4).

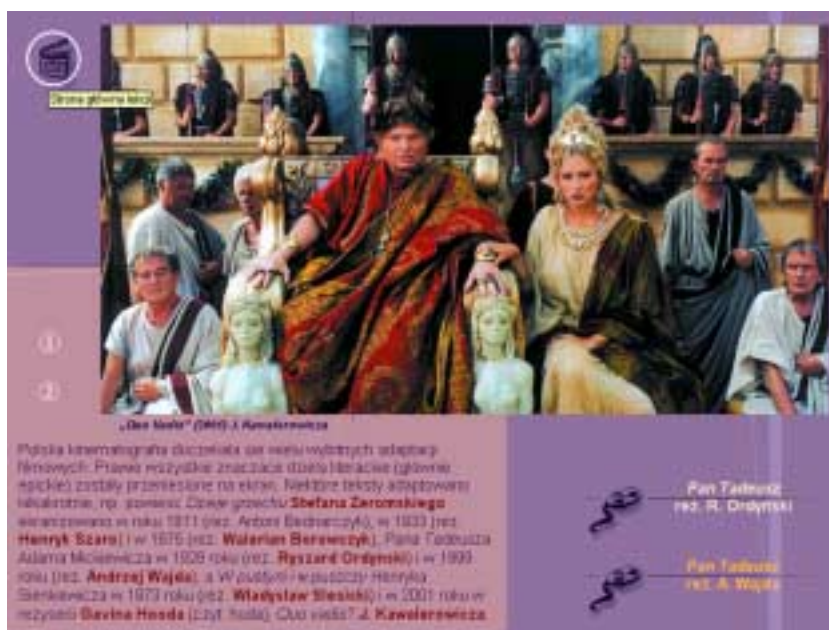

6. Rozmowa o przyczynach niechęci do adaptacji filmowych w latach dwudziestych XX wieku.
7. Praca w opcji **Biogramy** (Emil Zola jako autor jednej z pierwszych sfilmowanych powieści).
8. Obejrzenie fragmentu Wielkiej Improwizacji z filmu „Lawa” T. Konwickiego i ustalanie odpowiedzi na pytanie, na czym polega odmienność tej adaptacji od tekstu A. Mickiewicza.
9. Praca samodzielna uczniów – redagowanie notatki: „Jakie czynniki decydują o odmienności filmowej od literackiego pierwowzoru?”
10. Odczytanie kilku prac, a następnie przeczytanie wykładu (str. 6) na ten sam temat i ewentualne uzupełnianie odpowiedzi.
11. Zaprezentowanie wybranych przez nauczyciela egzemplarzy utworów Szekspira i przeczytanie wykładu (str. 7) o adaptacjach utworów tego twórcy.

IV

- 12. Praca w opcji **Biogramy** (Kenneth Branagh, reżyser adaptacji dzieł Szekspira).
- 13. Obejrzenie fragmentów „Pana Tadeusza” (str. 8) – ekranizacji z 1928 i 1999 roku, omówienie zastosowanych w nich filmowych środków wyrazu oraz porównanie z tekstem literackim.
- 14. Zapoznanie się z wykładem (str. 8) o polskich adaptacjach filmowych i obejrzenie fragmentu jednego z najsłynniejszych seriali popularyzujących dzieła literatury polskiej („Noce i dnie” Marii Dąbrowskiej w reżyserii Jerzego Antczaka).
- 15. Obejrzenie fragmentów „Krzyżaków” A. Forda i „Chłopów” J. Rybkowskiego oraz wykonanie ćwiczenia (str.11) polegającego na przełożeniu wypowiedzi bohaterów na język współczesny z zachowaniem ich sensu, a następnie jej zapisaniu.
- 16. Zapoznanie uczniów z pojęciem: stylizacja (praca w opcji **Zapamiętaj**, str.11).
- 17. Obejrzenie i omówienie fragmentów najnowszych adaptacji wybitnych dzieł literackich, zrealizowanych w 2000 roku:
„Przedwiośnie” w reżyserii Filipa Bajona na podstawie powieści Stefana Żeromskiego;
„W pustyni i w puszczy” Gavina Hooda na kanwie powieści Henryka Sienkiewicza.

Podsumowanie

18. Korzystając z opcji **Biogramy** wypisz nazwiska znanych polskich reżyserów (wykład, str. 8 i 10), przy każdym z nich podaj tytuły filmów.

Dział C: Internet

Temat 8: Krótka historia Internetu

Cele ogólne

Uczeń:

- poszukuje informacji w różnych źródłach,
- dostrzega i komentuje swoiste właściwości różnych tekstów kultury oraz określa funkcje zaobserwowanych środków wyrazu.

Cele operacyjne

Uczeń:

- odtwarza historię Internetu, wymienia ważne wydarzenia z nią związane;
- przedstawia zasady działania sieci komputerowych oraz obecny charakter Internetu;
- wyszukuje w tekście, gromadzi i porządkuje informacje na temat Internetu;

- d) rozpoznaje tworzywo, typowe cechy i określa systemy znaków przenoszących informacje w Internecie;
- e) wyraża własne zdanie na określony temat;
- f) redaguje pisemną wypowiedź – notatkę z lekcji.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) praktyczna (praca z tekstem),
- c) podająca (elementy wykładu).

Środki dydaktyczne:

Podręcznik multimedialny eduROM G3, Język polski.

Pojęcia: internauta; ARPANET; personal computer; serwery internetowe; portal internetowy.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Rozmowa na temat znanych środków masowego przekazu. Wypowiedzi uczniów o tych mediach, z których najczęściej korzystają. Nawiązanie do Internetu, jako coraz popularniejszego środka masowego przekazu.

Część główna

2. Zapoznanie się z tekstem na temat historii Internetu (str. 2). Przeczytanie informacji o wydarzeniach historycznych, które przyczyniły się do powstania Internetu (str. 2 i 3). Obejrzenie i omówienie slajdów ilustrujących te wydarzenia. Rozmowa na temat poznanych faktów.

3. Przeczytanie i analiza tekstu przedstawiającego historię rozwoju komputera (str. 4). Zapoznanie się z **Ciekawostką** (str. 4). Wyjaśnienie i wypisanie wyrazów związanych z komputeryzacją. Ułożenie z nimi zdań i zapisanie ich do zeszytu.

4. Obejrzenie animacji i wysłuchanie nagrania na temat sieci komputerowych (str. 5 i 6). Rozmowa na temat pierwszej w historii rozległej sieci komputerowej.

5. Zapoznanie się z wykładem na temat sieci komputerowych: wojskowej MIL-NET i cywilnej ARPANET, nazwanej później Internetem. Rozmowa na ten temat.
6. Analiza tabelki przedstawiającej wydarzenia z historii Internetu (str. 8). Przezczytanie i omówienie tekstu na temat użytkowników Internetu obecnie (str. 9).
7. Wykonanie ćw. 1–5 (str. 10, 11), utrwalających zdobytą na lekcji wiedzę o Internecie. Omówienie i ewentualna poprawa.
8. Zapoznanie się z tekstem i nagraniem na temat przyszłości Internetu (str. 12).

Podsumowanie

9. Odpowiedź na pytanie zadane w ostatnim zdaniu nagrania: Czy w przyszłości Internet uniezależni się od komputera i poprzez inne media stanie się elementem ludzkiego życia? Dyskusja na ten temat. Zapisanie wniosku z dyskusji do zeszytu.
10. Praca domowa: A czy ty korzystasz z Internetu? Opisz swoje doświadczenia internauty. – Program narzędziowy **Wypracowania** (str. 12).

Dział D: Prasa**Temat 12: Gatunki dziennikarskie: reportaż****Cele ogólne****Uczeń:**

- a) dokonuje intersemiotycznego przekładu treści obrazu na wypowiedź;
- b) dostrzega i komentuje swoiste właściwości reportażu i określa funkcje zaobserwowanych środków wyrazu;
- c) dostrzega związki utworów z biografiami twórców i czasem historycznym.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- a) definiuje pojęcie: reportaż;
- b) wymienia formy reportażu oraz jego rodzaje;
- c) korzysta z encyklopedii, szuka informacji o autorach;
- d) czyta i interpretuje teksty kultury (odróżnia prawdę historyczną od fikcji);
- e) dostrzega i analizuje kontekst (historyczny, biograficzny) niezbędny do interpretacji tekstu;
- f) tworzy rodzinę wyrazów;
- g) dostrzega wartości wpisane w teksty;
- h) wyjaśnia, jakimi cechami charakteryzuje się dobry reporter oraz na czym polega charakter pracy reportera.

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) przekładu intersemiotycznego,
- c) ćwiczeń praktycznych,
- d) podająca,
- e) pracy z tekstem.

Środki dydaktyczne:

Podręcznik multimedialny eduROM G3.

Pojęcia: reportaż.

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Rozmowa na temat gatunków prasowych – uczniowie wymieniają przykłady znanych im gatunków prasowych.
2. Podanie głównych celów lekcji.

Część główna

3. Zapoznanie się z wykładem – definicja reportażu i jego cechy (str. 2).
4. Wykonanie ćw. nr 1 (str. 2), polegającego na zaznaczeniu pojęć związanych z reportażem.
5. Przeczytanie krótkiego wykładu o formach i odmianach gatunkowych reportażu (str. 4).
6. Obejrzenie zdjęć i wpisanie pod nimi nazw rodzaju reportażu, który mógłby powstać z materiałów zdobytych w przedstawionych okolicznościach (ćw. 2, str. 4).

2

Wpisz obok zdjęć nazwę rodzaju reportażu, który mógłby powstać z materiału zdobytego w przedstawionych okolicznościach.

1

2

3

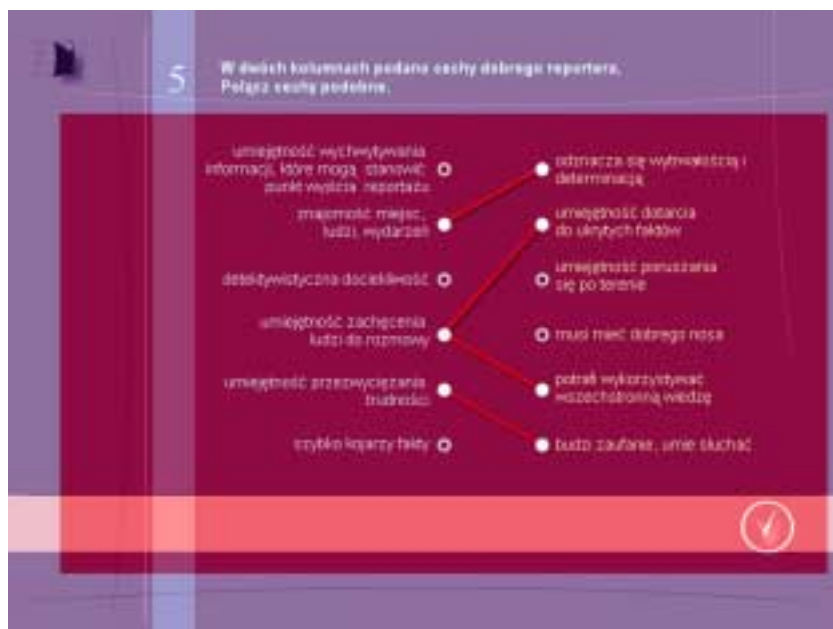
4

Reportaże dzielą się na wiele rodzajów temat. Rozróżniamy reportaże: polityczny, galimatuz, reportaż społeczny, sportowy, podróżniczy, publicystyczny, wojenny, satyryczny, śledczy.

7. Wysłuchanie tekstu nagrania o konieczności autentyczności w reportażu (str. 4) i omówienie przedstawionych zdjęć reportażowych.
8. Obejrzenie zdjęć, które mogłyby być fotograficznymi ilustracjami różnych rodzajów reportażu, przyporządkowanie właściwych podpisów do zdjęć (ćw. 3, str. 5).

9. Zapoznanie się z tekstem oraz nagraniem na temat cech dobrego reportera i obejrzenie zaprezentowanych zdjęć (str.6).
10. Wykonanie ćw.5 (str.9), polegającego na przeczytaniu podanych w dwóch kolumnach cech dobrego reportera i połączeniu cech podobnych.

11. Zapoznanie się i omówienie tekstu (str.7, 8) na temat charakteru pracy reportażysty.

12. Obejrzenie przykładów zdjęć reporterskich i zaznaczenie odpowiedzi na pytanie: „W jaki sposób reporter zdobywa informacje” (ćw.4, str.7).
13. Obejrzenie portretów znanych polskich reportażyistów (str.10): Melchiora Wańkowicza, Ksawerego Pruszyńskiego, Krzysztofa Kąkolewskiego, Ryszarda Kapuścińskiego i przeczytanie krótkich notek, a następnie praca w grupach z wykorzystaniem encyklopedii (uzupełnianie informacji).
14. Prezentacja przez nauczyciela wybranych egzemplarzy utworów wymienionych twórców.
15. Utrwalenie wiadomości ze słowotwórstwa (tworzenie rodziny wyrazów słowa *reportaż*) – ćw. 6, str. 11.
16. Przeczytanie fragmentu książki reportażowej „Bitwa o Monte Cassino” Melchiora Wańkowicza.
17. Omówienie cech przeczytanego tekstu (str. 12).

Podsumowanie

18. Zredagowanie i zapisanie notatki z lekcji według punktów:
 - a) definicja i ważne cechy oraz rodzaje reportażu,
 - b) cechy dobrego reportera.

Dział F. Literatura i obraz

Temat 23: „Pan Tadeusz” – epepeja narodowa

Cele ogólne

Uczeń:

- a) dostrzega i komentuje swoiste właściwości utworów literackich oraz określa funkcje zaobserwowanych środków wyrazu;
- b) dostrzega uniwersalność doświadczeń i uczuć wpisanych w dzieła różnych okresów, zwłaszcza tradycji szlacheckiej;
- c) porównuje tworzywo literatury i innych dzieł sztuki;
- d) dostrzega związek utworu z biografią twórcy i czasem historycznym

Cele operacyjne

Uczeń:

- a) słucha ze zrozumieniem wzorcowych recytacji fragmentów „Pana Tadeusza”;
- b) czyta płynnie głośno, w sposób wyrazisty artykulacyjnie i przejrzysty intencjonalnie;
- c) wyodrębnia z fragmentu utworu najważniejsze problemy i określa tematykę;

- d) zna podstawowe informacje z biogramu A. Mickiewicza;
- e) zna i stosuje pojęcia z teorii literatury – świat przedstawiony, narrator, bohater, czas i przestrzeń dzieła literackiego, epopeja narodowa, inwokacja; określa przynależność gatunkową utworu

Metody pracy:

- a) eksponująca,
- b) praktyczna (praca z tekstem),
- c) podająca (elementy wykładu),
- d) przekładu intersemiotycznego.

Uwagi:

Realizację tematu planuje się na dwie godziny lekcyjne. Omawianie lektury zostało poprzedzone zadaniem przeczytanie całości „Pana Tadeusza”. Dodatkowo można przeprowadzić lekcje poświęcone wykonaniu albumu na temat życia i twórczości A. Mickiewicza (2 godz.), analizie fragmentów opisujących przyrodę, zaznaczonych przez uczniów (1 godz.), charakterystyce wybranego bohatera (Jacka Soplicy lub kobiet przedstawionych w dziele – 1 godz.), interpretacji głosowej i recytacji wybranych fragmentów (2 godz.).

Środki dydaktyczne:

Podręcznik multimedialny eduROM G3, Język polski.

Pojęcia: epopeja narodowa, inwokacja, bohater zbiorowy.

Przebieg lekcji**Wprowadzenie**

1. Obejrzenie i omówienie materiału ilustracyjnego przedstawiającego popiersie A. Mickiewicza oraz kartę tytułową „Pana Tadeusza” (str. 2). Zapoznanie się z biografią poety – **Biogramy**. Rozmowa na temat pobytu Mickiewicza w Paryżu i jego tęsknoty za krajem.

Część główna

2. Wysłuchanie nagrania na temat inspiracji literackich (str. 2). Obejrzenie materiału ilustracyjnego – kart tytułowych utworów (str. 2).
3. Przeczytanie i omówienie wykładu na temat cech utworu jako epopei narodowej. Obejrzenie XIX-wiecznych rycin Paryża i rozmowa na temat genezy „Pana Tadeusza” (nagranie, str. 4).

4. Wyjaśnienie znaczenia pojęcia **inwokacja** (nagranie, str. 5). obejrzenie i omówienie materiału ilustracyjnego. Porównanie fotografii z opisem krajobrazu w wysłuchanym fragmencie inwokacji. Przeczytanie **Ciekawostki** i obejrzenie wizerunków Matki Boskiej. Wykonanie ćw. 1 (str. 5), w którym uczniowie określają tematykę inwokacji. Odczytanie inwokacji przez 1–2 uczniów.
5. Wysłuchanie recytacji fragmentu opisu przyrody (str. 6). Zapoznanie się z tekstem na temat znaczenia opisów przyrody w utworze. Wykonanie ćw. 2 (str. 6), polegającego na zaznaczeniu określeń kojarzących się z opisem dworu i obejścia Sopliców.
6. Przeczytanie fragmentu księgi I, opisującego pokój w dworku soplicowskim, poprzedzone przeczytaniem tekstu na str. 7. obejrzenie i omówienie materiału ilustracyjnego (str.7). Wykonanie ćw. 3 (str. 7), sprawdzającego zrozumienie treści przeczytanego fragmentu.
7. Przeczytanie wykładu na temat kultywowania tradycji w Soplicowie. Wysłuchanie nagrania fragmentu o grzeczności. Wykonanie ćw. 4, w którym uczniowie porządkują kryteria obowiązujące w domu Sopliców na podstawie fragmentu tekstu (str. 8).
8. Wysłuchanie nagrania i przeczytanie tekstu na temat antropomorfizacji przyrody. Wyjaśnienie znaczenia pojęcia „antropomorfizacja”. Wykonanie ćw. 5 (str. 9), dotyczącego roślin opisanych w poznanym fragmencie.

4 Czytaliśmy podziwiał życie codzienne w Soplicowie są opisy przyrody. Jednym z takich podziwiał stworzonych przez Młodego jest antropomorfizacja – nadawanie nieludzkiej przynajmniej cech ludzi.

5 Po przeczytaniu poniższego fragmentu połącz rośliny z przypisanymi im cechami.

Dłogi są –

Drzewa iwinne, zapadzone w ziemię,
 Ocierniałe szorstkie pole, spodem przęki,
 Tu kapusta, podziwiał schyłki wody,
 Słodzi i tda się słonecznik w lesach jaryny,
 Tam, pączki strąki w mroźnym zabójczy wiatraczu,
 Wymywały dół obraca na nią białą oczo,
 Ciężkie podziwiał strąki kłosa kłosa,
 Głębokożłone owego wiatracz trzaski hachusa,
 Kłosa był swej kłosa w trzaski, strąki
 Wiatracz się jak polci: medzy buraki czerwone

(ks. I, w. 403-412)

wina białe
 wiatracz mroźny
 oczo wiatracz
 strąki strąki

9. Przeczytanie tekstu na temat historii przedstawionej w utworze (str. 10). Wykonanie ćw. 6 (str. 10). Zapoznanie się z **Ciekawostką** na temat prawdy historycznej w epopei.

Milanskość spródw przędzy w Panu Tadeuszu sprawka, że poemat narodził się całym pokoleniem i żył w niej wódz **pejzaż** ułmianego za typowo polski. Ułmiał też wyobrazenie o polskim charakterze narodowym. Ułmiał go i Kłócił Róbkę, sprókniew, wópeł trzech zaburów, który z łubnego szlachoty przemieniał się w sługę narodowej sprawy. To jego przeobrażenie miało być wskazówką dla społeczeństwa dobiegającego rewolucji.

6

Siemienie ranny Róbkę otrzymał przed zgonem wiadomość o wybuchu wojny z Rosją. Czy rzeczywiście Napoleon wypowiedział Rosji wojnę latem 1811 roku, jak to wynika z czasu akcji księgi X? Wzaw TAK lub NIE.

Dot:

10. Wysłuchanie nagrania na temat bohatera zbiorowego występującego w „Panu Tadeuszu”. Obejrzenie i omówienie ilustracji przedstawiających szlachtę (str. 11). Rozmowa na temat bohaterów epopei.

11. Wyjaśnienie znaczenia przymiotnika *ostatni* (tekst). Zapisanie tytułu poematu w pełnym brzmieniu (ćw. 7, str. 12).

Ułmiankożę sdyłm epiki szlachoty; To sdyłmowość typów ludzkich i obyczajów typowych wielokrotnie powtarzających się na wiekach Pana Tadeusza przymiotnik „ostatni” Cóż więc „ostatni” oznacza w „Lobow Woźny” (rysunki) (ks. I, w. 892); „ostatni” Klucznik Horszalkowski (ks. V, w. 305); „ostatni” to „ostatni” i Horszalkowski, „ostatni” po kładzie” (ks. X, w. 770); a Pankamerzy to „ostatni” „ostatni” „ostatni” (ks. XI, w. 800). Takie tytuły poematu zapowiadają opowieść o zamkniętej przeszłości. Nawet słowo „ostatni” nad Soplicowem wywołującym zamyślenie Tadeusza i Zosi jest pozbawionym świata, który przestaje istnieć.

7

Wpisz tytuł poematu w pełnym brzmieniu.

Zakończenie

12. Wysłuchanie nagrania poloneza Ogińskiego (str. 13). Przeczytanie tekstu na ekranie o optymistycznym zakończeniu utworu. Nawiązanie do ekranizacji „Pana Tadeusza”.
13. Praca domowa: Zaznacz w utworze fragmenty opisujące przyrodę.

Hanna Ciborowska i Beata Piaseczna

IV

SCENARIUSZE WYBRANYCH LEKCJI

V. SPRAWDZIANY WIADOMOŚCI ORAZ UMIEJĘTNOŚCI (PRZYKŁADY)

KLASA I

Lekcja 23

Dział: Teatr

Ćw. 1.

Po zapoznaniu się z fragmentem *Romea i Julii* Williama Szekspira (Shakespeare'a) w przekładzie Stanisława Barańczaka wskaż przestrzeń przedstawioną na scenie i przestrzeń domyślną, zaznaczając właściwą odpowiedź.

William Szekspir (Shakespeare)
Romeo i Julia
fragment sceny IV aktu I

Ulica przed domem Capulettich. Wchodzą Romeo, Merkucjo, Benvolio i pięciu lub sześciu innych Gości w maskach oraz eskorta z pochodniami.

ROMEO:

Więc co przy wejściu – wygłaszamy mowę
 Czy pakujemy się bez ceregieli?

BENVOLIO:

Te przebieranki i mowy na progu
 To zwyczaj, który dawno wyszedł z mody.
 Po co nam Amor z przepaską na oczach,
 Z tatarskim łukiem z kawałka deszczułki –
 Żeby jak strach na wróble płoszył damy?
 I po co mamy wykuwać na pamięć
 Oracje – żeby je potem przy wejściu
 Dukać niezdarńie z pomocą suflera?
 Niech sobie myślą, co zechcą: wchodzimy. (...)

Przestrzeń przedstawiona na scenie:

ulica przed domem Montecchich,

ulica przed domem Capulettich.

Przestrzeń domyślna, w którą za chwilę wejdą bohaterowie:

ogród Montecchich,

ogród Capulettich,

dom Montecchich,

dom Capulettich.

Ćw. 2.**Podpisz zdjęcia, określając dystans, jaki zachowują na nich postacie sceniczne.**

indywidualny, intymny, publiczny, społeczno-doradczy

(Uczeń ma do wyboru cztery zdjęcia z różnych przedstawień.)

Ćw. 3.

Na początku przedstawienia *Romea i Julii* Chór informuje, że potrwa ono dwie godziny. Jak wiesz, czas spektaklu i czas sceniczny bardzo się różnią. Zwróć uwagę, jak mija czas Julii, niecierpliwie oczekującej powrotu swej piastunki, którą wysłała do Romea.

William Szekspir (Shakespeare)

Romeo i Julia

fragment sceny V aktu II

Ogród Capulettich. Wchodzi Julia.

JULIA:

Zegar dziewiątą bił, gdy ją posłałam;

Przyrzekła, że za pół godziny wróci.

Czyżby nie mogła go znaleźć? Nie, nie:

Ona po prostu powoli się rusza,

Nogi ma słabe. Posłańcem miłości

Powinna raczej być myśl, dziesięć razy

Szybciej pędząca niż słoneczny promień,

Który cień spędza z pochyłego wzgórza. (...)

Słońce w tej chwili jest w najwyższym punkcie

Stromej podróży przez przełęcz dnia:

Już trzy godziny, trzy długie godziny

Zdążyły minąć – a jej ciągle nie ma.

Gdyby w niej była energia uczucia
I ciepło młodej krwi, byłyby w stanie
Lecieć z mojego rozkazu jak piłka
W dłonie miłego, i od niego do mnie.
Ale gdzież starcom do takich mozołów:
Są nieruchawi i ciężcy jak ołów. (...)

Uzupełnij zdania, wpisując (słownie) liczebniki obrazujące upływ czasu w monologu Julii.

Chociaż spektakl ma trwać **(dwie)** godziny, dla bohaterów czas inaczej biegnie. Oto Julia wysyła piastunkę Martę o **(dziewiątej)** rano do Romea. Marta obiecuje, że wróci za **(pół)** godziny. Mijają jednak aż **(trzy)**, a jej nie widać.

Ćw. 4.

Wskaż tarczę zegarową z godziną, w której Julia wypowiedziała przytoczone poniżej słowa.

(Na ekranie dostępny tekst dramatu. Na stronie trzy zegary ze wskazówkami ustawionymi na godzinie dziewiątej, dziewiątej trzydzieści i dwunastej. Uczeń klika zegar wskazujący godzinę dwunastą).

Ćw. 5.

Zaznacz zdanie określające ruch sceniczny.

Są to momenty dużej aktywności aktorów na scenie.

Są to wszystkie działania aktorów na scenie.

Są to momenty wchodzenia na scenę i schodzenia z niej aktorów.

Ćw. 6.

Zaznacz zdanie określające *katharsis*.

To rodzaj „oczyszczenia” uczuciowego, którego doznają widzowie pod wpływem spektaklu.

To negatywne emocje, które uzewnętrzniają widzowie w trakcie przedstawienia.

To pozytywne emocje, które uzewnętrzniają widzowie w trakcie przedstawienia.

Ćw. 7.

Papkin to postać komiczna z *Zemsty* Aleksandra Fredry. Określ rodzaj komizmu ukryty w każdym z poniższych zdań dotyczących tej postaci.

Papkin ubierał się w stylu francuskim, nosił perukę i lubił się przechwalać.

komizm (**postaci**) lub (**charakteru**)

Papkin używał wyszukanych słów nie zawsze zgodnie z ich sensem.

komizm (**słowny** lub **słowa**)

Papkin, tchórz z natury, udawał przed Klarą zucha gotowego spełnić jej niezwykle życzenia, byle tylko oddała mu swą rękę.

komizm (**sytuacji**)

Ćw. 8.

Czasem można zapobiec złemu humorowi. Oto sposób na dobry humor w ciągu dnia, wynaleziony przez Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

**TEATRZYK „ZIELONA GĘŚ”
ma zaszczyt przedstawić
*Sposób na dobry humor***

Występują:

Gzegzółka i Piekielny Piotruś

SCENA I

GZEGŻÓŁKA

(wstaje z łóżka lewą nogą):

Niech cholera weźmie to całe życie. Piotrusiu, chodź tutaj, to cię zwymyślam i znieważę.

PIEKIELNY PIOTRUŚ

(patrząc przez dziurkę od klucza):

Gzegzółka znowu dzisiaj wstał lewą nogą. Trzeba coś na to zaradzić.

GZEGŻÓŁKA:

Piotrusiu!!!

(awanturuje się i używa wyrażeń)

SCENA II

Noc. Piekielny Piotruś skrada się i przywiązuje lewą nogę Gzegzółki do łóżka zielonym sznurkiem.

SCENA III**GZEGŻÓŁKA**

(wstaje z łóżka prawą nogą):

Boże, jakże cudowny jest świat! Piotrusiu, to tyś przywiązał moją lewą nóżkę zielonym sznureczkiem do łóżeczka?

PIEKIELNY PIOTRUŚ:

Ja, panie dyrektorze.

GZEGŻÓŁKA:

To rób tak nadal. Jesteś wielkim psychologiem. Pójdź, niech cię uściskam. Bo znów chce mi się żyć, działać i współdziałać. Więcej takich zielonych sznureczków w Polsce.

KURTYNA

Do jakiego powiedzenia nawiązuje scenka?

(wstać/ wstawać z łóżka lewą nogą)

Ćw. 9.

Jaki charakter mają scenki *Teatryku „Zielona Gęś”*? Zaznacz właściwe określenia.

satyryczny, drastyczny, **komiczny**, **groteskowy**, tragiczny, **humorystyczny**

Ćw. 10.

Zaznacz zdania określające tekst utworu dramatycznego.

Jest przeznaczony do wykonania na scenie.
Zawiera słowne projekty postaci scenicznych.

Nie jest utrwalony w postaci zapisanej.
 Czytając go, widzimy od razu całe wydarzenie sceniczne.

Jest jeden, podczas gdy realizacji scenicznych może być kilka.

Ćw. 11.

Przyporządkuj wyrażeniom odpowiednie wyjaśnienia.

Tajemnica poliszynela to: nigdy nie zdradzony sekret; **powszechna tajemnica**;
niezgłębiona zagadka

Czekać na Godota to: **czekać nadaremnie**; czekać niecierpliwie; czekać chwilę

V

Lekcja 24.

Dział: Literatura i obraz

Ćw. 1.

Uzupełnij wyjaśnienia, wpisując właściwe terminy.

Książka szczególnie popularna w danym okresie to **(bestseller)**.
Bardzo rzadki egzemplarz książki to **(biały kruk)**.

Ćw. 2.

Co to znaczy „przeczytać książkę od deski do deski”? Zaznacz odpowiednie przysłowki.

powoli, **dokładnie**, szybko, pobieżnie, **całkowicie**

Ćw. 3.

Jak się nazywa rozpamiętywanie minionych wydarzeń przez bohaterów utworu literackiego albo w ogóle odtwarzanie przeżyć z przeszłości? Wpisz hasło w mianowniku.

Odp.: **Retrospekcja.**

Ćw. 4.

Oto autorzy i tytuły dzieł, w których mowa o podróżach w czasie. Przyporządkuj tytuły odpowiednim autorom.

Maria Krüger	<i>Godzina pąsowej róży</i>
Beata Ostrowicka	<i>Eliksir przygód</i>
Ewa Nowacka	<i>Małgosia kontra Małgosia</i>
Herbert George Wells	<i>Wehikuł czasu</i>

Ćw. 5.

Odgadnij przysłowie i powiedzenie zilustrowane rysunkami. Podpisz nimi rysunki.

Odp.: **Historia kołem się toczy. Czas to pieniądz.**

(Uczeń widzi na ekranie dwa abstrakcyjne rysunki.)

Ćw. 6.

Dokończ zdanie, zaznaczając właściwe wyrażenie.

Przestrzeń opisywaną w utworach literackich można rozumieć jako:

- wyłącznie terytorium zdarzeń i odległości między poszczególnymi punktami,
- przede wszystkim stosunki międzyludzkie,
- **terytorium zdarzeń, odległości i dystanse międzyludzkie.**

Ćw. 7.

Czym jest ironia w literaturze? Zaznacz odpowiedź.

- To sposób na życie.
- To sposób mówienia.
- **To właściwość stylu polegająca na sprzeczności między dosłownym znaczeniem wypowiedzi a znaczeniem domyślnym, zamierzonym przez autora.**

Ćw. 8.

Jakiej stylizacji wymaga opowieść o wydarzeniach z minionych dziejów? Zaznacz odpowiedź.

- stylizacji gwarowej,
- stylizacji środowiskowej,
- **archaizacji.**

Ćw. 9.

Dokończ wyjaśnienie, wstawiając właściwy wyraz.

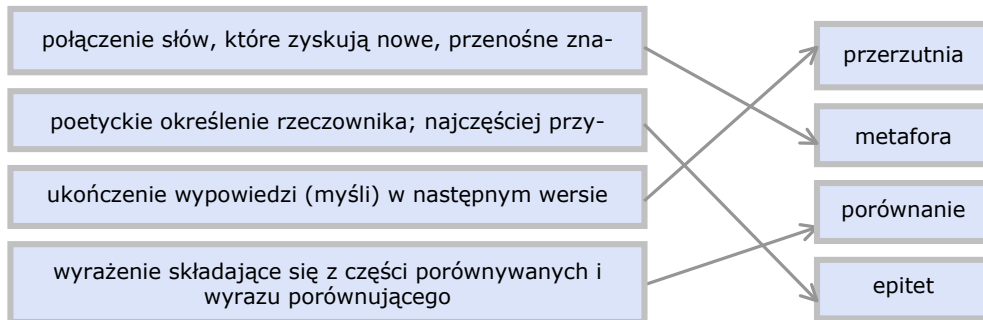
Mowa wiązana to wypowiedź:

- prozą,
- **wierszem.**

V

Ćw. 10

Definicje środków poetyckich zgubiły swoje hasła. Połącz je z nimi.

KLASA III**Lekcja 5.**

Dział: Kino

Ćw. 1.

Zaznacz funkcje filmu.

- tylko rozrywkowa,
- **wśród innych także artystyczna,**
- trudno je określić.

Ćw. 2.

Od kiedy uważa się filmy za dzieła sztuki? Zaznacz odpowiedź.

- Wiedziano to od samego początku, już od roku 1895.
- Do dzisiaj się tak nie uważa.
- **Sądzi się tak dopiero od około roku 1930.**

Ćw. 3.

Co to jest klasyczny sposób narracji? Zaznacz odpowiedź.

- **Takie opowiadanie, by widz nie dostrzegł środków formalnych.**
- Nietypowe i oryginalne rozwiązania warsztatowe.
- Nie ma takiego sposobu narracji.

Ćw. 4.

Czy prawdziwe jest twierdzenie, że sztuka filmowa może się posługiwać symbolami? Zaznacz odpowiedź.

- Nieprawdziwe, bo symbol to środek tylko literacki.
- **Prawdziwe.**
- Nie można tego udowodnić.

Ćw. 5.

Czym jest wyraźne eksponowanie nazwiska reżysera na plakacie? Zaznacz odpowiedź.

- stałą i obowiązkową praktyką;
- **wskazaniem, że mamy do czynienia z autorskim ujęciem tematu;**
- praktyką stosowaną od czasu do czasu.

Ćw. 6.

Co należy uwzględnić, aby móc wnikliwie ocenić jakiś film? Zaznacz odpowiedź.

- Wystarczy własny indywidualny gust.
- Obowiązkowo trzeba się odwoływać do znawców.
- **Wystarczy własny gust, ale trzeba pamiętać o pewnych elementach określających cechy danego dzieła.**

Ćw. 7.

Zaznacz nazwę określającą filmy powstałe na podstawie literackiego oryginału.

- **adaptacje,**
- asocjacje,
- adopcje.

Ćw. 8.

Czy należy utożsamiać dzieło literackie z jego wersją filmową? Zaznacz odpowiedź.

- Należy zawsze utożsamiać, bo są to identyczne dzieła.
- **Nie należy utożsamiać, bo są to dzieła posługujące się innymi znakami, choć łączy je wspólny temat.**
- Nie, bo nic nie łączy tych dzieł.

Ćw. 9.

Zaznacz nazwę, którą się czasem określa adaptacje filmowe.

- **ekranizacja,**
- ewaluacja,
- film literacki.

Ćw. 10.

Zaznacz zdanie charakteryzujące okres przedwojenny polskiego kina.

- To okres powstawania najwybitniejszych dzieł filmowych.
- **To okres panowania wytwórni i filmów ściśle gatunkowych, o wyraźnym celu rozrywkowym.**
- To trudny do scharakteryzowania okres początkowy.

Ćw. 11.

Zaznacz okres i filmy, z którymi kojarzy się określenie „szkoła polska”.

- **lata 1956–1963 i filmy Wajdy, Munka i Kawalerowicza;**
- lata 1976–1981 i filmy Kieślowskiego, Falka i Holland;
- lata 1989–1999 i filmy Pasikowskiego, Ślesickiego i Machulskiego.

Ćw. 12.

Zaznacz okres i filmy określane mianem kina moralnego niepokoju.

- lata 1956–1963 i filmy Wajdy, Munka i Kawalerowicza;
- **lata 1976–1981 i filmy Kieślowskiego, Falka i Holland;**
- lata 1989–1999 i filmy Pasikowskiego, Ślesickiego i Machulskiego.

Ćw. 13.

Zaznacz nazwisko filmowca, który kręcił pierwsze filmy fantastycznaukowe.

- Ludwik Lumière,
- **Georges Méliès,**
- Max Linder.

Ćw. 14.

Zaznacz nazwiska tych, którzy stworzyli zasady dojrzałego języka filmowego.

- **D.W. Griffith i S. Eisenstein,**
- B. Keaton i Ch. Chaplin,
- L. Lumière i G. Méliès.

Ćw. 15.

Zaznacz kierunek w sztuce, któremu wiele zawdzięcza kino grozy.

- impresjonizm,
- **ekspresjonizm,**
- komizm.

Ćw. 16.

Zaznacz przejawy europejskiej reakcji na hollywoodzki „styl klasyczny”.

- bojkot filmów amerykańskich,
- **neorealizm we Włoszech i Nowa Fala we Francji,**
- styl „antyklasyczny” w Niemczech.

Ćw. 17.

Zaznacz zdanie charakteryzujące kino do końca lat siedemdziesiątych XX wieku.

- W kinie panował nadal styl klasyczny.
- **Kino podejmowało wiele trudnych tematów ówczesnej współczesności.**
- Królowało kino przygodowe.

Ćw. 18

Zaznacz nazwiska tych, którzy zapoczątkowali Kino Nowej Przygody.

- **G. Lucas i S. Spielberg,**
- M. Scorsese i R. Altman,
- Q. Tarantino i D. Lynch.

Ćw. 19

Zaznacz nazwiska reprezentantów postmodernizmu w kinie.

- **Q. Tarantino i D. Lynch,**
- W. Disney i J. Lasseter,
- J. Hoffman i A. Wajda.

Organizowanie pracy grupowej uczniów – przeprowadzania różnego rodzaju gier między zespołami w klasie na podstawie materiału ćwiczeniowego programu eduROM, np.:

- ❑ nauczyciel dzieli klasę na zespoły (co najmniej dwa, maksymalna liczba to liczba komputerów w pracowni), wszyscy na czas rozwiązują ćwiczenia; wygrywa ten zespół, który pierwszy uzyska 100% z danego zakresu materiału (np. ćwiczenia z jednej lekcji); odpowiednie okno ze statystyką wyników poszczególnych zespołów jest na bieżąco widoczne na każdej stacji roboczej.

Dokonywanie oceny pracy uczniów – monitorowanie postępów osiągniętych przez uczniów w toku nauki, syntetyczne zarządzanie wynikami prac uczniów związanych z ich działalnością z programem eduROM. System zapewnia nauczycielom nie tylko wgląd w uzyskiwane przez uczniów wyniki, ale także daje możliwość zwrotnej komunikacji z uczniami i korygowania przesyłanych prac. W ten sposób eduLAN tworzy praktyczną implementację idei wirtualnej szkoły:

- ❑ wyniki uczniów i stany poszczególnych stron trzymane są na serwerze; aplikacja nauczyciela potrafi wyświetlić te wyniki dla poszczególnych uczniów indywidualnie dla różnych zakresów materiałów – lekcja, ćwiczenie;
- ❑ raporty z wynikami zawierają procentowe wyniki dla każdego ćwiczenia czy lekcji i określają stopień opanowania danej partii materiału przez uczniów. Raporty pozwalają szybko zorientować się w poziomie całej grupy oraz wskazać te obszary, które wymagają jeszcze powtórzenia i utrwalenia.

Przekazywanie uczniom swoich uwag i wskazówek drogą elektroniczną – wysłanie wiadomości tekstowej do jednego lub wszystkich komputerów (na ekranie komputera ucznia pojawia się wówczas okno z wiadomością od nauczyciela).

2. WYMAGANIA TECHNICZNE

Wymagania techniczne dla wersji jednostanowiskowej

Aby praca z programem w wersji jednostanowiskowej przebiegała prawidłowo, komputer powinien spełniać następujące wymagania techniczne:

- komputer PC z procesorem Pentium® 166 MHz,
- system operacyjny Microsoft® Windows 95/98/2000,
- 32 MB pamięci operacyjnej,
- 30 MB wolnego miejsca na dysku,
- karta graficzna pracująca w rozdzielczości 800x600 i tysiącami kolorów,
- napęd CD-ROM,
- mikrofon,
- modem (w wypadku korzystania z portalu eduNET).

Wymagania techniczne dla wersji sieciowej

Prawidłowy przebieg pracy z programem eduLAN w wersji wielostanowiskowej wymaga spełnienia następujących warunków:

- karta graficzna pracująca w jednakowej rozdzielczości (800x600 lub więcej) na wszystkich komputerach;
- połączenie komputerów siecią TCP/IP;
- wydzielony komputer, na którym zostanie zainstalowany materiał z płyt CD-ROM – serwer plików (20 GB wolnego miejsca na jednym dysku);
- wydzielony komputer, na którym zostanie zainstalowany program edu-ROM i który będzie przeznaczony dla nauczyciela;
- stanowiska uczniów oraz stanowisko nauczyciela powinny pracować w systemie operacyjnym Microsoft® Windows 95/98/2000 lub Millennium.

3. INSTALACJA

Płyta instalacyjna umożliwia zainstalowanie eduROM-u w wersji jedno stanowiskowej lub sieciowej.

Instalacja jedno stanowiskowa

Jeśli w komputerze włączona jest opcja „Autoodtworzenie”, to po włożeniu dysku instalacyjnego do stacji CD-ROM instalacja rozpocznie się automatycznie. W przeciwnym razie należy postąpić tak jak poniżej:

- z katalogu głównego uruchomić program SETUP.EXE;
- kliknąć przycisk OK., aby rozpocząć instalację;
- postępować zgodnie z instrukcjami wyświetlanymi na ekranie.

Instalacja sieciowa

Instalacja sieciowa odbywa się w dwóch etapach:

I etap

Instalację wersji sieciowej rozpoczynamy na komputerze, który będzie serwerem plików.

Aby zainstalować program eduROM na komputerze, należy:

- umieścić dysk instalacyjny w napędzie CD-ROM;
- uruchomić program SETUP.EXE z dysku instalacyjnego z katalogu NETWORK;
- program SETUP.EXE ma za zadanie skopiowanie instalatora wersji sieciowej eduROM i instalatora materiału do katalogu wybranego przez użytkownika;
- katalog ten musi znajdować się na dysku o dużej pojemności, gdyż do niego zostanie skopiowany materiał kursu;
- użytkownicy sieci powinni mieć pełne prawa dostępu do tego katalogu, w szczególności do prawa zapisu;
- instalator utworzy w menu „Start” grupę „eduROM”, w której będzie znajdował się skrót „Instalator materiału”.

Następnym krokiem będzie przekopiowanie materiału z płyt CD-ROM do katalogu utworzonego w punkcie A. Do tego celu służy program „Instalator materiału” (podczas jego uruchamiania płyta instalacyjna nie musi się znajdować w napędzie CD-ROM). Po uruchomieniu „Instalatora materiału” zostanie wyświetlone okienko z komunikatem: „Proszę włożyć dysk z materiałem kursu eduROM do napędu: D:”. W tym wypadku dysk D: jest napędem CD-ROM. Napęd CD-ROM jest wykrywany automatycznie.

II etap

Kolejny etap to instalacja programu eduROM na wszystkich komputerach w klasie. Istnieją dwie możliwości instalacji programu:

- 1) instalacja **wersji sieciowej** do pracy w klasie z udziałem nauczyciela;
- 2) instalacja **wersji sieciowej jednostanowiskowej** do pracy bez udziału nauczyciela poprzez wykorzystanie zasobów sieciowych.

EduROM instalujemy, uruchamiając program setup.exe z zasobu sieciowego udostępnionego w pkt A. Jeżeli komputer, na którym są zainstalowane pliki z materiałem, ma być również stacją roboczą (pracować w sieci eduLAN to instalacji programu należy dokonać przez zasób sieciowy.

UWAGA: W razie zawieszania się programu podczas próby wejścia do materiału kursu z tego komputera (może się to zdarzyć na niektórych komputerach) – prosimy o telefoniczny kontakt z naszym serwisem w celu otrzymania specjalnego kodu usuwającego ten efekt. Należy pamiętać, aby wszystkich instalacji dokonywać na komputerach z systemami Microsoft® Windows 95/98/2000 lub Millennium.

4. MODUŁ NAUCZYCIELSKI

Opis funkcjonalności wersji sieciowej

Wersja sieciowa eduROM to oprogramowanie przeznaczone dla szkolnych pracowników komputerowych i dostosowane do ich wymagań. EduROM **w wersji sieciowej w dużym stopniu uwzględnia rolę dydaktyczną nauczyciela** i umożliwia mu znaczny wpływ na pracę ucznia. Oto oferowane możliwości:

Sterowanie pracą uczniów ze stanowiska nauczyciela w pracowni szkolnej

Specjalne okno sterowania pracą uczniów pozwala nauczycielowi m.in. na synchroniczne sterowanie pracą uczniowskich stacji roboczych, podgląd stanu wybranej stacji roboczej i przeniesienie sterowania do wybranej stacji roboczej. Rozpoczynając pracę z programem eduROM w wersji sieciowej, należy pamiętać o zachowaniu kolejności uruchamiania programu. W pierwszej kolejności program zawsze uruchamia nauczyciel, a dopiero potem uczniowie.

Niektóre z dostępnych funkcji:

wyboru materiału (klasy, przedmiotu), na podstawie którego będzie prowadzona lekcja, zawsze dokonuje nauczyciel;

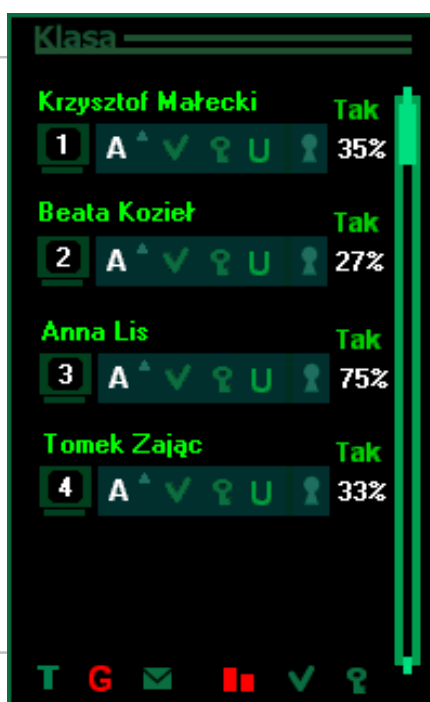
- ❑ nauczyciel może przejąć sterowanie programem na wszystkich stacjach (ikona T na dolnym pasku narzędziowym), np. w celu ustawienia odpowiedniej strony w materiale lub zademonstrowania czegoś na ekranie;
- ❑ nauczyciel może zablokować uczniom dostęp do przycisku sprawdzenia ćwiczenia i do *Raportu wyników* – (ikona √ na pasku narzędziowym danego komputera blokuje dostęp do sprawdzania ćwiczeń pojedynczemu uczniowi, a √ w dolnym pasku narzędziowym blokuje dostęp do wyników wszystkim uczniom);
- ❑ nauczyciel może obserwować wybraną stację roboczą (ekran) – (ikona dziurki od klucza w pasku narzędziowym konkretnego ucznia);
- ❑ nauczyciel może przydzielić sterowanie do wybranej stacji roboczej („wywołanie” ucznia do tablicy) – (ikona U w pasku narzędziowym konkretnego komputera); rezultat pracy ucznia widoczny jest na ekranach pozostałych stacji roboczych i na komputerze nauczyciela;
- ❑ nauczyciel może zorganizować głosowanie (ikona dwóch słupków w dolnym pasku narzędziowym); gdy „wywołana do tablicy” osoba wykona zadanie, pozostali uczniowie głosują, czy zadanie jest rozwiązane poprawnie czy nie; odpowiednie okno pokazujące statystykę odpowiedzi może widzieć tylko nauczyciel lub nauczyciel i wszyscy uczniowie;
- ❑ nauczyciel może przydzielić uprawnienia nauczycielskie innym osobom.

Wybór materiału

Okno wyboru materiału – tylko nauczyciel ma możliwość wyboru strefy, z której będzie prowadził zajęcia.

Sterowanie pracą uczniów

Okno sterowania klasą, które umożliwia nauczycielowi:

- obserwowanie pracy konkretnego ucznia;
- blokowanie dostępu do przycisku sprawdzenia wyników wszystkim uczniom lub jednemu z nich;
- przydzielenie sterowania do wybranej stacji roboczej; uczeń – przejmując sterowanie – powinien rozpocząć pracę od strony głównej programu;
- zablokowanie jednego lub wszystkich komputerów.

Za pomocą tego okna nauczyciel może również:

- przejąć sterowanie wszystkimi komputerami, np. w celu prezentacji i wytłumaczenia jakiegoś zjawiska;
- przesyłać wiadomości tekstowe;
- organizować głosowanie i pracę grupową.

Opis ikon

pasek narzędziowy konkretnego komputera (np. Krzysztofa Małeckiego)

1 – numer komputera;

A – nazwa grupy, do której został przydzielony dany uczeń;

▲ – zmienianie grupy;

√ – blokowanie sprawdzania wyników konkretnemu uczniowi;

↔ – blokowanie komputera konkretnego ucznia;

U – przekazanie sterowania do konkretnego komputera;

[ikona dziurki od klucza] – możliwość podejrzania konkretnego komputera.

dolny pasek narzędziowy:

T – przejęcie przez nauczyciela sterowania wszystkimi komputerami;

G – praca grupowa;

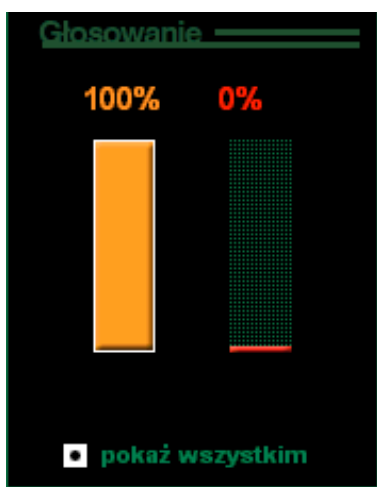
✉ – wysyłanie wiadomości tekstowych;

□ – głosowanie;

✓ – blokowanie sprawdzania wyników we wszystkich stacjach;

⌂ – blokowanie wszystkich komputerów.

Głosowanie

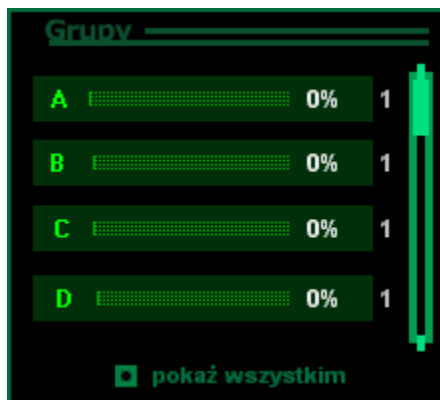
Okno głosowania, na którym widoczne są procentowe wyniki głosowania przeprowadzonego wśród uczniów. Okno to może być widoczne tylko na ekranie komputera nauczyciela lub – po wciśnięciu ikony **pokaż wszystkim** – na ekranach komputerów wszystkich uczniów. Ikona **pokaż wszystkim** ukaże się dopiero po zakończeniu głosowania i wskazaniu poprawnej odpowiedzi przez nauczyciela

5. PRACA GRUPOWA UCZNIÓW

Możliwość organizowania pracy grupowej uczniów – przeprowadzania różnego rodzaju gier między zespołami w klasie na podstawie materiału ćwiczeniowego programu eduROM, np.:

- nauczyciel dzieli klasę na zespoły (co najmniej dwa, maksymalna liczba uczestników to liczba komputerów w pracowni), wszyscy na czas rozwiązują ćwiczenia; wygrywa ten zespół, który pierwszy uzyska 100% z danego zakresu materiału (np. ćwiczenia z jednej lekcji); odpowiednie okno ze statystyką wyników poszczególnych zespołów jest na bieżąco widoczne na każdej stacji roboczej.

Praca grupowa

Okno pracy grupowej wyświetlające procentowe wyniki poszczególnych grup. Okno to może być widoczne tylko na ekranie komputera nauczyciela lub – po wciśnięciu ikony **pokaż wszystkim** – na ekranach komputerów wszystkich uczniów.

Dokonywanie oceny pracy uczniów

Monitorowanie postępów osiąganych przez uczniów w toku nauki, syntetyczne zarządzanie wynikami prac uczniów, związanych z ich działalnością z programem eduROM. System zapewnia nauczycielom nie tylko wgląd w uzyskiwane przez uczniów wyniki, ale także daje możliwość zwrotnej komunikacji z uczniami i korygowania przesyłanych prac. W ten sposób wersja sieciowa programu eduROM tworzy praktyczną implementację idei wirtualnej szkoły:

- wyniki uczniów i stany poszczególnych stron przechowywane są na serwerze; aplikacja nauczyciela potrafi wyświetlić i wydrukować te wyniki dla poszczególnych uczniów indywidualnie z uwzględnieniem różnych zakresów materiału – lekcja, ćwiczenie;
- raporty z wynikami zawierają procentowe wyniki dla każdego ćwiczenia czy lekcji i określają stopień opanowania danej partii materiału przez uczniów. Raporty pozwalają szybko zorientować się w poziomie całej grupy oraz wskazać te obszary, które wymagają jeszcze powtórzeń i utrwalenia.

Raporty wyników

Okno raportu wyników, prezentujące procentowe wyniki poszczególnych rozdziałów, tematów i ćwiczeń. Wszystkie wyniki przedstawiane są odrębnie dla każdego ucznia.

ikona zmiany użytkownika, występuje tylko w aplikacji nauczyciela i umożliwia:

- przeglądanie wyników poszczególnych uczniów;
- usuwanie wyników uczniów z wybranego przedmiotu;
- przydzielanie oraz usuwanie uprawnień nauczycielskich.

Przekazywanie uczniom uwag i wskazówek drogą elektroniczną

Wysłanie wiadomości tekstowej do jednego lub wszystkich komputerów (na ekranie komputera ucznia pojawia się wówczas okno z wiadomością od nauczyciela); w ten sposób nauczyciel ma możliwość kierowania pracą konkretnego ucznia (personalizacja i indywidualizacja procesu nauczania) lub wszystkich uczniów jednocześnie.

Wysyłanie wiadomości tekstowych do wszystkich uczniów lub wybranego ucznia

Okno elektronicznej wymiany wiadomości tekstowych, które nauczyciel może wysłać do uczniów, uczniowie do nauczyciela i uczniowie między sobą.

6. APLIKACJA UCZNIĄ

W aplikacji każdego ucznia znajduje się pasek narzędziowy, który informuje o działaniach nauczyciela.

Pasek narzędziowy zawiera ikony, które świecą na czerwono, sygnalizują:

S – przydzielenie użytkownikowi sterowania wszystkimi komputerami;

T – przejście przez innego użytkownika sieci sterowania wszystkimi komputerami;

G – pracę grupową;

 – zablokowanie komputera;

✓ – zablokowanie na komputerze użytkownika sprawdzania wyników;

 – wysyłanie wiadomości tekstowych – jest to jedyna opcja w pasku narzędziowym, którą uczeń może sam wywołać.

BIBLIOGRAFIA

VII

- Arends R.I., *Uczymy się nauczać*, Warszawa 1998.
- Biernacka A., *Szkoła w społeczeństwie informacyjnym*, „Polonistyka”, 2000, nr 1.
- Bobiński W., *Lekcje z filmem w klasach IV–VIII*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 4.
- Bobiński W., *Polonista i film. Steven Spielberg w szkole?*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 4.
- Bostnowski S., *„Boję się Internetu!”*, „Polonistyka”, 2000, nr 1.
- Ciborowska-Lipko B., *Prasowym okiem – przygotowanie do „zawodu dziennikarskiego” (scenariusz lekcji według programu klasy teatralno-dziennikarskiej)*, „Język Polski w Szkole – Gimnazjum”, 1999/2000, nr 2.
- Dobosik B., Kardas K., *Standardy wymagań egzaminacyjnych po gimnazjum*, Toruń 2000.
- Edukacja medialna. Potrzeba i wyzwanie przyszłości. Materiały z konferencji naukowej Warszawa, 18 października 2000 roku*, pod red. J. Firleja, Warszawa 2000.
- Gąsior K., *Reklamy i ogłoszenia prasowe jako materiał do ćwiczeń językowych?*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 6.
- Jedliński R., *Radio w roli wykładowcy. Propozycje audycji dla klas IV–VIII*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 3.
- Jedliński R., *Radio w szkolnej edukacji literackiej i kulturalnej*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 3.
- Jedliński R., *Słuchowisko biograficzne na lekcjach języka polskiego w klasach IV–VIII*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 4.
- Jedliński R., *Uczeń jako odbiorca słuchowiska radiowego*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 4.

Kurczab H., *Literatura i malarstwo na lekcjach języka polskiego w szkole podstawowej*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 4.

Malecki A., *Trochę o Internecie*, „Język Polski w Szkole – Gimnazjum”, 2000/2001, nr 3.

Niemierko B., *Między oceną szkolną a dydaktyką: bliżej dydaktyki*, Warszawa 1999.

Niemierko B., *Pomiar wyników kształcenia*, Warszawa 1999.

Okoń W., *Proces kształcenia*, „Kwartalnik Pedagogiczny” 1983, nr 1.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2000 roku w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

Stefańska K., *Reklama, czyli życzenia osobliwe*, „Język Polski w Szkole – Gimnazjum”, 1999/2000, nr 3.

Szymik E., *Metoda przekładu intersemiotycznego na lekcjach języka polskiego*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII” 1993/1994, nr 4.

Turlej Z., *Teatr telewizji na lekcjach języka polskiego na przykładzie „Balladyny” w reżyserii Olgi Lipińskiej*, „Język Polski w Szkole dla Klas IV–VIII”, 1994/1995, nr 3.

Wendt J., *Multimedialne systemy w dydaktyce geografii*, [w:] *Materiały 46 Zjazdu PTG*, Warszawa 1997.